

ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายภาษีสรรพสามิต
ศึกษากรณี การจัดเก็บภาษีโดยการออกใบอนุญาตขายสุรา

นายพิษณุ สารทรัพย์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกกฎหมายธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ.2562

**Problem regarding on Enforcement of Excise Tax Law: Study
in Case of Tax Collection by Issue Liquor License**

Mr. Phitsanu Sarasap

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Business Law

School of Law

Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าวิจัย ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายภาษีสรรพสามิต
ศึกษากรณี การจัดเก็บภาษีโดยการออกใบอนุญาตขายสุรา
ชื่อและนามสกุล นายพิษณุ สารทรัพย์
วิชาเอก กฎหมายธุรกิจ
สาขาวิชา นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต

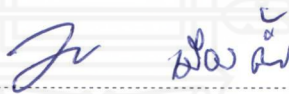
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ)

(รองศาสตราจารย์ วรรณวิภา เทพทอง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชานิติศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ ปัญหาเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายภาษีสรรพสามิต
ศึกษาระณี การจัดเก็บภาษีโดยการออกไปอนุญาตขายสุรา
ผู้ศึกษา นายพิชญ์ สารทรัพย์ รหัสนักศึกษา 2564003628 **ปริญญา** นิติศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิชิต **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาหลักกฎหมาย หลักเกณฑ์ต่างๆ และสภาพของปัญหาซึ่งเป็นอุปสรรคขัดต่อความเสมอภาค ความเหมาะสมและความเป็นธรรมในการออกไปอนุญาตขายสุราตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 2) วิเคราะห์ถึงสภาพของปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา ปรับปรุงกฎหมาย กฎกระทรวง และหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในส่วนของ การออกไปอนุญาตขายสุราเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ความเหมาะสมและความเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราทุกประเภท

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยเอกสารจากการศึกษาคั่นคว่ำตัวบทกฎหมาย โดยเฉพาะพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เป็นหลัก ตำราวิชาการต่างๆ ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความ รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ และศึกษาคั่นคว่ำวิจัยข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลทั้งหลายมาทำการศึกษา วิเคราะห์ และเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาการออกไปอนุญาตขายสุราตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ยังไม่มีความเหมาะสม ความเสมอภาค และความเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตที่ยื่นคำขอ ใบอนุญาตขายสุราแต่ละประเภท อีกทั้งทั้งการลงโทษ ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา เป็นการไม่เหมาะสมและเป็นธรรมจนอาจทำให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศชาติ 2) ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนวทางในการศึกษาเพื่อให้เห็นถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมในการกำหนดประเภทของใบอนุญาตขายสุราและการลงโทษผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้เกิดความเสมอภาค เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราทุกประเภทเพิ่มมากขึ้น

คำสำคัญ การจัดเก็บภาษี ภาษีสรรพสามิต ใบอนุญาตขายสุรา

Independent Study title: Problem regarding on Enforcement of Excise Tax Law: Study in Case of Tax Collection by Issue Liquor License

Author: Mr.Phitsanu Sarasap; **ID:** 2564003628; **Degree:** Master of Laws;

Independent Study advisor: Dr.Supatra Phanwichit, Assistant Professor;

Academic year: 2019

Abstract

This independent study aims to (1) study regulations, rules and problem which is an obstacle to equality, suitability, and fairness of issue liquor licensing according to section 156 of the Excise Act B.E. 2560 (2) analyze the legal problems and proposes guidelines for solving or amendment laws, ministerial orders or regulations in relation to the issue liquor licensing in order to provide equality, suitability and fairness to all taxpayers who have been granted a liquor license.

This independent study is quantitative study by documentary research method from laws, especially the Excise Act B.E. 2560, is the main resource and textbooks in Thailand and overseas, articles, academic publications, thesis and study information from the relevant website in order to collect data for study analysis and organize into system.

The research found that (1) the problem of issue liquor licensing under section 156 of the Excise Act B.E. 2560 does not sufficiently provide suitability, equality, and fairness to the taxpayers who file liquor licensing. Moreover, the provisions relating to punishment is found improper and unjust. The abovementioned problems may cause negative effects on the economy, society, tourism, and taxation, which is one of the main sources of revenue for the country (2) the author has a guidelines to demonstrates the model of a suitable and fair classification for liquor licenses and some amendments on the punishment provisions in order to achieve more equitable, suitable and fairness among all taxpayers who have been granted a liquor license.

Keywords: Collecting tax, Excise tax, Liquor license

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สามารถดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตาอนุเคราะห์จากหลาย ๆ ท่านที่สำคัญ ท่านแรกคือผู้ที่ศึกษาต้องขอขอบพระคุณท่าน คือ ท่านอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัตรา แผนวิจิต ที่เมตตาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตรวจสอบงานวิจัยเป็นอย่างดีมาตลอด พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการปรับแก้ในงานวิจัย การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและท่านที่สองที่ผู้ศึกษาต้องขอขอบพระคุณท่านคือ ท่านอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา เมืองถ้ำ กรรมการสอบและท่านอาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์จิราเชิดชู กรรมการร่วมสอบงานวิจัยการค้นคว้าอิสระฉบับนี้ผู้ซึ่งได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบงานวิจัยอีกทั้งได้เมตตาให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับแก้งานวิจัยการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านพระอาจารย์ พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล (เกษนคร) วัดผาสุการาม อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ที่ท่านคอยเมตตาอบรม สั่งสอน และให้ข้อคิดและหลักธรรมแนวทางในการศึกษาเล่าเรียน การทำงานตลอดจนการประพฤติและปฏิบัติตนบนทางสายธรรมด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณข้าราชการเจ้าหน้าที่และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านของสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่อุบลราชธานี ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์หลาย ๆ เรื่องด้วยดีตลอดมา โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในงานวิจัยการค้นคว้าอิสระฉบับนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณครอบครัวของผู้ศึกษาที่คอยให้การสนับสนุน เป็นแรงผลักดันให้กำลังใจที่ดีเสมอมา โดยเฉพาะคุณแม่บัวลา ศรีอักษรซึ่งเป็นมารดาผู้ให้กำเนิดเกิดมาและเป็นเสาหลักของครอบครัวนำพาลูก ๆ ทุกคนสู่ความสำเร็จสมความปรารถนาตามที่ตั้งใจ อีกทั้ง เป็นกำลังใจสำคัญที่สุดที่ช่วยให้การศึกษาการค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

พิชญ์ สารทรัพย์

กันยายน 2562

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญ	1
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา	7
3. สมมุติฐานของการศึกษา	7
4. ขอบเขตการศึกษา	8
5. วิธีดำเนินการศึกษา	8
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 ทฤษฎีทางนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับหลักการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตรวมถึง ความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	10
1. หลักพื้นฐานทางกฎหมายภาษีอากร	10
1.1 หลักความชอบด้วยกฎหมายภาษีอากร	10
1.2 หลักความเสมอภาคทางภาษีอากร	11
1.2.1 หลักความเป็นธรรมโดยสมบูรณ์	11
1.2.2 หลักความเป็นธรรมโดยสัมพัทธ์	11
2. หลักการบริหารภาษีอากร	12
2.1 หลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี	12
2.1.1 หลักความยุติธรรม	12
2.1.2 หลักความแน่นอน	12
2.1.3 หลักความสะดวก	12
2.1.4 หลักการประหยัด	13
2.1.5 หลักการทำได้	13
2.1.6 หลักการยืดหยุ่น	13
2.1.7 หลักการยอมรับ	13

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.8 หลักความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ.....	13
2.2 หลักภาระภาษี.....	14
2.2.1 ภาระภาษีตามกฎหมาย.....	14
2.2.2 ภาระภาษีที่แท้จริง.....	14
3. ความเป็นมาของภาษีสรรพสามิต.....	14
3.1 ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีสรรพสามิต.....	15
3.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต.....	16
3.3 ความรับผิดชอบอันจะต้องเสียภาษีสรรพสามิต.....	15
3.4 การคำนวณภาษีสรรพสามิต.....	18
4. ความรู้ทั่วไปของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	20
4.1 ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุรา.....	20
4.1.1 ความหมายตามหลักวิทยาศาสตร์.....	20
4.1.2 ความหมายตามพจนานุกรม ไทย-ไทยราชบัณฑิตยสถาน.....	20
4.1.3 ความหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551.....	21
4.1.4 ความหมายตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493.....	21
4.1.5 ความหมายตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.....	21
4.1.6 ความหมายตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สุรากลั่นมอก.2088 – 2544.....	21
4.2 ประเภทของสุรา.....	22
4.2.1 สุราแช่.....	22
4.2.2 สุรากลั่น.....	23
5. สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	23
5.1 ความชุกของนักดื่มไทย.....	23
5.2 สาเหตุที่คนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	24
5.3 จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย.....	25
5.3.1 ความหนาแน่นของจุดจำหน่าย.....	25
5.3.2 จุดจำหน่ายที่กระทำผิดข้อห้ามขายในวันสำคัญ.....	26

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.4 ประเภทจดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ในประเทศไทย.....	27
5.4.1 การจำหน่ายตามสถานที่.....	27
5.4.2 การจำหน่ายออนไลน์.....	28
6. ผลกระทบด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.....	28
6.1 ผลกระทบด้านสุขภาพ.....	29
6.2 ผลกระทบด้านสังคมและครอบครัว.....	31
6.3 ผลกระทบด้านอาชญากรรม.....	31
6.4 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ.....	32
7. ความเป็นมาของการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	33
7.1 สมัยกรุงสุโขทัยถึงก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475.....	34
7.2 สมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475.....	35
7.3 สมัย พ.ศ.2560 - ปัจจุบัน.....	38
8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	38
8.1 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.....	38
8.2 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551.....	40
8.3 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509.....	41
8.4 คำสั่งของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558.....	43
8.5 คำสั่งของคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559.....	44
8.6 กฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.....	45
8.7 หลักเกณฑ์และประเภทการขอออกใบอนุญาตขายสุรา.....	46
8.8 คำนิยามศัพท์.....	49
9. หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจในการประกอบการ.....	49
9.1 หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจของประเทศฝรั่งเศส.....	49
9.1.1 หลักเสรีภาพในการประกอบการ.....	50
9.2 หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจของประเทศเยอรมัน.....	55

สารบัญ (ต่อ)

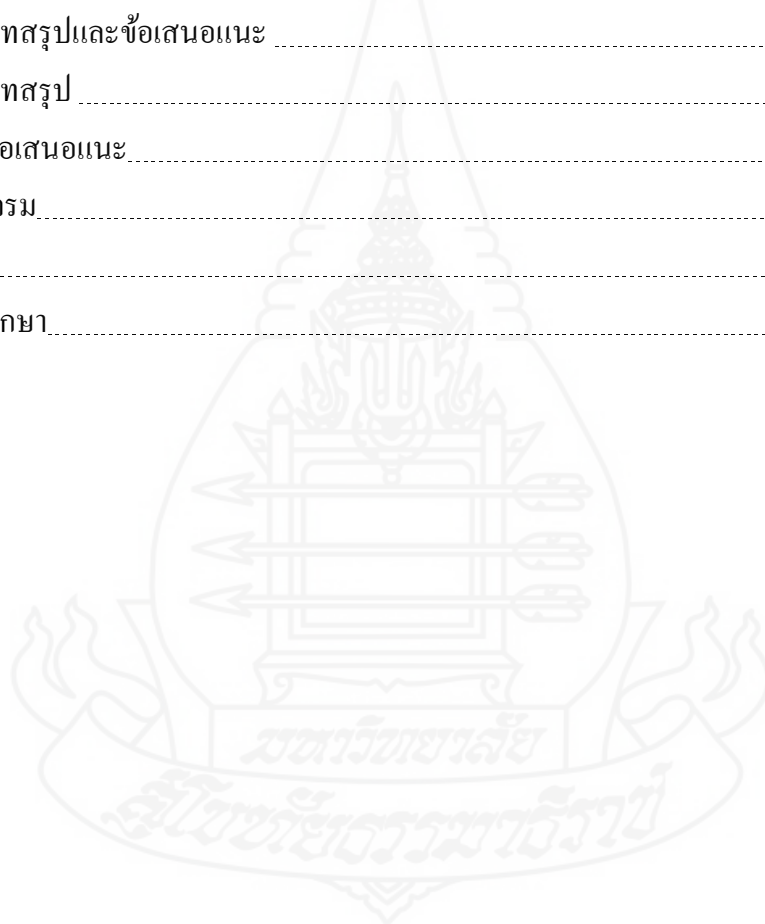
	หน้า
บทที่ 3 การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราในต่างประเทศ.....	56
1. การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราในอังกฤษ.....	56
1.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	57
1.1.1 ผู้ที่สามารถขอใบอนุญาตขายสุรา.....	57
1.1.2 ผู้บริโภคที่สามารถซื้อสุราได้.....	57
1.1.3 สถานที่ที่สามารถขายสุราได้.....	57
1.1.4 เวลาที่สามารถขายได้.....	57
1.1.5 ประเภทของใบอนุญาตขายสุรา.....	58
1.1.6 วัตถุประสงค์ของการออกใบอนุญาต.....	61
1.1.7 วิธีการดำเนินการขอใบอนุญาต.....	62
1.1.8 ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	62
1.2 ความแตกต่างกับกฎหมายการออกใบอนุญาตขายสุราระหว่างประเทศอังกฤษ กับประเทศไทย.....	63
2. การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราในออสเตรเลีย.....	66
2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	66
2.1.1 ผู้ที่สามารถขอใบอนุญาตขายสุรา.....	67
2.1.2 ผู้บริโภคที่สามารถซื้อสุราได้.....	67
2.1.3 สถานที่ที่สามารถขายสุราได้.....	67
2.1.4 เวลาที่สามารถขายได้.....	67
2.1.5 ประเภทของใบอนุญาตขายสุรา.....	70
2.1.6 วัตถุประสงค์ของการออกใบอนุญาต.....	72
2.1.7 วิธีการดำเนินการขอใบอนุญาต.....	73
2.1.8 ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	73
2.2 ความแตกต่างกับกฎหมายการออกใบอนุญาตขายสุราระหว่างประเทศ ออสเตรเลียบกับประเทศไทย.....	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราในรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา.....	78
3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	78
3.1.1 ผู้ที่สามารถขอใบอนุญาตขายสุรา.....	78
3.1.2 ผู้บริโภคที่สามารถซื้อสุราได้.....	78
3.1.3 สถานที่ที่สามารถขายสุราได้.....	78
3.1.4 เวลาที่สามารถขายได้.....	79
3.1.5 ประเภทของใบอนุญาตขายสุรา.....	79
3.1.6 วัตถุประสงค์ของการออกใบอนุญาต.....	81
3.1.7 วิธีการดำเนินการขอใบอนุญาต.....	81
3.1.8 ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	82
3.2 ความแตกต่างกับกฎหมายการออกใบอนุญาตขายสุราระหว่างรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกากับประเทศไทย.....	83
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุรา.....	85
1. ปัญหาใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ไม่ครอบคลุมหรือคุ้มครองถึงการขายสุราทุก ชนิดครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร.....	87
2. ปัญหาการกำหนดประเภทและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เหมาะสมและ เป็นธรรม.....	91
2.1 ปัญหาค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ที่ไม่เหมาะสมและเป็นธรรม.....	91
2.2 ปัญหาการไม่มีคำนิยามของคำว่า “สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ” ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.....	96
2.3 ปัญหาการนิยามคำว่า “สถานบริการ”ตามมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติ สถานบริการพ.ศ.2509.....	97
2.4 ปัญหาการกำกับ ควบคุม ดูแลและตรวจสอบการขายสุราสำหรับพื้นที่ ออนไลน์.....	98

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. ปัญหาการลงโทษสถานบริการและสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะ ที่คล้ายกับสถานบริการที่ฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559 ที่มีระยะเวลานานเกินไป.....	100
4. ปัญหาการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราซึ่งผลกระทบต่อสถานประกอบการหรือ สาขาอื่นๆ ของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราเป็นเจ้าของ.....	103
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	105
บทสรุป	105
ข้อเสนอแนะ	108
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก	118
ประวัติผู้ศึกษา.....	150

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	แสดงสินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต..... 18
ตารางที่ 2.2	การจัดแบ่งกลุ่มเครื่องดื่มนิยามของกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้อง กับการควบคุมเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์แตกต่างกันของประเทศไทยและ ต่างประเทศ..... 22
ตารางที่ 3.1	เปรียบเทียบความแตกต่างการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุรา ระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย..... 64
ตารางที่ 3.2	แสดงข้อกำหนดเวลาการขายสุราประเทศออสเตรเลีย รัฐเวสเทิร์น ออสเตรเลีย แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988..... 67
ตารางที่ 3.3	แสดงค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุรา ตามพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998 ประเทศออสเตรเลีย..... 74
ตารางที่ 3.4	การเปรียบเทียบความแตกต่างการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุรา ระหว่างรัฐเวสเทิร์น ประเทศออสเตรเลียกับประเทศไทย..... 75
ตารางที่ 4.1	ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราของรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา..... 89

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐ เพื่อนำไปใช้ในการบริหาร และเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ หรือที่เรียกว่าสินค้าสาธารณะ (Public Good) ซึ่งจำนวนภาษีที่ทำไปใช้ในสินค้าสาธารณะดังกล่าว จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการด้วยกัน แต่ถือได้ว่า รัฐได้นำเงินภาษีไปสู่สาธารณะ ซึ่งเป็นการตอบแทนผู้เสียภาษีในทางอ้อม โดยการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนซึ่งเรียกเก็บจากประชาชนนั้น ถ้าแบ่งตามหลักการผลกระทบภาษีสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. ภาษีทางตรง (Direct Tax) ซึ่งเป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีรับภาระภาษีเต็มที่ ไม่สามารถผลักภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Income Tax) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Tax) เป็นต้น

2. ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) ซึ่งเป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถผลักภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) ภาษีศุลกากร (Customs Duty) ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) เป็นต้น

จากจัดเก็บภาษีอากรทุกชนิดต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและการก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี เช่น การกำหนดอัตราภาษี การประเมินภาษีและบทกำหนดลงโทษ ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นๆ

ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) เป็นภาษีที่เก็บจากฐานการบริโภคเฉพาะอย่าง เป็นภาษีทางอ้อมที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายมีสิทธิเรียกเก็บจากผู้บริโภคเพื่อนำส่งให้แก่รัฐ เช่นเดียวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น นโยบายของรัฐเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต เช่น การขึ้นอัตราภาษีย่อมมีผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยตรงรัฐจัดเก็บเพื่อหารายได้และใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการบริโภคสินค้าและบริการบางประเภทที่ไม่ควรบริโภคหรือไม่ควรบริโภคมากเกินไป โดยเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตเพิ่มอีกประเภทหนึ่งนอกเหนือจากภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1. สินค้าหรือบริการเพื่อความปลอดภัยที่ผู้ดื่มเพื่อหรือไม่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน
2. สินค้าหรือบริการที่บริโภคแล้วอาจเกิดอันตรายต่อผู้บริโภค มีผลกระทบต่อสุขภาพ
3. สินค้าหรือบริการที่มีแนวโน้มขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
4. สินค้าที่ได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษจากรัฐ หรือก่อให้เกิดภาระต่อรัฐที่จะต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้บริการผู้บริโภค
5. สินค้าหรือบริการที่ก่อให้เกิดมลภาวะหรือทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำดื่มไม่เสียภาษีสรรพสามิต แต่เบียร์ สุรา ไวน์ หรือเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลมากเกินไปเสียภาษีสรรพสามิต เป็นต้น

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 มาตรา 155 บัญญัติว่า ผู้ใดประสงค์จะขายสุราให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา นี้ ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต

หมายความว่า มาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เป็นอีกบทบัญญัติหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในกรณีสินค้าสุรา โดยกำหนดการเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตขายสุรา ซึ่งให้ผู้ประสงค์ขายสุราต้องยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต โดยในการขอใบอนุญาตและออกใบอนุญาตให้ปฏิบัติตามกฎกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตขายสุรา เมื่อได้ใบอนุญาตแล้วผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราจึงจะขายสุราได้ โดยชอบด้วยกฎหมายและใบอนุญาตขายสุราที่มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต หากผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราประสงค์ขายสุราต่อไปจะต้องขอรับใบอนุญาตขายสุราใหม่ สำหรับผู้ที่ขายสุราโดยไม่ได้รับใบอนุญาตขายสุราก่อนดำเนินการย่อมมีความผิดฐานขายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 มาตรา 156 บัญญัติว่า ใบอนุญาตขายสุรามี 2 ประเภท คือ

- (1) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป
- (2) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

หมายความว่า ในการยื่นขอใบอนุญาตขายสุรารต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตตามมาตรา 155 ผู้ประสงค์จะขายสุรารจะต้องขอใบอนุญาตขายสุราร 2 ประเภท โดยพิจารณากำหนดจากปริมาณสุรารที่ประสงค์จะขายในแต่ละครั้ง

โดยใบอนุญาตขายสุรารประเภทที่ 1 ใช้สำหรับการขายสุรารเป็นจำนวนมากในแต่ละครั้งของการขาย กล่าวคือ เป็นจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป เช่น การขายจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสุรารไปยังผู้ขายส่ง การขายสุรารจากผู้ขายส่งไปยังผู้ขายปลีก เป็นต้น ใช้สำหรับการขายสุรารทุกชนิดทั้งสุรารกลั่นและสุรารแช่ ทั้งสุรารที่ผลิตในราชอาณาจักรและที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยเสียค่าธรรมเนียมปีละ 5,000 บาท

ใบอนุญาตขายสุรารประเภทที่ 2 ใช้สำหรับการขายสุรารจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรในแต่ละครั้งของการขาย อาทิเช่น การขายปลีกสุรารเพื่อนำไปบริโภค การขายสุรารเพื่อดื่ม ณ สถานที่ขาย เป็นต้น ใช้สำหรับการขายสุรารทุกชนิดทั้งสุรารกลั่นและสุรารแช่ ทั้งสุรารที่ผลิตในราชอาณาจักรและที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร โดยเสียค่าธรรมเนียม ดังนี้

- 1) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ 2,000 บาท
- 2) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ 300 บาท

แต่ถ้ากรณีที่มีการขายสุรารครั้งหนึ่งสิบลิตรขึ้นไปและต่ำกว่าสิบลิตรปะปนกันไปผู้ขายสุรารจะต้องขอรับใบอนุญาตขายสุรารทั้ง 2 ประเภท มิเช่นนั้นย่อมมีความผิดฐานเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรารทำการขายไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ตามมาตรา 197 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

ประเด็นแรก จะเห็นได้ว่า กรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรารประเภทที่ 1 กฎหมายกำหนดไว้ให้ขายสุรารในแต่ละครั้งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ไม่สามารถที่จะขายต่ำกว่าสิบลิตรได้หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษนั้น เห็นว่าการที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ แม้ว่าจะเป็นการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพ แต่ก็ย่อมไม่เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุรารประเภทที่ 1 ซึ่งได้เสียค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต ปีละ 5,000 บาท แต่กลับจะต้องขายสุราร ได้แต่ละครั้ง ครั้งละตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไปอย่างเดียวนั้นหรือในกรณีหากประสงค์จะขายต่ำกว่าสิบลิตร ก็ต้องดำเนินการขอใบอนุญาตขายสุรารประเภทที่ 2 เพิ่ม โดยมีค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตขายสุรารประเภทที่ 2 อีกด้วย ผู้เขียนมองว่าการที่พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 กำหนดไว้เช่นนี้ เป็นการไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี (ใบอนุญาตขายสุรารประเภทที่ 1 หรือร้านค้าขายส่ง) จึงควรมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและเป็นธรรมมากกว่านี้

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่ร้านค้าหรือสถานที่ที่จะขายสุราเป็นสถานประกอบการสถานประกอบการคล้ายสถานบริการหรือสถานบริการ มีความประสงค์จะขายสุราตามมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ก็จะต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอใบอนุญาตขายสุราและจะได้รับใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เป็นใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ซึ่งเสียค่าธรรมเนียม 300 บาท เหมือนกับร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไป

เมื่อพิจารณาตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 แล้ว สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายกับสถานบริการและสถานบริการ มีการขายสุราทุกชนิดให้กับลูกค้าแต่ละครั้ง ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร จึงได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ก็จริง

แต่เมื่อพิจารณาโดยถี่ถ้วนในหลักการทางเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่าการที่สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายกับสถานบริการและสถานบริการ ซึ่งขายสุราแต่ละครั้งต่อขวด/กระป๋อง ย่อมมีราคาขายที่สูงทำให้ได้ผลกำไรหรือผลประโยชน์ที่สูงต่างจากร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไปเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่าง เช่น กรณีของเบียร์ลีโอ เบียร์ช้าง ร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไปอาจจะขายในราคาขวดละ 55 - 65 บาท ซึ่งอาจจะได้กำไรขวดละประมาณ 3 - 10 บาทเท่านั้น แต่ร้านค้าหรือสถานที่ที่ขายสุราเป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายกับสถานบริการ และสถานบริการ อาจจะขายในราคาขวดละ 80 - 120 บาท (แล้วแต่บางสถานที่) ซึ่งจะทำให้ได้กำไรขวดละประมาณ 30 - 60 บาท ซึ่งมีมูลค่ากำไรจากการขายแตกต่างกันมาก แต่กลับต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ในราคา 300 บาท เท่ากันกับร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไป จึงเป็นการเสียค่าธรรมเนียมภาษีสรรพสามิตการออกใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เกิดความเหมาะสม เสมอภาค และเป็นธรรม จึงควรมีแนวทางปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและเป็นธรรมมากกว่านี้

ประเด็นที่สาม ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2558 โดยข้อ 4 แห่งคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายบัญญัติ

(4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ

(5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธปืน วัตถุระเบิดหรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานที่บริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่อใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่อใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี และต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2559 กำหนดฐานความผิดเพิ่มเติมจากข้อ 4 อีกสองฐาน โดยเพิ่มเป็น (6) และ (7) คือ

(6) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานที่ของตน

(7) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน

โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งปิดหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นั้น

จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิรูป และจัดระเบียบสังคม ระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจนลงโทษผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนกฎหมายประกอบกัน จึงได้ระวางโทษให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการที่ฝ่าฝืนคำสั่งให้ผู้มีอำนาจ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่อใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่อใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี

การเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราในสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าว เป็นการเพิกถอนถอนสิทธิใบอนุญาตขายสุราที่มีระยะเวลาที่เนิ่นนานเกินไป ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ตลอดจนอาจจะมีผลกระทบต่อประกอบธุรกิจและนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

ซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศชาติ จึงควรมีแนวทางปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมมากกว่านี้ในการบังคับใช้กฎหมาย ตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 นี้

ประเด็นที่สี่ ตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 บัญญัติว่า ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 แล้ว จะขออนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

บทบัญญัติในมาตรานี้ เป็นการกำหนดห้ามมิให้ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 ขออนุญาตใหม่จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง ซึ่งในมาตรานี้มีประเด็นที่พิจารณา ดังนี้

คำว่า “ผู้ใด” ถูกเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งคำว่า “ผู้ใด” ย่อมหมายความถึง บุคคลซึ่งหมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ดังนั้น กรณีที่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลถูกเพิกถอนใบอนุญาต บุคคลดังกล่าว ไม่สามารถขอใบอนุญาตใหม่อีกได้ จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง กรณีที่บุคคลนั้นมีใบอนุญาตประเภทเดียวกันนั้นหลายใบ เช่น บริษัท บี จำกัด เปิดร้านขายยาสูบ จำนวน 5 สาขา และร้านขายสุรา จำนวน 100 สาขา ซึ่งทุกร้านได้รับใบอนุญาตถูกต้อง แต่ต่อมาร้านขายสุราสาขาคี 10 ของบริษัท บี จำกัด ได้มีการลักลอบขายสุราเถื่อนทำให้ร้านขายสุราสาขาคี 10 ของบริษัท บี จำกัด ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เช่นนี้ บริษัท บี จำกัด จะไม่สามารถไปขอใบอนุญาตขายสุราสำหรับร้านขายสุราสาขาคี ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต รวมถึงร้านขายสุราสาขาคี 99 สาขาดังกล่าวหลังใบอนุญาตสิ้นอายุได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง เนื่องจากบริษัท บี จำกัด เป็นผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 182 แต่บริษัท บี จำกัด ยังสามารถยื่นขอใบอนุญาตขายยาสูบสำหรับร้านขายยาสูบ จำนวน 5 สาขาต่อไปได้ เนื่องจากเป็นใบอนุญาตคนละประเภทกับใบอนุญาตขายสุรา บริษัท บี จำกัด จึงไม่อยู่ในฐานะผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายยาสูบตามมาตรา 182¹

จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ได้กำหนดให้ บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้ใดที่ขอใบอนุญาตขายสุราหรือยาสูบที่มีจำนวนหลายสาขา แล้วบางสาขาถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 ย่อมมีผลกระทบไปทุกสาขาที่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้นั้นเป็นเจ้าของตามใบอนุญาตขายสุรา ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ตลอดจนอาจจะมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจและนำมาซึ่งปัญหาทาง

¹ กรมสรรพสามิต. (2560). คำอธิบายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560, กรุงเทพมหานคร, (พิมพ์ครั้งที่ 1). หน้า 216 – 217.

เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศชาติ จึงควรมีแนวทางปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสมมากกว่านี้ เพื่อลดผลกระทบต่อหลายๆ ด้านในการ บังคับใช้กฎหมายตามมาตรา 183 นี้

ดังนั้น เพื่อให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในกรณีการออกใบอนุญาตขายสุรามีประสิทธิภาพ เพิ่มมากขึ้นและเกิดความเสมอภาค เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษี ทั้งทางด้าน ธุรกิจ เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นรายได้สำคัญของ ประเทศชาติ อีกทั้ง เพื่อให้มีความสอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ในการกำหนดบทลงโทษผู้ที่ ผ่าฝืน จึงควรมีแนวทางปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เพื่อให้ เกิดความเหมาะสม เสมอภาคและเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อทำการศึกษาแนวคิดและหลักกฎหมายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ในส่วนของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการออกใบอนุญาตขายสุรา รวมทั้งกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศกรมสรรพสามิต หรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

2.2 เพื่อทำการศึกษา วิเคราะห์และรวบรวมถึงสภาพปัญหาที่เกิดจากจัดเก็บภาษี สรรพสามิต โดยการออกใบอนุญาตขายสุราและแสวงหาแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ.2560 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสภาพความเป็น จจริง เกิดความเหมาะสม เสมอภาค และเป็นธรรมกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต

2.3 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขของการจัดเก็บ ภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาตขายสุราของประเทศไทยกับกฎหมายต่างประเทศ

2.4 เพื่อหามาตรการที่เหมาะสมในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาต ขายสุรา

3. สมมุติฐานของการวิจัย

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 มาตรา 156 ได้บัญญัติเกี่ยวกับประเภทของ ใบอนุญาตขายสุราไว้เป็น 2 ประเภท คือ ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุก

ชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไปและใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตรเท่านั้น ซึ่งหากศึกษารายละเอียดของบทกฎหมายนี้แล้วพบว่ายังมีช่องโหว่ที่ทำให้เกิดความไม่เหมาะสม เสมอภาคและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรด้วยตัวเอง อีกทั้ง ยังมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559 ที่กำหนดบทลงโทษในการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรยาวนานถึง 5 ปี จึงจะสามารถออกใบอนุญาตใหม่ได้ อย่างไรก็ตาม หากยังไม่มีการปรับปรุงแก้ไขอาจจะส่งกระทบถึงภาคธุรกิจ หลายฝ่ายเนื่องด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลากหลายประเภทและอาจกระทบต่อการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตอย่างมีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงแก้ไขนิยามและขอบเขตของใบอนุญาตขายสุราแต่ละประเภทใหม่และบทลงโทษในการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรที่ยาวนาน เพื่อให้สอดคล้องกับบทลงโทษตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

4. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้ จะศึกษาถึงปัญหาและวิเคราะห์หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต โดยการออกใบอนุญาตขายสุรตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เป็นหลักประกอบกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559 โดยเฉพาะในเรื่องของความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต โดยการออกใบอนุญาตขายสุร รวมถึงศึกษาข้อบกพร่องและปัญหาในทางปฏิบัติของกฎหมายไทยเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้เกิดความเสมอภาค เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี อีกทั้ง เพื่อหามาตรการในการจัดเก็บภาษีที่เหมาะสมอันจะนำมาซึ่งความมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตต่อไป

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยโดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเอกสาร (Document Research) เป็นหลักและใช้วิธีการศึกษาเชิงวิเคราะห์ทางนิติศาสตร์ (Legal Analysis) โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ บทความต่างๆ หรือวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว

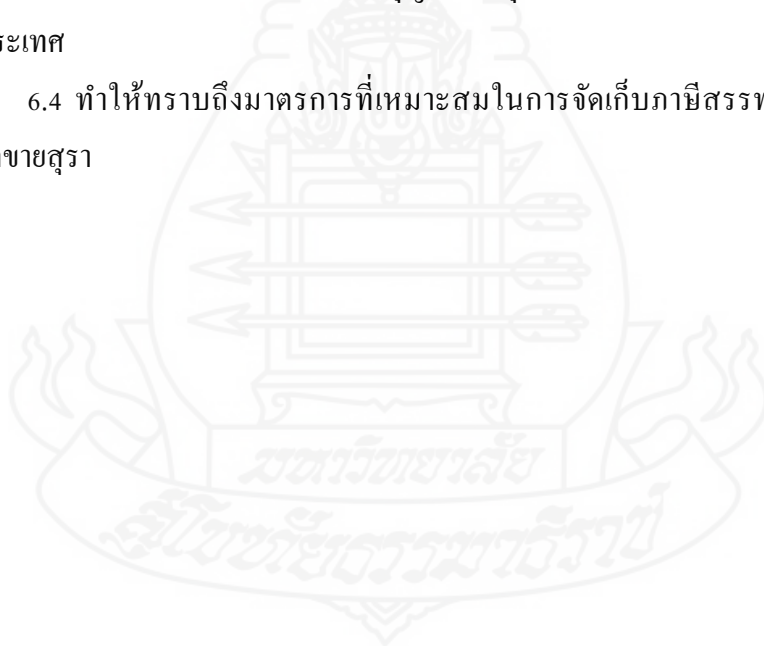
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

6.1 ทำให้ทราบและได้รับความรู้ความเข้าใจถึงแนวคิดและหลักกฎหมายพระราชบัญญัติ ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ในส่วนของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตขายสุรา รวมทั้งกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ กรมสรรพสามิตหรืออื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต

6.2 ทำให้ทราบถึงผลการวิเคราะห์และรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดจากจัดเก็บภาษี สรรพสามิต โดยการออกใบอนุญาตขายสุราและแสวงหาแนวทางปรับปรุง แก้ไขพระราชบัญญัติ สรรพสามิต พ.ศ.2560 และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงที่เหมาะสม สมอบภาค และเป็นธรรมกับผู้มีส่วนที่เสียภาษีสรรพสามิตทุกฝ่าย

6.3 ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบของสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขของ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาตขายสุราของประเทศไทยกับใบอนุญาตขายสุรา ของต่างประเทศ

6.4 ทำให้ทราบถึงมาตรการที่เหมาะสมในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออก ใบอนุญาตขายสุรา

บทที่ 2

ทฤษฎีทางนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับหลักการจัดเก็บภาษี สรรพสามิต รวมถึงความรู้ทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในบทที่ 2 นี้ จะกล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎีทางนิติศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดเก็บภาษี ความเป็นมาของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต กฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุรา ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 กฎกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา ตลอดจนความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การตรวจสอบ การควบคุม สินค้าเกี่ยวกับสุราหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เพื่อที่จะได้นำมาเป็นองค์ความรู้ประกอบทำให้ทราบถึงความเหมาะสม ความเสมอภาค และความเป็นธรรม ซึ่งเป็นหลักสำคัญต่อการจัดเก็บภาษีอากร เพื่อให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาตขายสุราเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเกิดความเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีทุกฝ่าย ตลอดจนหามาตรการการบังคับใช้กฎหมายและการกำหนดบทลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

1. หลักพื้นฐานทางกฎหมายภาษีอากร²

มีแนวคิดพื้นฐาน 2 ประการ

1.1 หลักความชอบด้วยกฎหมายภาษีอากร

หลักความชอบด้วยกฎหมายภาษีอากรมาจากหลักการยินยอมทางภาษี โดยกล่าวว่าการจัดเก็บภาษีต้องเกิดจากยินยอมของประชาชน โดยเริ่มจากการที่ประชาชนมีความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ว่าประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งตามกฎหมายจะดำเนินการเลือกผู้แทนราษฎรที่มีอุดมการณ์ตรงกับสิ่งที่ตนต้องการ

---

² ศุภลักษณ์ พินิจภูวดล. (2556). กฎหมายภาษีอากร. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 63 – 145.

มาเป็นตัวแทนและทำหน้าที่ต่อในการตรากฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีมีความเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้ประชาชนผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีถูกเอารัดเอาเปรียบ

1.2 หลักความเสมอภาคทางภาษีอากร

1.2.1 หลักความเป็นธรรมโดยสมบูรณ์ (Absolute Equity Principle)

มีแนวความคิดว่าหลักการเสียภาษีที่เป็นธรรมคือการที่ทุกคนจ่ายภาษีในจำนวนที่เท่ากัน โดยไม่สนใจฐานะทางเศรษฐกิจหรือความแตกต่างทางรายได้ส่วนบุคคล จำนวนจากรายจ่ายทั้งหมดของรัฐบาลหารกับจำนวนผู้ที่ต้องเสียภาษี ซึ่งในความเป็นจริงจำนวนที่ต้องจ่ายภาษีที่คำนวณได้อาจมากกว่ารายได้ของผู้ที่ต้องเสียภาษีในกรณีที่ผู้เสียภาษีมียาได้ที่ค่ามากๆ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมทางสังคมได้และทำให้เกิดผลกระทบทางสังคมด้านอื่นๆ ตามมาอีกได้ด้วย ซึ่งประเทศไทยเคยเก็บภาษีอากรตามแนวความคิดนี้ คือ ภาษีรัชชูปการ ในปี พ.ศ.2444 - 2482

1.2.2 หลักความเป็นธรรมโดยสัมพัทธ์ (Modified Equity Principle)

หลักความเป็นธรรมโดยสัมพัทธ์ เป็นการนำจุดบกพร่องของหลักความเป็นธรรมโดยสมบูรณ์มาเป็นแนวทางในการพิจารณา เพื่อลดข้อบกพร่องดังกล่าว โดยมีแนวความคิดว่าทุกคนควรเสียภาษีตามอัตราประโยชน์ที่ทุกคนได้รับ และแนวความคิดนี้ยังเป็นไปตามกลไกตลาดและราคาในการจัดการบริการสาธารณะให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดเก็บภาษีสุราในรูปแบบของภาษีสรรพสามิตที่แฝงอยู่ในราคาสินค้าในรูปของภาษีมูลค่าเพิ่ม คนที่ต้องการดื่มสุราที่มีสัดส่วนแอลกอฮอล์เข้มข้นมาก ก็ต้องจ่ายมากกว่าตามอัตราประโยชน์ที่ต้องการ และการบริโภคสุราในปริมาณที่มาก ก็เสมือนการจ่ายภาษีสุราที่มากตามปริมาณที่ซื้อบริโภคด้วย ซึ่งเป็นธรรมต่อผู้ที่ไม่ได้บริโภคสุรา เป็นต้น แต่แนวความคิดนี้ก็มีข้อบกพร่องเนื่องจากอัตราประโยชน์บางอย่าง เช่น รายจ่ายในการป้องกันประเทศ รายจ่ายในการซ่อมบำรุงโรงเรียนรัฐก็ไม่อาจวัดอัตราประโยชน์ในแต่ละผู้ที่ต้องเสียภาษีได้รับออกมาเป็นตัวเลขที่ชัดเจนได้ และตามหลักการนี้ผู้ที่ต้องเสียภาษีบางรายอาจไม่มีความสามารถในการจ่ายภาษีเพื่อให้เข้าถึงอัตราประโยชน์ที่ควรได้รับ เช่น ผู้ป่วยหนักที่ไม่เงินในการจ่ายค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

2. หลักการบริหารภาษีอากร

ประกอบด้วยหลักการ 2 อย่าง

2.1 หลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี³

ภาษีสุราเป็นส่วนหนึ่งของภาษีสรรพสามิตและภาษีสรรพสามิตเป็นประเภทหนึ่งในภาษีอากรดังนั้น การจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงต้องอาศัยหลักการของภาษีอากรที่ดี โดยยึดตามหลักของอดัม สมิท ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นบิดาแห่งเศรษฐศาสตร์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “The Wealth of Nations” ในปี พ.ศ.2319 (ค.ศ.1776) ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 4 ประการ

2.1.1 หลักความยุติธรรม

ลักษณะภาษีอากรที่ดี ควรเป็นจัดสรรการกระจายภาระทางภาษีให้ยุติธรรมต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ผู้ที่มีรายได้เท่ากัน ก็ควรเสียภาษีในจำนวนที่เท่ากัน ไม่มีข้อยกเว้นพิเศษให้กับบุคคลใดคนหนึ่ง ซึ่งหลักความยุติธรรมถือเป็นหัวใจสำคัญของภาษีอากรที่ดี

2.1.2 หลักความแน่นอน

ลักษณะภาษีอากรที่ดี ควรมีความแน่นอนและชัดเจน ในข้อกำหนดที่ผู้ที่ต้องเสียภาษีต้องทราบและเตรียมตัวล่วงหน้า เช่น ฐานภาษี อัตราภาษี เวลาที่กำหนดชำระ เป็นต้น เพื่อลดการเกิดการทุจริตของเจ้าหน้าที่และขจัดความขัดแย้งที่จะตามมาและส่งผลให้รัฐบาลสามารถคำนวณรายได้ของรัฐได้ใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น มีผลต่อเนื่องในการบริหารงบประมาณในการจัดการประเทศที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกด้วย

2.1.3 หลักความสะดวก

ลักษณะภาษีอากรที่ดี จะต้องอำนวยความสะดวกหรือกำหนดช่วงเวลาแห่งการจัดเก็บภาษีที่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่ผู้เสียภาษีนั้นมีรายได้และมีกำลังความสามารถหรือความพร้อมในการชำระภาษี เช่น ช่วงเวลาที่มีรายได้เข้ามา นอกจากนี้ การจัดเก็บภาษีอากรที่ดีจะต้องอำนวยความสะดวกสถานที่หรือแบบวิธีการชำระภาษีให้กับผู้เสียภาษีที่เหมาะสม เช่น ในปัจจุบันได้ใช้การจัดเก็บภาษีผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยังแบบและเสียภาษี

³ พิมจันทร์ อรุณศรี โสภณ. (2542). การคลัง. กรุงเทพมหานคร: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. หน้า 11 – 14.

2.1.4 หลักการประหยัด

ลักษณะภาษีอากรที่ดี ควรลดการเกิดต้นทุนในการจัดเก็บที่ไม่จำเป็น เพราะค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บเป็นการใช้ทรัพยากรของสังคมไปในทางที่สูญเปล่าโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ โดยหลักการประหยัดพิจารณาทั้งด้านผู้ที่ต้องเสียภาษี และผู้จัดเก็บภาษี เช่น ค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นค่าเดินทางหรือความยุ่งยากอื่นๆ ที่เกิดจากวิธีการชำระภาษี อันเป็นภาระที่ผู้เสียภาษีต้องแบกรับเพิ่มมากขึ้นจากจำนวนภาษีที่ถูกเรียกเก็บหรือการจัดทำระบบคำนวณภาษีและการจัดเก็บที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเพื่อลดต้นทุนในจ่ายอัตราจ้างพนักงานและนักบัญชีจำนวนมาก และเพื่อความทันสมัยที่เปลี่ยนไปและการจัดเก็บภาษีอากรให้เกิดประสิทธิภาพที่มากที่สุด นักการคลังยุคต่อมาจึงได้มีการเพิ่มเติมหลักเกณฑ์อีก 4 ประการ ดังนี้

2.1.5 หลักการทำรายได้

หนึ่งในลักษณะภาษีอากรที่ดี คือการจัดเก็บภาษีที่มีฐานภาษีที่กว้าง (ฐานภาษีคือสิ่งที่เป็นข้อกำหนดให้บุคคลเสียภาษี) เมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัว รัฐบาลก็มีรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่มากขึ้นด้วย โดยไม่ต้องขึ้นอัตราการจัดเก็บภาษี

2.1.6 หลักการยืดหยุ่น

การจัดเก็บภาษีอากรที่ดีนั้น ต้องมีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจได้ เช่น ในช่วงเศรษฐกิจรุ่งเรือง รายได้ประชาชนเพิ่ม เมื่อจัดเก็บภาษีด้วยอัตราก้าวหน้า ทำให้รายได้ประชาชนลดลง มีเงินเข้าสู่ภาครัฐมากเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ลดความกดดันของภาวะเงินเฟ้อได้หรือในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำรายได้ประชาชนลดลง เมื่อจัดเก็บภาษีด้วยอัตราต่ำเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้มีเงินเหลือในภาคเอกชนมากขึ้น ความเดือดร้อนของประชาชนจะบรรเทาเบาบางลงและเศรษฐกิจจะฟื้นตัวได้เร็ว

2.1.7 หลักการยอมรับ

เนื่องจากประชาชนเป็นผู้ที่ต้องเสียภาษี ดังนั้น จึงต้องให้เกิดความยอมรับจากประชาชนก่อน เพื่อให้เกิดความร่วมมือและจึงทำให้เกิดการจัดเก็บภาษีที่ดีได้สืบเนื่องไป โดยการยอมรับมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่การเสียภาษีและผลประโยชน์ที่ประชาชนเชื่อและศรัทธาที่จะได้รับจากรัฐบาลในอนาคต ย่อมทำให้ประชาชนผู้เสียภาษีให้ความสำคัญในการเสียภาษีมากขึ้น

2.1.8 หลักความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

เป็นตัวบ่งชี้ว่าภาษีมีประสิทธิภาพที่เหมาะสมต่อประเทศนั้นๆ หรือไม่ ซึ่งพิจารณาจากหลักเกณฑ์ข้อนี้ โดยการจัดเก็บภาษีต้องเป็นไปได้ในทางปฏิบัติด้วย แม้ว่าอาจจะมิได้ผลหรือหลักการ ในแต่ละข้อที่ติมาก แต่ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง ก็ไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นลักษณะภาษีอากรที่ดีได้

ดังนั้น หลักการจัดเก็บภาษีอากรที่ดี ประกอบด้วยหลักเกณฑ์รวมทั้งหมด 8 ประการ ดังที่อธิบายไว้ข้างต้น

2.2 หลักภาระภาษี⁴

หลักภาระภาษี เป็นหลักการของขั้นตอนที่ใช้วัดผลดำเนินการของการจัดเก็บภาษี เพื่อประเมินประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นจากการจัดเก็บภาษีนั้น ได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้ง หรือไม่ ซึ่งพิจารณาโดยย่อดังนี้

2.2.1 ภาระภาษีตามกฎหมาย

ภาระภาษีตามกฎหมาย หมายถึง ภาระหรือส่วนของภาษีที่รัฐเรียกเก็บจากผู้ที่ต้องเสียภาษีในทางกฎหมาย

2.2.2 ภาระภาษีที่แท้จริง

ภาระภาษีที่แท้จริง หมายถึง ผู้ที่เสียภาษีที่แท้จริง โดยที่ไม่สามารถผลักภาระทางภาษีให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดได้อีก ซึ่งการที่รัฐบาลรู้ว่าใครเป็นผู้ที่เสียภาษีที่แท้จริง รัฐบาลก็สามารถกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ความเป็นมาของภาษีสรรพสามิต

ภาษีสรรพสามิตเป็นหนึ่งในภาษีอากร ซึ่งเป็นที่ทราบคืออยู่แล้วว่าภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารและเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ หรือที่เรียกว่าสินค้าสาธารณะ (Public good) ซึ่งจำนวนภาษีที่ทำไปใช้ในสินค้าสาธารณะดังกล่าวจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการด้วยกัน แต่ถือได้ว่า รัฐได้นำเงินภาษีไปสู่สาธารณะซึ่งเป็นการตอบแทนผู้เสียภาษีในทางอ้อม โดยการเสียภาษีอากรเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนซึ่งเรียกเก็บจากประชาชนนั้น ถ้าแบ่งตามหลักการผลักภาระภาษี⁵ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

⁴ ดร.อรัญ ธรรมโน. (2549). ความรู้ทั่วไปทางการคลัง (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพมหานคร: ไทยวิจัย และฝึกอบรม. หน้า 190.

⁵ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2552). การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 12.

1. ภาษีทางตรง (Direct Tax) ซึ่งเป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีรับภาระภาษีเต็มที่ไม่สามารถผลักภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Income Tax) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporate Tax) เป็นต้น

2. ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) ซึ่งเป็นภาษีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสามารถผลักภาระภาษีให้แก่ผู้อื่นได้ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) ภาษีศุลกากร (Customs Duty) ภาษีสรรพสามิต (Excise Tax) เป็นต้น

จากจัดเก็บภาษีอากรทุกชนิดต้องคำนึงถึงควมมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีและการก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี เช่น การกำหนดอัตราภาษี การประเมินภาษีและบทกำหนดลงโทษในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายนั้นๆ

ภาษีสรรพสามิต⁶ (Excise Tax) เป็นภาษีที่เก็บจากรฐานการบริโภคเฉพาะอย่าง เป็นภาษีทางอ้อมที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมายมีสิทธิเรียกเก็บจากผู้บริโภคเพื่อนำส่งให้แก่รัฐ เช่นเดียวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนั้น นโยบายของรัฐเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิต เช่น การขึ้นอัตราภาษีย่อมมีผลกระทบต่อผู้บริโภคโดยตรง รัฐจัดเก็บเพื่อหารายได้และใช้เป็นเครื่องมือควบคุมการบริโภคสินค้าและบริการบางประเภทที่ไม่ควรบริโภคหรือไม่ควรบริโภคมากเกินไป โดยเรียกเก็บภาษีสรรพสามิตเพิ่มอีกประเภทหนึ่งนอกเหนือจากภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1. สินค้าหรือบริการเพื่อความสำราญที่ฟุ่มเฟือยหรือไม่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน
2. สินค้าหรือบริการที่บริโภคแล้วอาจเกิดอันตรายต่อผู้บริโภค มีผลกระทบต่อสุขภาพ
3. สินค้าหรือบริการที่มีแนวโน้มขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน
4. สินค้าที่ได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษจากรัฐหรือก่อให้เกิดภาระต่อรัฐที่จะต้องสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้บริการผู้บริโภค
5. สินค้าหรือบริการที่ก่อให้เกิดมลภาวะหรือทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำดื่มไม่เสียภาษีสรรพสามิตแต่เบียร์ สุรา ไวน์ หรือเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลตามมากเกินไปเสียภาษีสรรพสามิต เป็นต้น

3.1 ผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษีสรรพสามิต

กรมสรรพสามิต มีหน้าที่จัดเก็บจากสินค้าและบริการเฉพาะอย่างจากผู้ผลิตสินค้าหลายประเภท โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560⁷ ให้เรียกเก็บภาษี

⁶ ประกาศ คณะเลขาธิการ (2542). คำอธิบายกฎหมายภาษีสรรพสามิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร: สำนักนิติธรรม. หน้า 3.

⁷ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่กฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตกฎหมายว่าด้วยสุรา กฎหมายว่าด้วยยาสูบ กฎหมายว่าด้วยไฟ กฎหมาย

เพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับสินค้าหรือบริการตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่เกินร้อยละสิบของภาษีด้วย โดยให้ใช้เสมอปีสรรพสามิตหรือเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี เพื่อให้ปรากฏว่าได้เสียภาษีแล้ว

3.2 ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต

มาตรา 150 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามพระราชบัญญัตินี้ มีหน้าที่เสียภาษีเพิ่มขึ้นเพื่อราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับสินค้าหรือบริการ ตามอัตราที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา แต่ไม่เกินร้อยละสิบของภาษี ภาษีที่จะต้องเสียเพิ่มขึ้นตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีเศษ ของหนึ่งสตางค์ให้ปัดทิ้ง

ก. ผู้ประกอบอุตสาหกรรม หมายความว่า เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรมและให้หมายความรวมถึง ผู้จัดการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของโรงงานอุตสาหกรรม ด้วยโดยโรงงานอุตสาหกรรม หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ในการผลิตสินค้า รวมตลอดทั้งบริเวณแห่งสถานทีนั้นด้วย

ข. ผู้ประกอบกิจการสถานบริการ หมายความว่า เจ้าของสถานบริการและให้หมายความรวมถึงผู้จัดการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานบริการด้วย โดยสถานบริการ หมายความว่า สถานที่สำหรับประกอบกิจการในด้านการบริการและให้หมายความรวมถึงสำนักงานใหญ่ที่จัดตั้งขึ้น ในการประกอบกิจการในกรณีที่ไม่อาจกำหนดสถานที่ให้บริการได้แน่นอน

ค. ผู้นำเข้า หมายความว่า ผู้นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ง. ผู้อื่นที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต เช่น กรณีผู้ดัดแปลงรถยนต์ หรือกระทำการใดๆ ต่อรถกระบะให้เป็นรถยนต์นั่งหรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน โดยผู้ประกอบการไม่ใช่ผู้ประกอบอุตสาหกรรม โดยผู้ดัดแปลง ให้หมายความรวมถึงผู้ที่จ้างหรือจัดให้ผู้อื่นทำการดัดแปลงด้วย

3.3 ความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีสรรพสามิต⁸

ว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต และกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสุรา ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานานแล้ว บทบัญญัติในบางส่วนจึงไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับภาษีสรรพสามิตไว้ในกฎหมายหลายฉบับ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการใช้ทั้งแก่ประชาชนผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายและส่วนราชการผู้ปฏิบัติงาน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตทั้งระบบเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอน 32 ก หน้า 1 วันที่ 20 มีนาคม 2560).

⁸ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.

มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 กำหนดว่า ภายใต้บังคับ
 มาตรา 22 วรรคสอง มาตรา 23 วรรคสอง และมาตรา 24 ความรับผิดในอันที่จะเสียภาษี มีดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีสินค้าที่ผลิตขึ้นในราชอาณาจักร

(ก) ถ้าสินค้าอยู่ในโรงอุตสาหกรรม ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษี
 เกิดขึ้นในเวลาที่นำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม เว้นแต่เป็นการนำสินค้าออกจากโรงงาน
 อุตสาหกรรม ไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากร
 เขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรีและถ้าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมหรือบุคคลใดนำสินค้า
 ดังกล่าวไปใช้ภายในโรงอุตสาหกรรม ก็ให้ถือว่า เป็นการนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม

(ข) ถ้าสินค้าที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมาย
 ศุลกากรเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น
 ในเวลาที่นำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากร เขตปลอดอากรหรือเขต
 ประกอบการเสรี เว้นแต่เป็นการนำสินค้ากลับคืนไปเก็บไว้ใน โรงอุตสาหกรรมหรือไปเก็บไว้
 คลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากร เขตปลอดอากรหรือเขต
 ประกอบการเสรีอีกแห่งหนึ่งและถ้าบุคคลใดนำสินค้าดังกล่าวไปใช้ภายในคลังสินค้าทัณฑ์บน
 คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากร เขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรีก็ให้ถือว่าเป็น
 การนำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากรเขตปลอด
 อากรหรือเขตประกอบการเสรี แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด 4 ในลักษณะ 2 แห่ง
 ประมวลรัษฎากรไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกิดขึ้นก่อนนำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม
 คลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากร เขตปลอดอากรหรือเขต
 ประกอบการเสรี ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีทั้งหมดเกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดใน
 การเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

(2) ในกรณีสินค้านำเข้า ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นในเวลา
 เดียวกับความรับผิดในอันจะต้องเสียอากรศุลกากรสำหรับของที่นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
 เว้นแต่ในกรณีสินค้านำเข้ามาเพื่อนำเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วย
 กฎหมายศุลกากรเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรี ให้ถือว่าความรับผิดในอันจะต้องเสีย
 ภาษีเกิดขึ้นในเวลาที่นำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากร เขตปลอดอากร
 หรือเขตประกอบการเสรีและถ้าผู้นำเข้าหรือบุคคลใดนำสินค้าดังกล่าวไปใช้ภายในคลังสินค้าทัณฑ์
 บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากรเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรี ก็ให้ถือว่าเป็นการนำ

สินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน คลังสินค้าทัณฑ์บนว่าด้วยกฎหมายศุลกากร เขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรี แล้วแต่กรณี

(3) ในกรณีบริการ ให้ถือว่าความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้นเมื่อได้รับชำระราคาค่าบริการ

ในกรณีที่ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามหมวด 4 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนเกิดขึ้นก่อนได้รับชำระราคาค่าบริการ ให้ถือว่าความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีทั้งหมดเกิดขึ้นพร้อมกับความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ตารางที่ 2.1 แสดงสินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต

ความรับผิดชอบเสียภาษี	เกิดขึ้นเมื่อ	เว้นแต่
1. สินค้าที่ผลิตขึ้นใน		
ราชอาณาจักร	นำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรม	นำสินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน
(ก) ถ้าสินค้าอยู่ในโรงอุตสาหกรรม	หรือนำสินค้าไปใช้ในโรงอุตสาหกรรม	
(ข) ถ้าสินค้าที่เก็บอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บน	ในเวลาที่นำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือนำสินค้าดังกล่าวไปใช้ภายในคลังสินค้าทัณฑ์บน	นำสินค้ากลับคืนไปเก็บไว้ในโรงอุตสาหกรรมหรือนำไปเก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน
2. สินค้าที่นำเข้า		
	ในเวลาเดียวกับความรับผิดชอบอันจะต้องเสียอากรศุลกากรสำหรับของที่นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร	สินค้าที่นำเข้ามาเพื่อนำเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร
3. บริการ	เมื่อได้รับการชำระราคาค่าบริการ	-

คลังสินค้าทัณฑ์บน หมายความว่า สถานที่นอกโรงอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 นี้ให้ใช้เป็นที่เก็บสินค้าได้โดยไม่ต้องเสียภาษี

ผู้เสียภาษีที่ยังไม่ประสงค์จะเสียภาษีอากร สามารถนำสินค้าไปพักไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนก่อนได้ และจะชำระเมื่อนำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน

3.4 การคำนวณภาษีสรรพสามิต

มาตรา 16⁹ ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือผู้อื่นที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีหน้าที่เสียภาษีตามมูลค่าหรือตามปริมาณของสินค้า หรือบริการหรือทั้งตามมูลค่าและตามปริมาณของสินค้าหรือบริการนั้น ไม่เกินอัตราที่ระบุไว้ในบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิตท้ายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตนี้ที่ใช้อยู่ในเวลาที่ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น

มาตรา 17¹⁰ ภายใต้บังคับมาตรา 22 วรรคหนึ่ง มาตรา 23 วรรคหนึ่ง มาตรา 29 และมาตรา 30 ในกรณีการเสียภาษีมูลค่านั้น ให้ถือมูลค่าดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีสินค้าให้ถือตามราคาขายปลีกแนะนำ โดยไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม ราคาขายปลีกแนะนำให้พิจารณาจากต้นทุนการผลิต ค่าบริหารจัดการและกำไรมาตรฐาน ซึ่งจะต้องไม่ต่ำกว่าราคาขายต่อผู้บริโภคทั่วไปปรายสุดท้ายในตลาดปกติ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ในกรณีบริการ ให้ถือตามรายรับของสถานบริการเพื่อประโยชน์ในการคำนวณรายรับของสถานบริการ ให้อธิบดีมีอำนาจกำหนดรายรับขั้นต่ำของสถานบริการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

ตามบทบัญญัติข้างต้น ให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ผู้นำเข้า แจ้จราคาขายปลีกแนะนำและโครงสร้างราคาขายปลีกแนะนำและให้ผู้ประกอบการสถานบริการแจ้งราคาต่ออธิบดี

รายละเอียดตามบัญชีพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากรัฐใช้ภาษีสรรพสามิตควบคุมการบริโภค เช่น การบริโภคสุราของคนไทยติดอันดับโลก จึงจัดเก็บภาษีสุราที่มีแอลกอฮอล์สูงเพิ่มขึ้นเพื่อลดการบริโภคสุรา หรือจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากเครื่องดื่มหรือน้ำผลไม้ที่มีปริมาณน้ำตาลสูงกว่าที่กฎหมายกำหนดเพื่อสุขภาพของประชาชน จึงมีการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีหรือราคาขายปลีกแนะนำซึ่งจะทำได้โดยออกกฎหมายลูก เช่น กฎกระทรวง กำหนดพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2560 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2560 เป็นต้นไป มีการเปลี่ยนแปลงพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ตอนที่ 13 สินค้าสุราและ ตอนที่ 14 สินค้ายาสูบตามสถานการณ์และนโยบายของรัฐ¹¹

⁹ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.

¹⁰ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.

¹¹ ทศนิยม เหลืองเรืองรอง. (2562). คู่มือศึกษาภาษีอากรภาคบริหารธุรกิจตามประมวลรัษฎากร.

4. ความรู้ทั่วไปของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.1 ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือสุรา

ผู้เขียนได้รวบรวมความหมายของคำว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในหลายๆ ที่มาเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนที่สุด ดังนี้

4.1.1 ความหมายตามหลักวิทยาศาสตร์¹²

คำว่า แอลกอฮอล์ มาจากภาษาอารบิก คำว่า al-kohl ที่ชาวอาหรับใช้เรียกเครื่องดื่มประเภทขาดองของมีนเมาต่างๆ โดยปกติแอลกอฮอล์มีหลายชนิด หลายรูปแบบตามน้ำหนักโมเลกุลที่ประกอบขึ้นมา เช่น เอทิลแอลกอฮอล์ เมทิลแอลกอฮอล์ บิวทิลแอลกอฮอล์ โพรพิลแอลกอฮอล์ เป็นต้น แอลกอฮอล์ที่เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายและนำไปใช้ด้านการอุปโภคและบริโภคมากที่สุด คือเอทิลแอลกอฮอล์หรือเอทานอล สูตรทางเคมี คือ C_2H_5OH และมีลักษณะเฉพาะ คือ ของเหลวใส ไม่มีสี ระเหยง่ายและมีกลิ่นเฉพาะตัว โดยทั่วไปเอทิลแอลกอฮอล์ผลิตได้จากกระบวนการหมัก โดยใช้วัตถุดิบประเภทน้ำตาลกลูโคส เป็นสารตั้งต้นเปลี่ยนโมเลกุลของน้ำตาลด้วยยีสต์ และเข้าสู่กระบวนการกลั่น โดยนำเอทิลแอลกอฮอล์ที่ได้จากการหมัก ไปกลั่นที่ความดันบรรยากาศ ให้ได้ออกมาเป็นแอลกอฮอล์ที่มีความบริสุทธิ์ สามารถนำไปใช้ทั้งด้านอุปโภคและบริโภค เช่น ใช้ด้านเภสัชกรรม ใช้ด้านอุตสาหกรรม ใช้ด้านเชื้อเพลิง และใช้เป็นด้านเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

4.1.2 ความหมายตามพจนานุกรม ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554

แอลกอฮอล์¹³ หมายถึง สารอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลวใส กลิ่นฉุน ระเหยง่าย มีขีดเดือด 78.5 ชื่อเต็มคือ เอทิลแอลกอฮอล์ แต่มักเรียกกันสั้นๆ ว่าแอลกอฮอล์ โดยปรกติเกิดขึ้นจากการหมักสารประเภทแป้งหรือน้ำตาลผสมยีสต์ ซึ่งมักเรียกกันว่าแป้งเชื้อหรือ

¹² องค์การสุรา กรมสรรพสามิต. (2560). แอลกอฮอล์ คืออะไร. ค้นคว้าเมื่อ 29 สิงหาคม 2562 จาก <https://www.liquor.or.th/aic/detail/แอลกอฮอล์-คืออะไร>.

¹³ พจนานุกรม ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554. แอลกอฮอล์. ค้นคว้าเมื่อ 29 สิงหาคม 2562 จาก https://dict.longdo.com/search/*แอลกอฮอล์*.

เชื้อหมักเป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราและเมรัยทุกชนิด เมื่อดื่มเข้าไปจะออกฤทธิ์ทำให้มีอาการมึนเมา ใช้ประโยชน์เป็นตัวทำละลายและเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น

4.1.3 ความหมายตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

มาตรา 3¹⁴ “เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หมายความว่า สุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ ไม่รวมถึงยาวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4.1.4 ความหมายตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493

มาตรา 4¹⁵ “สุรา” หมายความว่า วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุราหรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้ว สามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา

4.1.5 ความหมายตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

มาตรา 152¹⁶ ในส่วนนี้

“สุรา” ให้หมายความรวมถึงวัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับน้ำสุรา แต่ไม่รวมถึงเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกินศูนย์จุดห้าดีกรี

“สุราแช่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่นและให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้วและให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย

4.1.6 ความหมายตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสุรากลั่น มอก. 2088 - 2544

สุรา¹⁷ หมายถึง เครื่องดื่มที่มีแรงแอลกอฮอล์เกิน 0.5 ดีกรี แต่ไม่เกิน 80 ดีกรี

¹⁴ มาตรา 3 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551.

¹⁵ มาตรา 4 พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493.

¹⁶ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.

¹⁷ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสุรากลั่น มอก. 2088 – 2544.

จะเห็นได้ว่าตามมาตรฐานกฎหมายจะนิยามคำว่าสุราไว้เป็นกรอบกว้างๆ ไม่ได้เฉพาะเจาะจง เพียงแค่สามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับสุรา ก็ถือว่าการกระทำทั้งหลายนั้นเกี่ยวข้องกับกฎหมาย ดังนั้น ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การขนส่ง การดื่ม การจำหน่าย การโฆษณา ก็ล้วนมีกฎหมายเข้ามาควบคุมทั้งสิ้น

ตารางที่ 2.2 การจัดแบ่งกลุ่มเครื่องดื่มตามนิยามของกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์แตกต่างกันของประเทศไทยและต่างประเทศ¹⁸

ประเทศ	นิยามเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	นิยามเครื่องดื่มปราศจากแอลกอฮอล์
ไทย	มีปริมาณแอลกอฮอล์ ≤ 0.5 ดีกรี	-
ออสเตรเลีย	มีปริมาณแอลกอฮอล์ ≤ 0.5 ดีกรี หรือ ≤ 1.15 ดีกรี	-
อังกฤษ	มีปริมาณแอลกอฮอล์ ≤ 0.5 ดีกรี	-
สหรัฐอเมริกา	มีปริมาณแอลกอฮอล์ ≤ 0.5 ดีกรี	มีปริมาณแอลกอฮอล์ 0.0 ดีกรี
สิงคโปร์	มีปริมาณแอลกอฮอล์ ≤ 0.5 ดีกรี	-
แอฟริกาใต้	มีปริมาณแอลกอฮอล์ ≤ 0.5 ดีกรี	มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกิน 0.05 ดีกรี

4.2 ประเภทของสุรา

เหตุผลของการแบ่งประเภทสุรา คือ เพื่อความสะดวกในการบริหารจัดการเก็บภาษี และประเภทของสุราแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สุราแช่และสุรากลั่น

การที่กฎหมายต้องกำหนดแยกประเภทสุราแช่และสุรากลั่นให้ชัดเจนเพราะจะมีผลกับจำนวนภาษีที่ผู้ผลิตสุราต้องเสียและการกำหนดโทษกรณีมีการกระทำความผิดฐานความผิด

¹⁸ นางนงนุช จินดารัตนาภรณ์ และคณะ. (2560) “ทบทวนมาตรการ แนวทาง การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการออกอนุบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 : กรณีเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกิน 0.5 ดีกรี” กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), หน้า 12.

4.2.1 สุราแซ่

“สุราแซ่” หมายความว่า สุราที่ไม่ได้กลั่น และให้หมายความรวมถึงสุราแซ่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้ว แต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย

4.2.2 สุรากลั่น

“สุรากลั่น” หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้หมายความรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแซ่แล้ว แต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่าสิบห้าดีกรีด้วย

สุรากลั่นไว้ทั้งหมด 5 ประเภท คือ

1. สุราสามทับ คือ สุรากลั่นที่มีแรงแอลกอฮอล์ตั้งแต่แปดสิบดีกรีขึ้นไป
2. สุราขาว คือ สุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อมหรือสิ่งปรุงแต่ง มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี
3. สุราผสม คือ สุรากลั่นที่ใช้สุราขาวหรือสุราสามทับมาปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี
4. สุราปรุงพิเศษ คือ สุรากลั่นที่ใช้สุราสามทับมาปรุงแต่ง มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี
5. สุราพิเศษ คือ สุรากลั่นที่ทำขึ้น โดยใช้กรรมวิธีพิเศษมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี แบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภท คือ

ก. ประเภทวิสกี้ บรั่นดี รัม ยิน หรือสุราแบบต่างประเทศอย่างอื่น

ข. ประเภทเกาเหลียง เชียงซุน บุ่งก๋วยโล้ว หรือสุราจีนอย่างอื่น

มีหลายคนที่มีการเข้าใจผิดว่าสุรากลั่นต้องมีแรงแอลกอฮอล์เกินสิบห้าดีกรี และสุราแซ่ ต้องมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าสิบห้าดีกรีเสมอ ถูกเพียงครึ่งเดียว ที่ถูกต้องคือสุรา แซ่และสุรากลั่นแท้ๆ ที่ตัวมันเองไม่ได้ผสมกับใครจะมีกี่ดีกรีก็ได้ การจะพิจารณาดีกรีสุราประกอบคือกรรมที่มีการนำสุราแซ่ และสุรากลั่นมาผสมกัน ถ้าสุราที่ผสมแล้วมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่าสิบห้าดีกรีให้ถือว่าเป็นสุราแซ่ ถ้าแรงแอลกอฮอล์เกินสิบห้าดีกรีก็ให้ถือว่าเป็นสุรากลั่น เหตุที่ต้องกำหนดแบบนี้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเก็บภาษีว่าจะใช้อัตราภาษีสุราแซ่หรือสุรากลั่น

5. สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5.1 ความชุกของนักดื่มไทย

จากข้อมูลที่มีอัตราค่าสุด โดยค้นคว้าข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม ปี พ.ศ.2562 ของสำนักสถิติแห่งชาติ ในเรื่องผลสำรวจพฤติกรรมการดื่มสุราของประชากรไทยในปี พ.ศ.2560 พบว่าประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งสิ้น 55.9 ล้านคน เป็นผู้ที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบปีที่แล้วประมาณ 15.9 ล้านคน (ร้อยละ 28.4) โดยเป็นผู้ที่ดื่มสม่ำเสมอ 6.98 ล้านคน (ร้อยละ 12.5) และเป็นผู้ที่ดื่มนานๆ ครั้ง 8.91 ล้านคน (ร้อยละ 15.9) กลุ่มอายุ 25 - 44 ปี มีอัตราการดื่มสุราสูงสุด ร้อยละ 36 กลุ่มอายุ 20 - 24 ปี และ 45 - 59 ปี อัตราการดื่มสุราใกล้เคียงกัน ร้อยละ 33.5 และ 33.1 ตามลำดับ กลุ่มผู้สูงอายุ อายุ 60 ปีขึ้นไป มีอัตราการดื่มสุรา ร้อยละ 15.2 สำหรับเยาวชน อายุ 15 - 19 ปี มีอัตราการดื่มสุราต่ำสุด ร้อยละ 13.6

ผู้ชายดื่มสุรามากกว่าผู้หญิง 4.5 เท่า หรือร้อยละ 47.5 และ 10.6 ตามลำดับ อัตราการดื่มสุราของคนที่มีอาชีพอยู่นอกเขตเทศบาลสูงกว่าในเขตเทศบาลเล็กน้อย ร้อยละ 29.29 และ 27.4 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอในรอบปีที่แล้ว พบว่าจังหวัด ที่มีอัตราดังกล่าวเกินร้อยละ 40 มีจำนวน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ร้อยละ 45.3 จังหวัดลำพูน ร้อยละ 44.1 จังหวัดพะเยา ร้อยละ 44 จังหวัดน่าน ร้อยละ 42.4 และจังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 40.6

5.2 สาเหตุที่คนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สาเหตุที่ทำให้ประชาชนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีอยู่หลากหลาย ในทางเศรษฐศาสตร์ แบ่งได้ เป็น 2 กลุ่มหลัก มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ได้แก่

5.2.1 ความชอบหรือความนิยมต่อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นลักษณะของความชอบส่วนบุคคลเหมือนคนที่ชอบทานของหวานกับคนที่ไม่ชอบทานของหวาน

5.2.2 บริบทแวดล้อมที่ส่งผลทั้งต่อต้นทุนในการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นลักษณะที่อาจเกิดจากการกระตุ้นจากสิ่งรอบตัวทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ร้านค้าอยู่ใกล้บ้าน ราคาถูกหรือราคาพอๆ กันกับน้ำโซดาบางชนิด เป็นต้น

อย่างไรก็ดี บริบทแวดล้อม สามารถประมวลสรุปเป็นประเด็นเดียวได้ นั่นคือ ประชาชนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพราะสามารถ “เข้าถึง” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ (alcohol availability) โดยการเข้าถึงดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มหลักๆ ได้แก่

ก. การเข้าถึงทางกายภาพหรือสาธารณะ (physical availability public availability) หมายถึง ปริมาณร้านค้าที่กระจายตัวอยู่รอบๆ

ข. การเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์ (economic availability/retail availability/commercial availability) หมายถึง ราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เปรียบเทียบกับฐานะทางเศรษฐกิจของผู้บริโภค

ค. การเข้าถึงทางสังคม (social availability) หมายถึง บรรทัดฐาน วัฒนธรรมทัศนคติต่อการดื่มของคนในสังคม เช่น การนิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานเฉลิมฉลองต่างๆ

เมื่อเปรียบเทียบการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับทฤษฎีการตลาด¹⁹ ซึ่งประกอบไปด้วย 4P ได้แก่ product price place และ promotion ดังนี้ โดยที่ product และ price มีผลต่อการเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การตั้งราคาให้จับต้องได้ place มีผลต่อการเข้าถึงทางกายภาพ การทำให้สินค้ากระจายตัวไปสู่ผู้บริโภคได้ง่ายและกว้างขวาง และ promotion มีผลต่อการเข้าถึงทางสังคมมากเป็นพิเศษ หรือมีผลต่อทัศนคติและสร้างแรงกระตุ้นในการดื่มให้มากยิ่งขึ้น เช่น การทำป้ายโฆษณา การทำโปรโมชั่นส่วนลด เป็นต้น เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหาและลักษณะการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในด้านของกลยุทธ์ 4P แล้ว จะเห็นได้ว่าการ “ควบคุม” เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรัฐทำได้ โดยการแก้ไขที่ต้นเหตุด้วยการให้ antidote ที่เป็นทั้งการให้ภูมิคุ้มกันแก่ประชาชนเองโดยตรงและการต้านทานกลยุทธ์ 4P ของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นั่นคือควบคุมระดับการเข้าถึงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ 4P ของอุตสาหกรรมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ดังนั้น ในที่นี้จะยกมากล่าวถึงอย่างละเอียด ในส่วนของ Place เท่านั้น โดยสถานที่อ้างอิง ถึงความหนาแน่นของสถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีผลต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภค โดยการเข้าถึงนี้หมายถึงระยะทางที่ผู้บริโภคใช้ในการเดินทางไปซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การโฆษณาจูงใจให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และบริบทของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หากชุมชนใดที่มีจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก การเข้าถึงจะง่ายขึ้น

5.3 จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

5.3.1 ความหนาแน่นของจุดจำหน่าย

ประเทศไทยในปัจจุบันมีการเปิดกว้างด้านการวางจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กันอย่างเสรี แต่ด้วยกฎ ข้อบังคับทางกฎหมาย ทำให้ผู้ที่จัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ต้องมีใบอนุญาต และด้วยความที่ประเทศไทยเปิดกว้างอย่างเสรีเรื่องการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั่นเอง จึงส่งผลให้มีจุดจำหน่ายแอลกอฮอล์ที่จัดจำหน่ายโดยผู้ประกอบการที่

¹⁹ นกมล วิทย์วรพงษ์ และคณะ. (2559). นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในกรอบ 5P. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. หน้า 19-20.

มีใบอนุญาต และไม่มีใบอนุญาต ซึ่งจากการศึกษาพบว่า จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามจังหวัดใหญ่ๆ ในประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็นภูมิภาคเหนือ, กลาง, ใต้, ตะวันออก, ตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น มีผู้ประกอบการที่มีใบอนุญาตมากกว่า ผู้ประกอบการที่ไม่มีใบอนุญาตในพื้นที่จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามภูมิภาคที่กล่าวไปข้างต้น โดยสรุปผลเป็นร้อยละ และเรียงตามลำดับพื้นที่จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่มีใบอนุญาต ได้ดังนี้ จังหวัดเชียงใหม่ (ภาคเหนือ) คือจังหวัดที่มีจุดจำหน่ายที่ไม่มีใบอนุญาตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมาคือ จังหวัดชลบุรี (ภาคตะวันออก) ร้อยละ 24.5 และ จังหวัด ขอนแก่น (ภาคอีสาน) ร้อยละ 24.1

5.3.2 จุดจำหน่ายที่กระทำผิดข้อห้าม (ขายในวันสำคัญ)

การละเมิดประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดวันห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเรื่องกำหนดเวลาห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2558

1 ใน 10 คน ร้อยละ 9.2 ของผู้ที่ตอบสัมภาษณ์บอกว่าเคยซื้อสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันสำคัญทางศาสนาหรือวันพระใหญ่ และ 1 ใน 5 คน ร้อยละ 20.9 บอกว่าเคยซื้อสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเวลาที่ห้ามขาย ซึ่งฉายให้เห็นภาพว่าในรอบปีที่แล้วยังมีผู้ขายที่ฝ่าฝืนประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องดังกล่าว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการขายสุราในวันสำคัญทางศาสนา และขายสุราในช่วงเวลาห้ามขายสูงกว่าภาคอื่นๆ ร้อยละ 12.9 และร้อยละ 29.6 ตามลำดับ รองลงมา คือ ภาคใต้ ร้อยละ 9.3 เคยซื้อสุราในวันสำคัญทางศาสนา และร้อยละ 22.7 เคยซื้อสุรา หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเวลาที่ห้ามขาย

จากข้อมูลสถิติเบื้องต้น ทำให้เห็นว่าปัญหาการบริโภคสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยังมีอยู่ในสังคมไทย แต่อย่างไรก็ตาม การจะทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น นอกจากการรณรงค์และการให้การศึกษาที่ทั่วถึงประชาชนทุกคน จากข้อมูลสถิติคือคนต่างจังหวัด กระทำผิดมากที่สุดมากกว่าในกรุงเทพมหานคร น่าจะเป็นเพราะความเข้มงวดและการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมากกว่าคนที่อยู่นอกเขตปริมณฑลไป แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีการวิจัยหลายวิจัยที่ยืนยันว่าการรณรงค์และการให้การศึกษาเป็นบทบาทที่สำคัญต่อการลดปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ต้องควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการต่างๆ ซึ่งให้เห็นว่า การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุรา เป็นมีบทบาทอย่างมากที่จะควบคุมพฤติกรรมคนในสังคมเช่นกัน

รายงานผลการศึกษาค้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับโลก ซึ่งดำเนินการในช่วงปลายทศวรรษที่ 20 อาทิ global status report on alcohol 1999 ซึ่งผลิตโดยองค์การอนามัยโลก ปีพุทธศักราช 2542 และรายงาน world bank on alcohol รวมทั้งข้อมูลจาก IAS Factsheet ได้เคยระบุ

ว่า มาตรการทางการรณรงค์และมาตรการด้านการให้การศึกษาเป็นมาตรการที่ไม่สามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากงานวิจัย การรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และปัญหาพฤติกรรมอันสืบเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์²⁰ พบว่าการดำเนินการรณรงค์และการให้ศึกษามีบทบาทในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ แต่อย่างไร ก็ตามต้องควบคู่ไปกับมาตรการอื่นๆ อาทิ

การควบคุมพื้นที่และการกำหนดเขตปลอดสุรา

การควบคุมการโฆษณาส่งเสริมการค้าสุรา

การขยายช่วงเวลา ดงขาย หรือ งดให้บริการ ซึ่งมีหลักฐานยืนยันว่าการขยายช่วงเวลาปิดบริการช่วยให้การเสียชีวิตลดลง (Vingilis, McLeod, Seeley, Mann, Beimes, & Compton, 2005)

การลงโทษผู้จำหน่ายที่กระทำผิดกฎหมาย (Harwood, Barnat, & Lenk, 2004, Sarkar, 2005)

การรณรงค์ที่ดำเนินการควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายก่อให้เกิดประสิทธิภาพมากกว่า การรณรงค์โดยปราศจากบังคับใช้กฎหมาย (Synder, 2004)

5.4 ประเภทจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

5.4.1 การจำหน่ายตามสถานที่

ตามที่คุณเขียนได้กล่าวมาแล้วในเบื้องต้นถึงเรื่องของความสำเร็จในการจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ส่งผลทำให้ประเภทจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยมีอยู่อย่างหลากหลาย ทั้งจุดจัดจำหน่ายแอลกอฮอล์โดยตรง ซึ่งเป็นจุดที่ทุกคนจะทราบได้ว่าสถานประกอบการนี้มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดจำหน่าย ยกตัวอย่างเช่น ร้านขายส่งสุรา สถานบันเทิง ร้านนั่งดื่ม ผับ บาร์ เป็นต้น หรือจะเป็นสถานประกอบการที่มีสินค้าหลักเป็นสิ่งที่อื่นที่นอกเหนือจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จัดจำหน่ายอยู่ด้วย ยกตัวอย่างเช่นร้านอาหารตามสั่ง สวนอาหาร ภัตตาคาร รีสอร์ท โรงแรม หรือแม้กระทั่ง ร้านขายเครื่องดื่ม (ชา กาแฟ) ซึ่งผู้คนส่วนใหญ่ก็ต่างรับรู้ว่าจะมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่าย และด้วยข้อบังคับทางกฎหมายที่ผู้ประกอบการท่านใดมีความประสงค์จะจัดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นจะต้องทำ

²⁰ รศ.ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2549). การรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัญหาพฤติกรรมอันสืบเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. กรุงเทพมหานคร: โซดา สตูดิโอ ครีเอชั่น. หน้า 71 – 72.

การจดทะเบียนใบอนุญาตนั้น ก็สามารถจำแนกประเภทจุดจัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ได้โดยแบ่งตามระบบใบอนุญาต

จากการศึกษาพบว่า ประเภทที่ไม่มีใบอนุญาตจำหน่ายแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ จุดจำหน่ายประเภทร้านมินิมาร์ท คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ ร้านขายอาหารตามสั่ง ร้อยละ 30.8 และสวนอาหาร ภัตตาคารรีสอร์ท โรงแรม ร้อยละ 25

5.4.2 การจำหน่ายออนไลน์²¹

นอกจากประเภทจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีช่องทางการจัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ที่ไม่มีหน้าร้าน ไม่มีสถานที่ตั้ง จะใช้การติดต่อสื่อสารทำการซื้อขายกันทางอินเทอร์เน็ต ยกตัวอย่าง เช่น เพจขายแอลกอฮอล์ใน Facebook หรือมีการตั้งกลุ่มซื้อขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กัน ใน Line หรือเว็บไซต์ที่มีการจัดจำหน่ายแอลกอฮอล์ เป็นต้น และในส่วนของร้านค้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ปรากฏในเว็บไซต์จะมีรูปภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และราคาเพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้บริโภคเลือกหยิบเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ต้องการลงตะกร้าสินค้า (Shopping Cart) นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมการขาย จัดช่วงเวลา ลด แลก แจก แถมหรือมอบรหัสส่วนลด ส่วนการชำระเงินมีหลายรูปแบบ เช่น จ่ายผ่านบัตรเครดิต การโอนเงินผ่านธนาคารหรือการชำระเงินปลายทางและมีบริการจัดส่งถึงบ้าน

6. ผลกระทบด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

หลายคนอาจจะเคยได้ยินคำว่า ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นยา ช่วยทำให้ร่างกายสุขภาพดี ซึ่งเป็นการเข้าใจที่ฝังลึกเป็นคำพูดติดปากในสังคมไทย โดยขาดการศึกษาที่ละเอียด ในทางการแพทย์ การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาเป็นตัวช่วยกระตุ้นร่างกายให้กลับสู่ภาวะปกติ อย่างเช่นกรณีผู้ป่วยโลหิตจาง ผู้หญิงที่หมดประจำเดือน ผู้คนที่อาศัยในที่หนาวซึ่งหลักการดื่มตามคำแนะนำแพทย์เป็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณที่น้อยและเท่าๆ กันในแต่ละวัน²²

จากที่ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ไปแล้วในหัวข้อข้างต้น จะเห็นได้ว่าในเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสารที่มีชื่อเรียกว่า เอทิลแอลกอฮอล์หรือเอทานอล ผสมอยู่ใน

²¹ กนิษฐา ไทยกล้า. (2560). การติดตามกลยุทธ์และรูปแบบการตลาดแอลกอฮอล์บนโลกออนไลน์. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 34 – 37.

²² ศูนย์เรียนรู้สุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2016. เรื่องเหล่านี้คุณรู้ผิด. กรุงเทพมหานคร: Sook Pubblising.

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ขึ้นอยู่กับปริมาณความเข้มข้นหรือคิกริที่ผสมลงไป ตามแต่ละชนิดของเครื่องดื่ม

ปฏิกิริยาแรกที่เกิดขึ้นทันทีที่ดื่มสุราแล้ว²³ แอลกอฮอล์ที่ได้รับเข้าไปในร่างกายจะเข้าสู่ตับ เอนไซม์ ในตัวคนเราจะเปลี่ยนแอลกอฮอล์เป็นสารตัวใหม่ ชื่ออะเซตทาลดีไฮด์ (acetaldehyde) แล้วเปลี่ยนต่อเป็น อะซิเตต (acetate) แล้วเคลื่อนตัวไปยังสมองของต่อมควบคุมระดับเกลือและน้ำตาลในร่างกาย รวมไปถึงอวัยวะต่างๆ อีกมากมาย ผลจากการเคลื่อนตัวไปยังส่วนต่างๆ เริ่มแรกเมื่อดื่มปริมาณที่เล็กน้อย ทำให้สมองโปร่งโล่งสบาย ในระยะแรก เมื่อดื่มเข้าไปอีกหน่อย ร่างกายเริ่มเคลื่อนไหวช้า ลึนจะแข็งๆ ส่งผลให้พูดจาไม่ค่อยรู้เรื่อง เกิดอาการหุ้อ ตาลาย บางคนอาจจะจำอะไรไปชั่วขณะ ถ้าดื่มต่อไปไม่หยุดก็อาจจะทำให้เกิดอาการคลื่นไส้ อาเจียนได้

การดื่มสุราเมื่อท้องว่างแอลกอฮอล์จะถูกดูดซึมได้รวดเร็วจากทางเดินอาหาร ระดับแอลกอฮอล์ เพิ่มสูงสุดในเลือดในเวลา 30 - 60 นาที หลังดื่มสุรา เมื่อดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์จะเกิดการดูดซึม และกระจายตามอวัยวะต่างๆ ในร่างกาย ระยะการออกฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ต่อการกดประสาท²⁴ มีดังนี้

ระยะที่ 1 ออกฤทธิ์ต่อสมองโดยตรง โดยไปกดประสาทส่วนที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิด ซึ่งจะทำให้มีความรู้สึกสบายใจ คลายกังวล จึงทำให้ผู้ดื่มรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ดี ขจัดความเครียดได้ซึ่งนับว่าเป็นการคิดที่ผิดเพราะนั่นเป็นผลที่เกิดจากฤทธิ์ของแอลกอฮอล์กดประสาทไว้ชั่วคราว

ระยะที่ 2 ออกฤทธิ์ต่อสมองส่วนที่ควบคุมการเคลื่อนไหวและการพูด ทำให้ประสาทการรับรู้ช้ากว่าปกติ ทำให้พูดไม่ชัด เคลื่อนไหวได้ไม่ดี ใช้อวัยวะภายนอกทำตามความต้องการได้ช้ากว่าปกติ ในระยะนี้ ถือว่าเริ่มเมาแล้ว

ระยะที่ 3 ออกฤทธิ์ที่ศูนย์ควบคุมการหายใจ โดยจะไปกดสมองส่วนที่ควบคุมการหายใจ ทำให้หายใจ ไม่สะดวก เกิดอาการไม่รู้สึกตัวหรือหมดสติ

ซึ่งก็มีหลายคนมีความคิดว่าเป็นสิทธิ์ส่วนบุคคล เราดื่ม เราก็เป็นคนเมาคนเดียว ถ้าเราเสียสุขภาพ ก็เป็นเราแค่นั้นเอง นั่นเป็นความคิดที่ผิด

สุรามือสอง คำนี้หลายท่านอาจจะยังไม่ค่อยคุ้น แต่คำว่าสุรามือสอง คือการที่ซึ่งส่งผลกระทบต่อมาในด้านต่างๆ แบ่งเป็น 5 ด้านใหญ่ๆ ดังนี้

²³ นพ.วรวิทย์ เจริญศิริ. (2558). ศูนย์วิจัยสุขภาพกรุงเทพ, พิษของการดื่มแอลกอฮอล์. ค้นคว้าเมื่อ 30 สิงหาคม 2562 จาก <http://www.bangkokhealth.com/health/article/พิษของการดื่มแอลกอฮอล์-2340>.

²⁴ เบญจพร ถูกดี และคณะ. (2018). การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำในประเทศไทย : การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018” สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. หน้า 313 – 314.

6.1 ผลกระทบด้านสุขภาพ

การศึกษาภาระโรคจากการเจ็บป่วยและการตายก่อนวัยอันควรของประเทศไทยปี พ.ศ.2557 พบว่า การดื่มสุร่าเป็นสาเหตุอันดับหนึ่งของการสูญเสีย²⁵ และการดื่มสุร่าเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตของประชากรโลกถึง 3 ล้านรายต่อปีและเป็นสาเหตุร้อยละ 5.1 ของการสูญเสียสุขภาพทั่วโลก²⁶ ในปี พ.ศ.2553 นอกจากจากนี้การดื่มสุร่ายังเป็นปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคและการบาดเจ็บต่างๆ กว่า 200 ชนิด ซึ่งรวมถึงการเกิดโรคมะเร็งประเภทต่างๆ เช่น มะเร็งช่องปาก มะเร็งคอหอย มะเร็งหลอดอาหาร มะเร็งกล่องเสียง มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งตับและมะเร็งเต้านม การศึกษาจากต่างประเทศพบว่า การดื่มสุร่าเป็นสาเหตุร้อยละ 4 – 6 ของการเกิดโรคมะเร็งทุกประเภท²⁷

เพื่อประมาณและคาดการณ์อุบัติการณ์โรคมะเร็งในอนาคตของประชากรไทย จำแนก รายเพศ กลุ่มอายุ และรายภูมิภาค ด้วยการวิเคราะห์แนวโน้มของอัตราอุบัติการณ์ของโรคมะเร็ง ที่มีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการดื่มสุร่า ได้แก่ มะเร็งช่องปากและคอหอย มะเร็งหลอดอาหาร มะเร็งกล่องเสียง มะเร็งลำไส้ใหญ่ มะเร็งตับและมะเร็งเต้านม โดยการศึกษาที่ใช้สมมติฐานว่าการดื่มสุร่าใช้ระยะเวลา 10 ปี ในการเกิดโรคมะเร็ง²⁸ เพื่อประมาณการจำนวนอุบัติการณ์โรคมะเร็งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2564 ที่มีสาเหตุมาจากการดื่มสุร่าของประชากรไทยในปี พ.ศ.2554

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในปี พ.ศ.2564 คาดว่าจะมีผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็งทั้ง 6 ประเภท จากทุกสาเหตุเกิดขึ้นใหม่จำนวน 67,727 คน โดยผู้ป่วยมะเร็งรายใหม่เหล่านี้ร้อยละ 8.3 - 10.8 หรือคิดเป็น 5,609 - 7,312 คน มีสาเหตุมาจากการดื่มสุร่า เมื่อแยกตามเพศพบว่า ผู้ป่วยโรคมะเร็งรายใหม่เพศชายและเพศหญิงร้อยละ 13.3 -16.6 และร้อยละ 3.1-4.9 มีสาเหตุมาจากการดื่มสุร่า โดยโรคมะเร็งที่มีสัดส่วนของสาเหตุจากการดื่มสุร่าสูงสุดในเพศชาย ได้แก่ มะเร็งหลอดอาหาร

²⁵ สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2558). รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของประชากรไทย พ.ศ.2556. นนทบุรี : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพประเมิณภาระโรคและสุขภาพประชากรไทย สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ

²⁶ World Health Organization. Global status report on alcohol and health 2018. Geneva: World Health Organization. 2018. Parkin D. Cancers attributable to consumption of alcohol in the UK in 2010. Br J Cancer. 2011;105(S2) : S14.

²⁷ Praud D, Rota M, Rehm J, Shield K, Zatoński W, Hashibe M, et al. Cancer incidence and mortality attributable to alcohol consumption. Int J Cancer. 2016;138(6) : 1380-7.).

²⁸ (Virani S, Bilheem S, Chansaard W, Chitapanarux I, Daoprasert K, Khuanchana S, et al. National and Subnational Population-Based Incidence of Cancer in Thailand: Assessing Cancers with the Highest Burdens. Cancers (Basel). 2017;9(8) : 108.).

(ร้อยละ 43.7 - 57.5) และมะเร็งช่องปากและคอหอย (ร้อยละ 31.2 -33.0) ส่วนในเพศหญิง ได้แก่ มะเร็งหลอดอาหาร (ร้อยละ 7.6-10.1) มะเร็งเต้านม (ร้อยละ 4.7-7.7) และมะเร็งช่องปากและคอหอย (ร้อยละ 4.3-5.4)

นอกจากนี้ โรคหรือการบาดเจ็บที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ในที่นี่ รวมถึงภาวะที่เกิดจากการดื่มสุราโดยตรงทั้งหมด เช่น โรคติดสุรา/พิษสุราเรื้อรัง (alcohol dependence) โรคตับอ่อนอักเสบเรื้อรังจากแอลกอฮอล์ (alcohol-induced pancreatitis) และโรคตับจากแอลกอฮอล์ (alcoholic liver diseases) ซึ่งภาวะเหล่านี้จะมีสัดส่วนความเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ (alcohol-attributable fraction) เท่ากับ 1 และโรคและการบาดเจ็บที่มีสาเหตุบางส่วนเกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น มะเร็งตับ มะเร็งท่อน้ำดี มะเร็งช่องปากและลำคอ มะเร็งเต้านม หัวใจล้มเหลว เลือดออกในทางเดินอาหาร เอชไอวี (HIV) /เอดส์ วัณโรค อุบัติเหตุจราจร ถูกไฟลวกไฟไหม้ ตกจากที่สูง อุบัติเหตุจากการทำงาน เป็นต้น ภาวะในกลุ่มนี้จะมีสัดส่วนความเกี่ยวข้องเกี่ยวกับแอลกอฮอล์แตกต่างกันไป

6.2 ผลกระทบด้านสังคมและครอบครัว

การดื่มเกินขนาดหรือการดื่มมากเกินไปส่งผลให้การตัดสินใจลดลงและเพิ่มความเสี่ยงในการตกอยู่ในสถานการณ์อันตรายได้มากขึ้น โดยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดื่มกับผู้ที่ได้รับผลกระทบเชิงลบ เช่น กรณีผู้ดื่มเป็นสมาชิกในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน เพื่อนร่วมงาน หรือคนแปลกหน้า ผลกระทบมีหลากหลายระดับ ครอบคลุมตั้งแต่ความรุนแรงในระดับเล็กน้อย เช่น การรู้สึกรำคาญใจ จนถึงผลกระทบที่รุนแรงมาก เช่น การถูกทำร้ายเสียชีวิต เป็นต้น

ลักษณะภัยแล้งมือสองที่เกิดจากการดื่มของเยาวชนในสถานศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดหนองคายนั้น ส่วนใหญ่เป็นการทะเลาะวิวาท การก่อให้เกิดความรำคาญใจ หรือการพุดจาหยาบคาย การเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ซึ่งเป็นความรุนแรงที่เล็กน้อยถึงปานกลาง แต่ก็มีบางส่วนไม่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งมือสองดังกล่าว

ดังนั้น การเฝ้าระวังไม่ให้ตัวคุณตกอยู่ในพฤติกรรมความรุนแรง หรือในสถานการณ์ที่สุ่มเสี่ยงสูง และประคองตัวเองให้ผ่านสถานการณ์เหล่านั้นได้อาจกระทบต่อความสัมพันธ์ของคุณและคนที่คุณรักอย่างไม่ควรเกิดขึ้น

6.3 ผลกระทบด้านอาชญากรรม

การเสพสุรามีความสัมพันธ์กับอาชญากรรม²⁹ โดยเป็นปัจจัยหลักในการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับความผิดต่อชีวิตและร่างกาย โดยผู้ที่มีปัจจัยพื้นฐานทางสังคมที่ผ่าน

²⁹ สุมนทิพย์ จิตสว่าง. (2551). ความสัมพันธ์ของการเสพสุรากับอาชญากรรม. ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 296 – 298.

กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการขัดเกลาทางสังคมทำให้มีบุคลิกภาพอ่อนแอต่อการถูกกระตุ้น เมื่อเสพสุรา และถูกกระตุ้นจากปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยรองก็จะถูกผลักดันไปสู่การกระทำผิด หรือนำไปสู่การประกอบอาชญากรรมได้ง่าย ในขณะที่เดียวกันการเสพสุรายังทำให้ผู้เสพมีโอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วย

6.4 ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

เมื่อก้าวถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการดื่มแอลกอฮอล์ หลายคนอาจจะยังไม่เห็นภาพที่ชัดเจนเท่ากับผลกระทบด้านอื่นๆ หากแต่การเกิดผลกระทบด้านสุขภาพ ด้านสังคมและครอบครัว ด้านอาชญากรรมล้วนนำมาสู่การเกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจทั้งสิ้น เพราะทั้งหมดคือความเสียหาย ตามหลักการขององค์กรอนามัยโลก การประเมินต้นทุนทางสังคมของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์³⁰ คือ การผนวกต้นทุนทางตรงกับทางอ้อมเข้าด้วยกัน มีรายละเอียดดังนี้

ต้นทุนทางตรง ประกอบไปด้วย

1. ต้นทุนทางตรงในระบบสาธารณสุขที่มีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันหมายถึง ต้นทุนในการรักษาผู้ป่วยที่มีสาเหตุเกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. ต้นทุนในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับคดีความที่มีสาเหตุจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นศาล อัยการ สถานีตำรวจหรือเรือนจำ
3. ต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุอันมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ต้นทุนทางอ้อม ประกอบไปด้วย

1. มูลค่าของผลิตภาพที่สูญเสียไปจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร อันมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
2. ต้นทุนที่เกิด จากการที่ผลิตภาพในการทำงานของบุคคลที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มักลดลงกว่าในสภาวะปกติ เช่น การคำนวณจำนวนวันหรือเวลาที่ผู้ใช้สารเสพติดต้องใช้ในการไปทำการรักษาอาการป่วยของตนเองที่โรงพยาบาล ซึ่งจะก่อให้เกิดการขาดงานเหมือนทำงานได้น้อยลง

³⁰ ชัยนันท์ โกมลไพศาล. (2558). การศึกษาต้นทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย: การพัฒนาไฟล์ ต้นแบบในการประเมิน. หน้า 53 – 81.

หากประเมินต้นทุนทางสังคมในประเทศไทย โดยวิเคราะห์ต้นทุนด้านการเจ็บป่วย³¹ ในปี พ.ศ.2553 พบว่าการการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจมหาศาล คือ ต้นทุนจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันและต้นทุนจากการเสียผลิตภาพในการทำงาน กรณีเพศชาย หากดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับที่อันตรายจะเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ 360,000 บาทต่อราย ส่วนเพศหญิงจะเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ 240,000 บาทต่อราย และยังทำให้ผู้ชายอายุสั้นลง 3.86 ปี ผู้หญิงอายุสั้นลง 2.2 ปี นอกจากนี้ยังทำให้ประเทศชาติเสียหายกว่าสองแสนล้านบาทต่อปี

7. ความเป็นมาของการออกใบอนุญาตขายสุรา

จากข้อมูลการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ปัจจุบันประเทศไทยมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากเป็นอันดับ 3 ของทวีปเอเชียจากการสำรวจในปี พ.ศ.2557 ตามข้อมูลองค์การอนามัยโลก WTO ประเทศไทยจัดอยู่อันดับ 78 ของโลก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุ อาชญากรรมและสังคม สมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือการกำหนดมาตรการควบคุมการจัดจำหน่าย เช่น การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุรา เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปเหตุผลในการตรากฎหมายอันเกี่ยวข้องกับการกระทำที่ต้องได้รับใบอนุญาตเป็นข้อๆ ดังนี้³²

ก. เพื่อป้องกันการกระทำที่มีผลกระทบต่อสังคมและสภาพเศรษฐกิจโดยรวม

เหตุผลนี้เป็นเหตุผลที่สำคัญมากของการตรากฎหมายที่ต้องการควบคุมการกระทำของบุคคลโดยรัฐ เพื่อป้องกันการเกิดผลกระทบต่อสังคมและสภาพเศรษฐกิจในบริเวณพื้นที่ที่มีการกระทำเฉพาะอย่างที่ต้องถูกควบคุม เช่น หากผู้ประกอบการขายสุราให้กับคนที่มึนเมาครองสติไม่ได้ ย่อมเป็นการส่งเสริมให้เป็นการดื่มสุรามากขึ้นและการมึนเมาถึงขั้นครองสติไม่ได้ อาจส่งผลต่อตัวผู้ดื่มเอง จนกระทั่งส่งผลต่อบุคคลรอบข้างในการกระทำที่ขาดสติ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง ดังนั้น หากไม่มีการเข้าควบคุมและตรวจสอบ ผู้ที่มีความประสงค์จะประกอบ

³¹ ผศ.ดร.ภญ. มนทรัตม์ ถาวรเจริญทรัพย์ และคณะ. (2554). การพัฒนาแนวทางการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพของ สสส. โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาต้นทุนความเจ็บป่วย. โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. หน้า 4.

³² เกริกเกียรติ รัตนวธรรม. (2558). การกำหนดการระพิจูจน์ข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความคิดในการดำเนินคดีกรณีที่ต้องมีใบอนุญาต . วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 15 – 18.

กิจการดังกล่าวเสียก่อนว่ามีคุณสมบัติและความพร้อมในการประกอบกิจการหรือไม่ ย่อมมีความเป็นไปได้ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจได้เช่นกัน

ข. เพื่อความสะดวกในการจัดเก็บภาษี

การประกอบธุรกิจบางประเภทอาจไม่ได้ก่อให้เกิดอาชญากรรมหรือความไม่สงบเรียบร้อยโดยตรง แต่อาจเป็นธุรกิจที่ก่อให้เกิดผลทางอ้อมต่อสังคม ด้วยเหตุนี้ มาตรการทางภาษีจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ใช้ในการควบคุมธุรกิจประเภทเหล่านี้ เช่น การประกอบกิจการสุรา เป็นต้น

ค. เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาที่ทำขึ้นกับต่างประเทศ

เนื่องจากการที่ประเทศไทยทำอนุสัญญากับต่างประเทศอันเกี่ยวกับธุรกิจบางประเภทหรือการครองครองสิ่งของบางอย่าง เช่น การครอบครองวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุม การครอบครองวัตถุเหล่านี้ไม่ให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของบุคคลและสังคม

7.1 สมัยกรุงสุโขทัยถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

การจัดเก็บภาษีสุรามิมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยแต่ได้มีหลักฐานการจัดเก็บภาษีสุราในสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยของพระเจ้าปราสาททอง พ.ศ.2178 ซึ่งปรากฏในกฎหมายลักษณะพระธรรมนูญว่า ได้เก็บอากร จากสุราแล้วแต่ไม่ปรากฏวิธีการจัดเก็บภาษีสุรา ต่อมาวิธีการจัดเก็บสุรานั้น ได้ปรากฏในสมัยพระนารายณ์มหาราช ซึ่งกรมพระยาดำรงราชานุภาพได้ทรงอธิบายไว้ในหนังสือ “ตำนานภาษีอากรบางอย่าง” ในจดหมายเหตุของ มร. เดอลาลูแบร์ อัครราชทูตฝรั่งเศส สมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ที่ได้เข้ามาเจริญสัมพันธไมตรี ในปี พ.ศ.2230 ได้อธิบายว่า เมื่อครั้งรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราชนั้นเก็บส่วยอากรต่างๆ ดังนี้ คือ

“อากรสุราเก็บตามจำนวนเตาที่ตั้งต้มกลั่นสุราขาย ถ้าแลที่เมืองใดไม่มีเตาสุรา (ปล่อยให้ราษฎร ต้มกลั่นตามอำเภอใจ) เก็บอากรสุราเรียงตัวคน (ชายฉกรรจ์) คนละบาท 1 มีอธิบายว่าในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์ฯ เพิ่มพิศอดากรสุราขึ้นกว่าแต่ก่อนอีกเท่าหนึ่ง และเก็บอากรจากคนขายสุราด้วย คือ ขายย่อยเก็บร้านละบาท 1 ถ้าขายจำนวนมาก เก็บตามจำนวนสุราโอ่งใหญ่ (เท) ละบาท 1”³³

ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงออกกฎหมาย เรื่องน้ำสุรา จ.ศ.1148 (พ.ศ.2329) ห้ามต้มสุราโดยมิได้รับอนุญาต มิฉะนั้นต้องโทษ

³³ เสน่ห์ โทธิปฐุม. (2562). คำอธิบายพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล. หน้า 12.

ปรับสินไหม และในปีเดียวกันได้โปรดเกล้าให้สร้างโรงต้มกลั่นสุราขึ้นริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางยี่ขัน จังหวัดธนบุรี ซึ่งเป็นโรงงานสุรารัฐบาลแห่งแรก โดยจัดให้มีคนจिनรับไปต้มกลั่นสุราผูกขาดและนำเงินเข้าหลวงจำนวนหนึ่ง การรับต้มกลั่นสุราผูกขาดนั้นเรียกว่า “การควบคุมเก็บภาษีโดยนายอากร”³⁴ คือ การให้นายอากรรับผูกขาด ไปตั้งโรงต้มกลั่นสุราออกจำหน่ายในตำบลต่างๆ และนำเงินอากรส่งต่อกระทรวงพระคลัง ตามจำนวนเงินที่รวมผูกขาดไปส่วนสุรานำเข้าจากต่างประเทศ ต้องเสียภาษีแบบนำเข้าร้อยละ 3

ต่อมารัชสมัยพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงทำสัญญาเรื่องสุรากับนานาประเทศ โดยเพิ่มอัตราภาษีให้สูงขึ้นและเก็บตามจำนวนแอลกอฮอล์ในน้ำสุรา นอกจากนี้ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติภาษีอากรขึ้นใน จ.ศ.1248 (พ.ศ. 2429) และยกเลิกพระราชบัญญัตินี้สุรา จ.ศ.1148 ซึ่งออกในรัชกาลที่ 1

อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บภาษีสุราโดยนายอากรนั้นมีข้อบกพร่อง คือ นายอากรเก็บเงินอากรได้ แต่ไม่นำส่งต่อกระทรวงพระคลังตามจำนวนเงินที่รวมผูกขาดไว้ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติภาษีอากรขึ้นใน จ.ศ.1248 (พ.ศ.2429) ทำให้เงินกระทรวงพระคลังลดลง รัฐจึงเห็นว่าหากรัฐเข้าจัดเก็บภาษีสุราเสียเอง จะทำให้การจัดเก็บภาษีสุราในประเทศเจริญมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงได้ทดลองให้เจ้าพนักงานจัดเก็บภาษีสุราโดยตรงในบางณฑลเมื่อปี พ.ศ.2450 ต่อมาในวันที่ 25 เมษายน พ.ศ.2452 ได้จัดตั้งกรมสุราขึ้นเพื่อจัดเก็บภาษีสุราทั่วทุกณฑล โดยให้นายอากรสุราผูกขาดเป็นผู้ต้มกลั่นสุราและรัฐจัดตั้งให้เจ้าพนักงานควบคุมโรงงานสุราเพื่อตรวจเก็บภาษีสุราที่จำหน่ายออกจากโรงงานสุรา

วิธีการทำและเสียภาษีสุราแบบดั้งเดิม มีดังนี้³⁵

- (1) การเสียภาษีประเภทเต เป็นการเสียภาษีโดยให้เจ้าพนักงานจัดภาษีรายเขตตามจำนวนสุรา และปริมาณแรงแอลกอฮอล์ที่ขนออกจากโรงงานจากผู้ได้รับอนุญาตต้มกลั่นสุรา
- (2) การเสียภาษีประเภทเหมาเต เป็นการเสียภาษีโดยให้ผู้ได้รับอนุญาตตั้งโรงงานสุราในท้องที่ ที่มีการคมนาคมไม่สะดวก เสียภาษีแบบเหมาเป็นรายปี
- (3) การเสียภาษีประเภทรายครัวเรือน เป็นการเสียภาษีโดยให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำสุราในท้องถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก เสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเท่านั้น สุรานี้จำหน่ายและขนไม่ได้

³⁴ ทวี สวนมาลี. (2505). ภาษีสุราในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 5.

³⁵ วิทยา อัสวานิก. (2539). ภาษีสรรพสามิต. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 26.

7.2 สมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการแปลง พ.ศ.2475

ก่อนวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2485 กิจการสุราอยู่สังกัดกรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง แต่หลังจากวันดังกล่าวรัฐบาลได้ออนกิจการสุราของกรมสรรพสามิต ให้ไปสังกัดกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และครั้งแรกได้ออน 3 โรงงาน คือ โรงงานสุรabayยี่ขัน โรงงานอยุธยาและโรงงานสุราสงขลา ต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้ตั้งโรงงานสุราเมรัยขึ้นที่บางลำพู พระนคร อีก 1 โรง และอีก 10 โรง อยู่ในสังกัดกรมสรรพสามิต ส่วนโรงงานสุราต่างจังหวัดอยู่ในการควบคุมของกระทรวงการคลัง โดยให้สำนักงานกลางบริษัทเป็นฝ่ายดำเนินการอนุญาตผลิตและจำหน่ายสุราโดยไม่ต้องประมูลจนกระทั่ง ปี พ.ศ.2490 โรงสุรากลุ่มสรรพสามิต ได้ออนไปอยู่กรมโรงงานอุตสาหกรรม

ปี พ.ศ.2493 ได้ทรงกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 และประกาศใช้ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม พ.ศ.2493 โดยยกเลิกกฎหมายเก่าทั้งหมดที่ออกตามพระราชบัญญัติภาษีอากรขึ้น ใน จ.ศ. 1248 (พ.ศ.2429) และบังคับใช้พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 มาจนถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ.2496 กระทรวงอุตสาหกรรมได้อนุญาตให้บริษัทไทยจำกัดตั้งโรงงานผลิตสุรา ประุงพิเศษขึ้น ที่ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีเขตจำหน่ายสุราเฉพาะจังหวัดพระนครและธนบุรีมีกำหนดสัญญาตามสัญญา 20 ปี (พ.ศ.2496 - 2516)

ปี พ.ศ.2498 กระทรวงอุตสาหกรรมอนุญาตให้บริษัทประมวลผล จำกัด ตั้งโรงงานผลิตสุราผลไม้ม โดยบริษัทเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานขึ้นซึ่งใกล้โรงงานสุราจังหวัดนครปฐมจำหน่ายประเทศ และมีกำหนดเวลาตามสัญญา 20 ปี (พ.ศ.2498 - 2518)

ปี พ.ศ.2499 กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้อนุญาตให้บริษัทสุราตะวันออกจำกัด ก่อสร้างโรงงานสุรา ที่ทันสมัยขึ้นและอนุญาตให้ทำการต้มกลั่นสุรขาว - ผสม จำหน่ายในเขตจำหน่ายในชลบุรี ฉะเชิงเทรา ระยอง จันทบุรีและตราด มีกำหนดเวลาตามสัญญา 15 ปี (พ.ศ. 2499 - 2513)

เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ.2502 คณะรัฐมนตรีมีมติให้โอนการบริหารงานสุรากลุ่ม โรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ให้มาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสรรพสามิตกระทรวงการคลังตามเดิม ยกเว้นโรงงานสุรabayยี่ขันซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ต่อมากรมสรรพสามิตได้เปลี่ยนแปลงการจัดการสุราใหม่ โรงงานสุราที่รัฐบาลต้มกลั่นเองได้เปลี่ยนให้เอกชนดำเนินการ โรงงานสุรา 13 แห่งได้ให้เอกชนเข้ามาประมูลรับต้มกลั่นและจำหน่ายสุรา 9 โรงงาน รวมกับโรงงานสุราของรัฐที่ให้เอกชนดำเนินการต้มกลั่นและ

จำหน่ายทั้งหมด 32 โรงงาน นอกจากนี้ได้เปลี่ยนจากการประมูลเงินค่าธรรมเนียมพิเศษมาเป็นการประมูลน้ำสุราขั้นต่ำ (โควตา) เพื่อเสียดำเนิน กำหนดเวลาของสัญญา 5 ปี (พ.ศ.2503 - 2507)

ปี พ.ศ.2506 กรมสรรพสามิตได้จัดตั้งองค์การสุราในรูปแบบการทำงานในรูปแบบการทำงานเป็นรัฐวิสาหกิจชื่อว่า “องค์การสุรา กรมสรรพสามิต” โดยยุบโรงงานสุราจังหวัดลพบุรี สระบุรี ชัยนาท และนครราชสีมา เป็นที่พักน้ำสุราและรับน้ำสุราจากโรงงานสุราจังหวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อทำการปรุงแต่งสุราตามวิธีการของตนนอกในเขตของโรงงานสุรานั้น และสุราที่องค์การสุราต้มกลั่นนั้น ได้ให้เอกชนเป็นผู้ขายส่งด้วยวิธีการประมูลจำนวนสุราเพื่อเสียดำเนิน (โควตา) มีกำหนดเวลาของสัญญา 5 ปี (พ.ศ.2508 - 2512)

ต่อมากรมสรรพสามิตได้ต่ออายุสัญญาให้แก่ผู้ทำและขายสุราคนเดิม โดยให้ผู้ทำและขายส่งสุราคนเดิมก่อสร้างโรงงานสุราตามแบบแปลนและวงเงินตามที่ราชกาลกำหนด นอกจากนี้ ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ทำสุราและขายส่งสุราทำการต้มกลั่นสุราอีก 10 ปี (พ.ศ.2508 - 2517)

หลังจากนั้น ในปี พ.ศ.2506 โรงงานสุราจังหวัดกำแพงเพชร เกิดไฟไหม้ก่อนทำการก่อสร้างตามหลักการและเงื่อนไขที่กรมสรรพสามิตกำหนดไว้ โดยขณะนั้นไม่มีประกันอัคคีภัย ซึ่งกรมสรรพสามิต จะต้องสร้างโรงงาน แห่งนี้เพราะยังไม่สิ้นสุดสัญญา เพื่อแลกเปลี่ยนสิทธิการทำและขายสุราในการที่ผู้รับอนุญาตทำและขายส่งสุรา ต้องก่อสร้างโรงงานสุราก่อนที่อายุสัญญาจะสิ้นสุด กรมสรรพสามิตจึงให้สิทธิการทำและขายส่งสุราต่อจากสัญญา ปี พ.ศ.2508 - 2517 ไปอีก 5 ปี ซึ่งสิ้นสุด ในปี พ.ศ.2522

ปี พ.ศ.2536 คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบกับแผนแม่บทนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ให้โยกย้ายโรงงานสุราจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ออกจากที่เดิมภายในปี พ.ศ.2539 เพราะในโรงงานสุราดังกล่าว ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ซึ่งเป็นเขตที่ตั้งของพระราชวังหลังในอดีตและพื้นที่ โรงงานแห่งนี้ รวมตลอดจนพื้นที่ใกล้เคียงได้ถูกกำหนดให้เป็นเขตอุทยานประวัติศาสตร์ในอนาคต ดังนั้น กรมสรรพสามิตจึงได้ติดต่อประสานงานกับกลุ่มสุราทิพย์ซึ่งได้ใช้โรงงานสุรากรมสรรพสามิต 12 โรงงาน ขอรับมอบโรงงานสรรพสามิตจังหวัดฉะเชิงเทรา ก่อนสัญญาสิ้นสุดในปี พ.ศ.2542 เพื่อส่งมอบให้กับองค์การสุราดำเนินการผลิต และจำหน่ายสุราสามทับตั้งแต่วันที่ พ.ศ.2540 เป็นต้นไป

เมื่อสิ้นสุดสัญญาในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2542 โรงงานสุราของรัฐมีจำนวนทั้งหมด 13 โรงงาน คือ โรงงานของกรมสรรพสามิต 12 โรงงาน และโรงงานสุรายังอีกอันที่เป็นของกรมโรงงานอุตสาหกรรม อีก 1 โรงงาน ซึ่งเมื่อสิ้นสุดสัญญาในปี พ.ศ.2542 นั้น รัฐได้เปิดให้เอกชนยื่นประมูล ชื่อ โรงงานสุราของรัฐทั้งหมดเป็นของตนเอง ยกเว้น โรงงานสุราที่จังหวัด

จะเชิงเทรที่เป็นของรัฐเพียง 1 โรงงาน ที่ให้ห้องการค้าสุรา กรมสรรพสามิตเป็นผู้ดำเนินการผลิต แอลกอฮอล์ออกจำหน่ายต่อไป

หลังจากนั้นเมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ.2541 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับนโยบายการบริหารงานสุราหลังปี พ.ศ.2542 โดยให้เปิดเสรีภาพการผลิตและจำหน่ายสุราขาวและสุราสีแต่กระทรวงการคลังต้องชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจในหลักเกณฑ์และกรอบของการเปิดเสรีสุรามีผู้ใช้ผู้ใดก็ตามจะมีผลิตสุรด้วยตนเองได้ทุกกรณี ซึ่งโรงงานที่จะได้รับอนุญาตนั้นต้องมีมาตรฐานในการควบคุมการผลิตจะต้องใช้วัสดุในประเทศเป็นส่วนใหญ่รวมถึงรัฐจะต้องเข้าไปดูแลในด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัยและต้องเสียภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย

7.3 สมัย พ.ศ.2560 - ปัจจุบัน

เนื่องจากพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน จึงไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เช่น ลักษณะการประกอบธุรกิจ ลักษณะของสินค้าและบริการ รวมถึงพฤติกรรมการณ์การบริโภคของคนในสังคม มีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีตมาก ประกอบกับเพื่อเป็นการแก้ไขกฎหมายให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส เป็นสากลและลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ จึงได้มีการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต มาตรา 3 ให้ยกเลิก พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 แล้วได้ตราเนื้อหาในส่วนของสุราขึ้นใหม่ไว้ในหมวด 2 ใบอนุญาตสำหรับสินค้าสุรา ยาสูบ และไฟ และจัดอยู่ในส่วนย่อยที่ 1 สุราแห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2560 เป็นต้นไป

8. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา

การขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขายต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตก่อน จึงจะทำการขายได้ การขายสุราก็เหมือนกับการซื้อขายของทั่วไปที่ต้องมีผู้ซื้อและผู้ขายสองฝ่าย เข้ามาเกี่ยวข้อง ส่วนการนำสุราออกแสดงเพื่อขาย คือ การนำสุราออกวางในตู้โชว์สินค้า ชั้นวางของโดยเจตนาเห็นได้เป็นการทั่วไปว่าต้องการขาย ถ้าเก็บไว้ในห้องนอนหรือหลังร้าน ก็จะไม่มีความผิดฐานนำสุราออกแสดงเพื่อขายโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าเจ้าหน้าที่สืบทราบว่าร้านขายสุรานี้ขายสุราแต่ไม่ขออนุญาต และไม่ได้นำสุราไว้ในร้านวิธีการที่จะจับกุมได้ก็ต้องใช้วิธีล่อซื้อ ถ้าต้องการขายสุราให้ถูกกฎหมายก็ขออนุญาตให้ถูกต้อง การขออนุญาตไม่ได้ยุ่งยาก สะดวก รวดเร็ว เจ้าหน้าที่ใช้คอมพิวเตอร์ในการออกใบอนุญาต ยื่นคำขอใบอนุญาตขายสุราได้ที่สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือพื้นที่สาขาในท้องที่ที่ตั้งร้านค้า

8.1 พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เป็นกฎหมายสำคัญในการกำกับควบคุม ดูแลเกี่ยวกับสุรา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของใบอนุญาตขายสุรา การพักใช้และการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราและบทกำหนดโทษ มีบทบัญญัติที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

มาตรา 155 ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ใบอนุญาตที่ออกตามมาตรา này ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับอนุญาต
บทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายสุรา ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การขายทั้งหมดในคราวเดียวภายใต้ความควบคุมของเจ้าพนักงานสรรพสามิต
ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตตายหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต

(2) การขายในการบังคับคดี

(3) การขายโดยคำสั่งของอธิบดีกรมศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

(4) กรณีอื่นตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

มาตรา 156 ใบอนุญาตขายสุรามี 2 ประเภท คือ

(1) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

(2) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

มาตรา 181 ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตตามหมวดนี้ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามข้อกำหนดในใบอนุญาตให้ผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้มีกำหนดครั้งละไม่เกินหกเดือน

มาตรา 182 ให้ผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตตามหมวดนี้

(1) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(2) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อกำหนดในใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้น ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

มาตรา 183 ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 แล้ว จะขออนุญาตใหม่อีก ไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่ง

มาตรา 196 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 155 วรรคหนึ่ง มาตรา 157 มาตรา 158 มาตรา 160 วรรคหนึ่ง มาตรา 161 วรรคหนึ่ง มาตรา 162 มาตรา 167 วรรคหนึ่ง มาตรา 169 หรือมาตรา 176 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 197 ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 155 ใบอนุญาตขายยาสูบ ตามมาตรา 167 หรือใบอนุญาตขายไฟ้ตามมาตรา 176 ทำการขายไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 205 ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตผลิตหรือขายสุรา ยาสูบ หรือไฟ้ซึ่งออกตามมาตรา 153 มาตรา 155 มาตรา 163 มาตรา 167 มาตรา 171 และมาตรา 176 กระทำการดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

- (1) ใช้ใบอนุญาตไม่ตรงกับสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต
- (2) ไม่แสดงใบอนุญาตไว้ในที่เปิดเผย
- (3) ไม่ขอใบแทนใบอนุญาตจากผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ใบอนุญาตสูญหายหรือชำรุดในสาระสำคัญ

8.2 พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ครอบครัว อุบัติเหตุและอาชญากรรม ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศสมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการบำบัดรักษาหรือฟื้นฟูสภาพผู้ติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบทั้งด้านสังคมและเศรษฐกิจ ช่วยสร้างเสริมสุขภาพของประชาชน โดยให้ตระหนักถึงพิษภัยของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนช่วยป้องกันเด็กและเยาวชนมิให้เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้โดยง่าย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จะมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสินค้าสุราที่สำคัญดังต่อไปนี้

- มาตรา 27 ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณ ดังต่อไปนี้
- (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา
  - (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา
  - (3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร

- (4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก
- (5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
- (6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือร้านค้าในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
- (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป
- (8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมาตรา 28 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวจะกำหนดเงื่อนไขหรือข้อยกเว้นใดๆ เท่าที่จำเป็นไว้ด้วยก็ได้ บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับกับการขายของผู้ผลิตผู้นำเข้าหรือตัวแทนของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าไปยังผู้ขายซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยสุรา
- มาตรา 29 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์แก่บุคคล ดังต่อไปนี้
- (1) บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
  - (2) บุคคลที่มีอาการมึนเมาจนครองสติไม่ได้
- มาตรา 30 ห้ามมิให้ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์โดยวิธีการหรือในลักษณะดังต่อไปนี้
- (1) ใช้เครื่องขายอัตโนมัติ
  - (2) การเร่ขาย
  - (3) การลดราคาเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการขาย
  - (4) ให้หรือเสนอให้สิทธิในการเข้าชมการแข่งขัน การแสดง การให้บริการการชิงโชค การชิงรางวัล หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดเป็นการตอบแทนแก่ผู้ซื้อเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ หรือแก่ผู้นำหีบห่อ หรือสลากหรือสิ่งอื่นใดเกี่ยวกับเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์มาแลกเปลี่ยนหรือแลกซื้อ
  - (5) โดยแจก แถม ให้ หรือแลกเปลี่ยนกับเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ หรือกับสินค้าอื่นหรือการให้บริการอย่างอื่นแล้วแต่กรณี หรือแจกจ่ายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ในลักษณะเป็นตัวอย่างของเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ หรือเป็นการจูงใจสาธารณชนให้บริโภคเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์ รวมถึงการกำหนดเงื่อนไขการขายในลักษณะที่เป็นการบังคับซื้อเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์โดยตรงหรือทางอ้อม
  - (6) โดยวิธีหรือลักษณะอื่นใดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

มาตรา 39 ผู้ใดขายเครื่องดื่มน้ำอัดลมแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 27 หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 40 ผู้ใดขายเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์โดยฝ่าฝืนมาตรา 29 หรือมาตรา 30 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 41 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 30 (2) (3) (4) (5) หรือ (6) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8.3 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้³⁶ คือ “เหตุที่ปัจจุบันได้มีบุคคลประกอบกิจการสถานบริการบางประเภทซึ่งอาจดำเนินการไปในทางกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมของประชาชน และจัดให้มีการแสดงเพื่อความบันเทิงในสถานบริการนั้นๆ ไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้เยาวชนเอาเยี่ยงอย่างจนประพฤติดัวเลื่อมทรามลง เป็นการสมควรที่จะออกกฎหมายควบคุมสถานบริการนั้นๆ รวมทั้ง การแสดงด้วย ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความสงบเรียบร้อย ศีลธรรม วัฒนธรรม และประเพณีอันดีของประเทศชาติต่อไป”

หลังจากนั้น มีการปรับแก้ไขทั้งหมด 4 ครั้ง

แก้ไขครั้งที่ 1 : พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่2) พ.ศ.2521

แก้ไขครั้งที่ 2 : พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่3) พ.ศ.2525

แก้ไขครั้งที่ 3 : พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่4) พ.ศ.2546

แก้ไขครั้งที่ 4 : พระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่5) พ.ศ.2560

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้³⁷

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานที่ที่จัดขึ้นเพื่อให้บริการ โดยหวังประโยชน์ในการค้า ดังต่อไปนี้

(1) สถานเต้นรำ รำวง หรือร้องเงิง ประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีหญิงพาดเนอร์บริการ

(2) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดัดแปลงอย่างอื่นจำหน่ายและบริการโดยมีหญิงบำเรอสำหรับปรนนิบัติลูกค้า หรือโดยมีที่สำหรับพักผ่อนนอนหลับหรือมีบริการนวดให้แก่ลูกค้า

(3) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า

(ก) สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล

³⁶ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509.

³⁷ พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509.

(ข) สถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หรือ

(ค) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(4) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มนอกจากนี้จำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอย่างอื่นเพื่อการบันเทิง

(ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้นักร้อง นักแสดง หรือพนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า

(ค) มีการเดินหรือยินยอมให้มีการเดิน หรือจัดให้มีการแสดงเดิน เช่น การเดินบนเวทีหรือการเดินบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม

(ง) มีลักษณะของสถานที่การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา

(6) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

8.4 คำสั่งของหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ได้จัดทำคำสั่งและบทกำหนดโทษ เพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติต่างๆ ที่มีบัญญัติไว้ ทั้งนี้ เพื่อ “เป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการและแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม”³⁸

³⁸ คำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาการแข่งรถพนันและรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ. (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 171 ง หน้า 7 วันที่ 23 กรกฎาคม 2558).

คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 ข้อ 4 ได้กำหนดว่า ห้ามมิให้ ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกดาวจร วัตถุระเบิด หรือยาเสพติด

เข้าไป ในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลา 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาต ก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี

ภายใต้บังคับตามข้อ ๖ กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอนหรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิต เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง สถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราและห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุดในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุราให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง กับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

8.5 คำสั่งของหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2559

ตามที่ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติในการกำหนดมาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง รวมทั้งกำหนดมาตรการในการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการไปแล้วนั้น (ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558) นั้น และปัจจุบันได้ปรากฏข้อเท็จจริงที่ว่า ได้มีสถานบริการหลายแห่งปล่อยให้ประชาชนหรือยินยอมให้มีการเล่นพนันหรือขันต่อหรือการกระทำความผิดฐาน ค้ำมนุษย์ในสถานบริการของตน ซึ่งกรณีเช่นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนรวมทั้งความสงบเรียบร้อยของประชาชน สมควรขยาย ข้อห้ามมิให้มีการกระทำความผิดของผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการเพิ่มเติม³⁹

จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 44 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 หัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่ง (คำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558) ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (6) และ (7) ของข้อ 4 ของคำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2558

“(6) ยินยอมหรือปล่อยให้ประชาชนหรือยินยอมให้มีการกระทำความผิดฐาน ค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ในสถานที่ของตน

(7) ยินยอมหรือปล่อยให้ประชาชนหรือยินยอมให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน”

³⁹ คำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 46/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558, พิมพ์ที่กรุงเทพมหานคร (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 169 ง หน้า 4 วันที่ 31 กรกฎาคม 2559).

8.6 กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการอนุญาตตามกฎหมาย ว่าด้วยภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมการอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย ภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2560 เป็นต้นไป

ข้อ 2 ให้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา ดังต่อไปนี้

ข้อ (10) ใบอนุญาตขายสุรา

(ก) ประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งตั้งแต่ สิบลิตรขึ้นไป

1) สำหรับโรงอุตสาหกรรมสุรากลั่นชนิดสุราขาวที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือใช้คนงานน้อยกว่าเจ็ดคน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่าเจ็ดคน ปีละ 1,200 บาท

2) สำหรับโรงอุตสาหกรรมสุราแช่ที่มีใช้สุราแช่ชนิดเบียร์ ที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือใช้ คนงานน้อยกว่า 7 คน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่า 7 คน ปีละ 600 บาท

3) สำหรับการขายสุรกรณีนอื่นๆ นอกจาก 1) และ 2) ปีละ 5,000 บาท

(ข) ประเภทที่ 2 สำหรับการขายการสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร

1) สำหรับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ 2,000 บาท

2) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มปีละ 2,000 บาท

3) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มปีละ 300 บาท

8.7 หลักเกณฑ์และประเภทการขอออกใบอนุญาตขายสุรา

การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง เรื่อง การอนุญาตขายสุรา พ.ศ.2560 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 5 วรรคหนึ่ง และมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2560 เป็นต้นไป

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตขายสุรา

ข้อ 3 ผู้ใดประสงค์จะขอใบอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นนิติบุคคลที่จัดขึ้นตามกฎหมายไทย
- (2) เป็นบุคคลธรรมดาที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

ข้อ 4 ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนดพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาแห่งท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีประกาศกำหนดหรือทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ 5 ผู้ที่จะได้รับใบอนุญาตขายสุราต้องไม่ใช่สถานประกอบการที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) กรณีขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1

(ก) สถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและอยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(ข) สถานที่ต้องห้ามขายสุราที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือกฎหมายอื่น

(2) กรณีขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2

(ก) ที่ตั้งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว

(ข) ที่ตั้งวัด มัสยิด วัดบาทหลวง หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกายหรือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว

(ค) ที่ตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว

(ง) สถานที่ที่เคยเป็นสถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต เว้นแต่ได้พ้นกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

(จ) สถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(ฉ) สถานที่ต้องห้ามขายสุราตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือกฎหมายอื่น

ข้อ 6 เมื่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตได้รับคำขออนุญาตแล้ว ให้ตรวจสอบรายละเอียดในคำขอเอกสารและหลักฐานว่ามีความถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตตรวจสอบแล้วเห็นว่า รายละเอียดในคำขอเอกสารและหลักฐาน ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตกำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือไม่จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอละทิ้งคำขอและให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตตรวจสอบแล้วเห็นว่า รายละเอียดในคำขอเอกสารและหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตพิจารณาเพื่อออกใบอนุญาตต่อไป

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาออกใบอนุญาต เจ้าพนักงานสรรพสามิตอาจตรวจสอบสถานที่ตั้งของสถานประกอบการที่ระบุไว้ในคำขออนุญาตก็ได้

ข้อ 7 ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตมีคำสั่งอนุญาต ให้แจ้งการอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตมารับใบอนุญาตภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่มารับใบอนุญาตภายในกำหนดระยะเวลา ให้ถือว่าสละสิทธิการเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้แจ้งคำสั่งดังกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตทราบ ทั้งนี้ ให้ระบุเหตุผลของการไม่อนุญาต รวมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์การยื่นอุทธรณ์และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ให้ผู้ยื่นคำขอทราบด้วย

ข้อ 8 ใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนด ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องขายสุราตามประเภทใบอนุญาตที่ได้รับ
- (2) ไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงฉลากปิดภาชนะบรรจุสุราหรือราคาขายปลีกที่ได้แสดงไว้ที่ภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี
- (3) ไม่ขายสุราที่มีเครื่องหมาย “ห้ามจำหน่าย” บนแสดมภ์สุรา
- (4) ต้องปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีที่กำหนดเกี่ยวกับการใช้เครื่องหมายบนภาชนะบรรจุสุรา การจัดทำเอกสารกำกับการขายสุรา การจัดทำบัญชีแสดงการขายสุรา และการแจ้งราคาขายปลีกสุรา

ข้อ 9 ก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นสุดอายุ หากผู้ได้รับใบอนุญาตผู้ใดประสงค์จะขายสุรাত่อ เนื่องจากที่ได้รับใบอนุญาต ณ สถานประกอบการขายสุราเดิม ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด พร้อมชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา โดยไม่ต้องยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติม

ข้อ 10 ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องควบคุมดูแลให้ลูกจ้างหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการตามใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสุราและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้องไม่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสุรา และกระทำการที่ขัดต่อเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ณ สถานประกอบการขายสุราที่ได้รับอนุญาต

ข้อ 11 คำขอใบอนุญาตที่ได้ยื่นไว้ในวัน ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นคำขอตามกฎกระทรวงนี้

ในกรณีที่คำขอขึ้นตามวรรคหนึ่ง และเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอดังกล่าวแตกต่างไปจากที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

8.8 คำนิยามศัพท์

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้⁴⁰

“เขตปลอดอากร” หมายความว่า เขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

“คลังสินค้าทัณฑ์บน” หมายความว่า สถานที่นอกโรงอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้เป็นที่พักสินค้าได้โดยยังไม่ต้องเสียภาษี

“โรงอุตสาหกรรม” หมายความว่า สถานที่ที่ใช้ในการผลิตสินค้า รวมตลอดทั้งบริเวณ แห่งสถานที่นั้น

“ผู้ประกอบการสถานบริการ” หมายความว่า เจ้าของสถานบริการและให้หมายความรวมถึงผู้จัดการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของสถานบริการด้วย

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานที่สำหรับประกอบกิจการในด้านบริการ และให้หมายความรวมถึงสำนักงานใหญ่ที่จัดตั้งขึ้นในการประกอบกิจการในกรณีที่ไม่อาจกำหนดสถานที่ให้บริการได้แน่นอน

⁴⁰ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.

9. หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจในการประกอบการ

ในส่วนนี้ผู้เขียนจะได้นำเสนอหลักการพื้นฐานทางกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจในการประกอบการของประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมันซึ่งเป็นหลักการที่มีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจไทยเป็นอย่างมาก

9.1 หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจในการประกอบการของประเทศฝรั่งเศส⁴¹

หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจในการประกอบการของประเทศฝรั่งเศสประกอบด้วยหลักเสรีภาพในการประกอบการและหลักการแทรกแซงในทางเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตามในส่วนนี้ ผู้เขียนจะนำเสนอเฉพาะหลักเสรีภาพในการประกอบการซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการศึกษา ดังนี้

9.1.1 หลักเสรีภาพในการประกอบการ (*Le pincipe de libre entreprise*)

หลักเสรีภาพในการประกอบการมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะรองรับความเป็นอิสระในการประกอบการทางเศรษฐกิจและป้องกันมิให้มีการออกข้อบังคับหรือข้อจำกัดในเรื่องนี้แต่อย่างไรก็ตามหลักการดังกล่าวก็มีข้อยกเว้นที่สำคัญเช่นกัน

1) เนื้อหาของหลักเสรีภาพในการประกอบการ

หลักเสรีภาพในการประกอบการนี้ ใช้บังคับกับกิจกรรมในทางเศรษฐกิจทุกประเภท และใช้กับทุกขั้นตอนในการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ดังนั้น หลักเสรีภาพในการประกอบการ จึงขัดแย้งกับการห้ามมิให้เปิดสถานประกอบการและขัดแย้งต่อการกำหนดบังคับให้ต้องขออนุญาตประกอบกิจการบางประเภทเป็นการล่วงหน้าหรือการกำหนดว่าผู้ประกอบการอาชีพบางอาชีพจะต้องมีคุณสมบัติและมีความสามารถในทางวิชาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งหมายความว่ารวมถึงตลอดไปถึงการให้อำนาจผูกขาดแก่สถานประกอบการแห่งใดแห่งหนึ่งด้วย

นอกจากนี้หลักเสรีภาพในการประกอบการยังหมายความว่าไปถึงเสรีภาพที่จะดำเนินการ หรือการเลือกกรรมวิธีในการประกอบการทางธุรกิจอย่างใดๆ ด้วย เพราะฉะนั้นหลักเสรีภาพดังกล่าว จึงขัดแย้งกับการจำกัดรูปแบบการผลิตหรือการปฏิบัติงานหรือการบริหารงานรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือการจำกัดวิธีการประกอบการหรือจำกัดการใช้วัตถุดิบในการผลิตในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือการบังคับให้ต้องเลือกวัตถุดิบในการผลิตหรือวิธีการผลิตหรือการ

⁴¹ สุรพล นิติไกรพจน์. (2537). หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจของฝรั่งเศส : ส่วนที่หนึ่ง หลักเสรีนิยม. วารสารนิติศาสตร์. หน้า 595 – 607.

ประกอบการอย่างใด ๆ รวมทั้งการห้ามมิให้วางข้อจำกัด ใดๆ กับตัวบุคคลผู้เลือกประกอบอาชีพ โดยกรรมวิธีอย่างใด ๆ

นอกจากนี้ หลักเสรีภาพในการประกอบการการได้มีความเกี่ยวใกล้ชิดกับเสรีภาพที่มีความหมายใกล้เคียงกันบางอย่าง ซึ่งแม้จะมีข้อแตกต่างกันแต่ก็มีความคล้ายคลึงกันอยู่ในบางส่วน คือ เสรีภาพในการทำงานประการหนึ่งกับเสรีภาพในการทำสัญญาอีกประการหนึ่ง

เสรีภาพในการทำงาน แตกต่างจากเสรีภาพในการประกอบการอยู่บ้าง ในประเด็นที่ “การบังคับต่อบุคคลที่ประสงค์จะทำงาน (เพื่อไม่ให้ทำงานได้) ต่อบุคคลที่ไม่ประสงค์จะทำงาน (เพื่อให้ทำงาน) และขณะเดียวกันก็ใช้กับลูกจ้างในกรณีที่เป็นสิทธิของลูกจ้างที่จะเลือกว่าจะทำงานหรือไม่ และต่อนายจ้าง ในกรณีที่เลือกจ้างหรือไม่และเลือกว่าจะเลิกจ้างหรือไม่เลิกจ้างลูกจ้างคนใดคนหนึ่งก็ได้

สำหรับเสรีภาพในการทำงานนั้น จะมีหลักเสรีภาพในการทำสัญญาเป็นพื้นฐาน (สัญญาจ้างและรับจ้างทำงาน) แต่นอกจากเป็นพื้นฐานของเสรีภาพในการทำงานแล้ว เสรีภาพในการทำสัญญายังมีฐานะเป็นหลักการพื้นฐานของความรับผิดชอบในทางแพ่งและพาณิชย์ด้วยเช่นกัน เนื่องจากสัญญาย่อมเป็นนิติกรรมที่แพร่หลายที่สุดของการประกอบอุตสาหกรรมและการค้า เพราะสัญญาเป็นเครื่องมือทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ดังนั้น การจำกัดเจตจำนงอิสระของบุคคลในการที่จะเข้าทำสัญญา หรือไม่ อย่างไรก็ตาม จะกระทำได้เฉพาะแต่ที่มีบทบัญญัติของกฎหมาย ไว้โดยชัดแจ้งเท่านั้น

2) ข้อจำกัดของหลักเสรีภาพในการประกอบการ

ข้อจำกัดของหลักเสรีภาพในการประกอบการมาจากหลักการว่าด้วยการแทรกแซง ในทางเศรษฐกิจของรัฐหรือหลักการในเรื่องอื่นๆ ซึ่งทำให้การตีความหลักเสรีภาพในการประกอบการเป็นไปอย่างจำกัด ทั้งนี้ ข้อจำกัดของหลักเสรีภาพในการประกอบการได้แบ่งตามองค์กรซึ่งเป็นที่มาของข้อจำกัด ดังกล่าว ดังนี้

ก. ข้อจำกัดเสรีภาพในการประกอบการที่มาจากอำนาจนิติบัญญัติ

โดยปกติหลักเสรีภาพในทางอุตสาหกรรมและการค้า ย่อมได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญ แต่เฉพาะการบังคับใช้หรือวิธีการให้เสรีภาพย่อมเป็นไปโดยกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติและการจะโต้แย้งว่ากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติขัดกับเสรีภาพในเรื่องนี้จะกระทำได้เฉพาะเมื่อปรากฏว่ากฎหมายนั้นตราขึ้น ตามอำเภอใจและใช้อำนาจเกินขอบเขตเท่านั้น และในกรณีของการโต้แย้งเช่นนี้ ศาลธรรมดาที่ไม่มีอำนาจวินิจฉัยคดีได้ หากจะต้องเป็นอำนาจของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเท่านั้น

ข. ข้อจำกัดเสรีภาพในการประกอบการที่มาจากฝ่ายปกครอง

นอกจากบทบัญญัติในกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติที่ระบุนอำนาจของฝ่ายปกครองไว้ โดยชัดแจ้งแล้ว ภารกิจของฝ่ายปกครองที่มีอยู่ตามกฎหมายอาจให้อำนาจฝ่ายปกครองในการจำกัดเสรีภาพ ในการประกอบการได้ในบางกรณีตามความจำเป็นหรือประโยชน์สาธารณะ ดังนี้

1. การรักษาความสงบเรียบร้อย

เป็นข้อจำกัดที่พบบ่อยที่สุดสำหรับเสรีภาพในการประกอบการ แต่การจำกัดเสรีภาพในการประกอบการเพื่อเหตุผลในการรักษาความสงบเรียบร้อยนี้ จะต้องหมายถึงการรักษาความสงบเรียบร้อยในลักษณะที่เป็นการวางหลักเกณฑ์ที่แจ่มชัด สามารถปฏิบัติตามได้ และเห็น ได้ชัดเจนว่าเป็นมาตรการที่จำเป็นเกี่ยวข้องโดยตรงสำหรับการรักษาความสงบเรียบร้อยเท่านั้น

2. การรักษาประโยชน์ของงานบริการสาธารณะ

เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ฝ่ายปกครองมีอำนาจออกมาตรการบางประการที่อาจขัดต่อหลักการในเรื่องเสรีภาพในการประกอบการหรือแม้แต่เสรีภาพในการประกอบอาชีพบางประเภทได้และในบางครั้งเพื่อประโยชน์แก่งานบริการสาธารณะ

3. การรักษาสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน

เป็นเหตุผลสำหรับการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพบางอย่าง โดยเฉพาะในกรณีที่มีการประกอบอาชีพนั้นได้กระทำในสถานที่ อันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินและโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าการจำกัดเสรีภาพนั้นเป็นไปเพื่อการสงวนรักษาสาธารณะสมบัติของแผ่นดินนั้น

ค. ข้อจำกัดเสรีภาพในการประกอบการที่มาจากคำพิพากษาของศาลยุติธรรม

ศาลยุติธรรมอาจจะเข้ามามีบทบาททางข้อจำกัดเสรีภาพในการประกอบการได้ในบางกรณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการประกอบการค้าที่ไม่ยุติธรรมหรือมีลักษณะผูกขาดหรือขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งเมื่อปรากฏกรณีเช่นนี้ ศาลยุติธรรมจะพิพากษาห้ามบุคคลผู้นั้นประกอบอาชีพบางอาชีพ หรือห้ามประกอบอาชีพในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยมีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ได้

การจำกัดเสรีภาพในกรณีดังกล่าว แม้จะเป็นการจำกัดเสรีภาพในทางปฏิบัติอุตสาหกรรม และการค้าของบุคคลที่ต้องคำสั่งห้ามเช่นนั้น แต่ในอีกด้านหนึ่งย่อมมีลักษณะเป็นการรับประกันเสรีภาพจะไม่ถูกลุกลาม โดยการประกอบการหรือการแข่งขันที่ไม่สุจริต

กล่าวคือมีลักษณะเป็นการรับประกันการประกอบการที่สุจริตและเคารพในกติกาของการแข่งขันไปในขณะเดียวกันด้วย

3) มาตรการจำกัดเสรีภาพในการประกอบการ

มาตรการจำกัดเสรีภาพในการประกอบการนั้นมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะกล่าวถึง โดยเรียงลำดับจากมาตรการที่มีความเคร่งครัดน้อยที่สุดไปจนถึงมาตรการที่มีผลกระทบต่อเสรีภาพในการประกอบการมากที่สุด ดังนี้

ก. การกำหนดให้ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่

การกำหนดให้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เป็นมาตรการในลำดับต้นซึ่งมีลักษณะเป็นการกำหนดให้เอกชนผู้ประกอบการจะต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ถึงการประกอบการของตนตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งหมายความว่าเสรีภาพในการประกอบการยังคงมีอยู่อย่างสมบูรณ์ หากแต่การกำหนดให้ต้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่นั้นเป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรเจ้าหน้าที่มหาชนสามารถทราบถึงการประกอบการดังกล่าว และในกรณีที่มีความจำเป็นอาจจะออกมาตรการบางอย่างเพื่อรองรับการประกอบการนั้นๆ ได้การแจ้งต่อเจ้าหน้าที่อาจจะต้องกระทำก่อนการลงมือประกอบการ เช่น การเปิดร้านจำหน่ายเครื่องดื่ม การตีพิมพ์หนังสือพิมพ์หรือหนังสือที่ออกโดยมีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน หรือการก่อสร้างในบางลักษณะที่อาจมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม เป็นต้น นอกจากนี้การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการค้า ณ สำนักงานทะเบียนพาณิชย์สำหรับห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือการตั้งองค์กร เพื่อสาธารณะประโยชน์ใดๆ ตามกฎหมายว่าด้วยงานนั้น ก็อาจถือได้ว่าเป็นลักษณะหนึ่งของการแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ได้เช่นเดียวกัน

ข. การออกระเบียบ

การออกระเบียบเพื่อวางเงื่อนไขบางประการในการประกอบการบางอย่างนั้น มีระดับของการจำกัดเสรีภาพที่เคร่งครัดขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการวางเงื่อนไขให้ปฏิบัติระหว่างการค้าดำเนินการหรือก่อนเริ่มประกอบการก็ตาม เพราะสำหรับบุคคลที่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้จะมีสิทธิ ในการประกอบอาชีพ ในขณะที่ผู้ที่ไม่สามารถปฏิบัติได้จะถูกห้ามสำหรับการประกอบอาชีพนั้นๆ ยกตัวอย่าง เช่น การประกอบอาชีพอิสระต่างๆ ซึ่งบุคคลจะไม่สามารถเข้าสู่วิชาชีพได้ หากไม่สามารถตอบสนองเงื่อนไขบางประการในการที่จะต้องได้รับปริญญาบัตรตามที่กฎหมายกำหนด หรือการจะต้องเป็นสมาชิกสมาคมวิชาชีพเท่านั้น

ค. การกำหนดให้มีการขออนุญาตล่วงหน้า

การกำหนดให้ต้องมีการขออนุญาตล่วงหน้าในการประกอบการเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบการที่เข้มงวดมากขึ้นอีกระดับหนึ่ง เนื่องจากแนวความคิดโดยทั่วไปในเรื่องเสรีภาพของประชาชนนั้น การกำหนดให้ต้องขออนุญาตล่วงหน้าก่อนการ

ดำเนินการอย่างใดๆ เป็นมาตรการที่จำกัดเสรีภาพเป็นอย่างมากเพราะเป็นมาตรการที่นำเอาการใช้เสรีภาพของประชาชนไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่องค์กรผู้ใช้อำนาจจะให้การอนุมัติหรือไม่ซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการลดเสรีภาพที่มีอยู่

ในการกำหนดรูปแบบของการให้คำอนุญาต อาจจะมีได้ในลักษณะที่แตกต่างกันไป เช่น โดยการตกลงยินยอม การได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายปกครอง การได้รับอนุญาต การออกบัตรสำหรับการประกอบอาชีพ การให้สัมปทาน หรือการออกหนังสือรับรองให้ เป็นต้น รูปแบบของการให้คำอนุญาตเหล่านี้อาจมีความแตกต่างกัน แต่มีลักษณะประการหนึ่งที่สำคัญคือสิ่งที่การที่เอกชนจะไม่สามารถประกอบอาชีพหรือประกอบกิจการนั้นๆ ได้ หากว่ายังไม่ได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายปกครอง

แต่การกำหนดเช่นนี้ยังคงต้องมีข้อยกเว้น หรือมีระดับที่แตกต่างกัน อยู่ในระหว่างการต้องขออนุญาตหรือขอความเห็นชอบเพื่อประกอบการ กับการขออนุญาตเพื่อให้ได้สิทธิเพิ่มขึ้นในการประกอบนั้นๆ ซึ่งการขออนุญาตในกรณีหลังนี้อาจจะมีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขบางประการที่จำกัดเสรีภาพ แต่ก็ต้องถือว่าเป็นการกระทำโดยสมัครใจของผู้ประกอบการ และในกรณีหลังนี้ไม่อาจกล่าวได้ว่าก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพในทางอุตสาหกรรมและการค้าแต่อย่างใด

ง. การห้ามการประกอบการ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจบางประเภทเป็นกิจกรรมที่ต้องห้ามมิให้ประกอบการ ซึ่งโดยหลักการทั่วไปแล้ว การวางข้อจำกัดในลักษณะที่เข้มงวดที่สุดคือการห้ามประกอบกิจการนั้นๆ เช่นนี้จะเกิดขึ้นก็แต่เฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งในสมองกรณีนี้เท่านั้น กล่าวคือ

ในกรณีที่หนึ่ง กิจกรรมนั้นๆ จะต้องปรากฏอย่างชัดเจนว่าเป็นกิจกรรมอันไม่พึงประสงค์ของสังคม เช่น กรณีตามกฎหมายลงวันที่ 16 มีนาคม ค.ศ.1915 ซึ่งบัญญัติห้ามจำหน่ายพืชบางชนิด (absinthe) ที่มีลักษณะเป็นยากระตุ้นความรู้สึกทางเพศ เป็นต้น โดยสภาแห่งรัฐเคยวินิจฉัยว่า ในกรณีที่การห้ามประกอบกิจการบางประเภทนี้เป็นการบัญญัติห้ามโดยกฎหมายลำดับรองของฝ่ายบริหารที่ออก โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติให้อำนาจไว้ การบัญญัติห้ามโดยกฎหมายลำดับรองนั้นจะต้องมีการให้เหตุผลประกอบไว้ในกฎหมายลำดับรองนั้นๆ ไว้โดยแจ้งชัดด้วย

ในกรณีที่สอง การห้ามประกอบการอย่างหนึ่งอย่างใด อาจจะมีมาจากเหตุผลที่ผู้ออกกฎหมายห้ามนั้นประสงค์จะให้รัฐเป็นผู้ผูกขาดในการดำเนินกิจกรรมนั้นๆ เอง ในกรณีเช่นนี้โดยที่การผูกขาดในสิทธิการประกอบอย่างหนึ่งอย่างใดโดยรัฐมีลักษณะเป็นการจำกัด

เสรีภาพในทางอุตสาหกรรมและการค้าเป็นอย่างมากจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเรื่องนี้แยกเป็นพิเศษ โดยเฉพาะ

จ. การผูกขาดการประกอบการ โดยรัฐ

การผูกขาดโดยผลของกฎหมาย จะทำให้สิทธิในการประกอบการบางประเภทตกเป็นขององค์กรรัฐ โดยปราศจากการแข่งขันจากภาคเอกชนโดยสิ้นเชิง ที่มาและสาเหตุของการผูกขาด ในลักษณะดังกล่าวอาจมีได้หลายลักษณะด้วยกัน

สำหรับในประเทศฝรั่งเศส การผูกขาดส่วนใหญ่เริ่มจากสาเหตุของการยกเลิกการเก็บภาษีของกิจการนั้นๆ ซึ่งเคยมีการจัดเก็บมาก่อนในอดีต เข้าภาษีในการจำหน่าย บุหรี่ ไม้ขีดไฟ ดินปืน หรือแอลกอฮอล์ในกรณีอื่นๆ สาเหตุของการผูกขาดอาจจะมาจากสาเหตุในทางการเมือง เช่น กิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์หรือเป็นการผูกขาดในกิจการที่ได้มาจากนโยบายทางการเมืองในการโอนกิจการเป็นของชาติ (Nationalization) หรืออาจจะเป็นการผูกขาดที่มาจากเหตุผลในทางการเมืองการปกครอง หรือการบริหาร เช่น กิจการไปรษณีย์การรถไฟ การผลิตกระดาษหนังสือพิมพ์ เป็นต้น

ตามหลักกฎหมายมหาชนของฝรั่งเศส การกำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการผูกขาดของรัฐจะกระทำได้แต่โดยอาศัยอำนาจของกฎหมายเท่านั้น แต่โดยเหตุผลที่เสรีภาพในทางอุตสาหกรรมและการค้านั้นเป็นหลักการที่ได้รับการบริการรับรองในระดับรัฐธรรมนูญ ดังนั้น แม้ว่าจะมีการตรากฎหมายให้มีการผูกขาดในเฉพาะกิจการหนึ่งโดยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่กฎหมายดังกล่าวก็จะจำกัดอยู่เพียงการกำหนดหลักเกณฑ์หรือข้อจำกัดบางประการสำหรับเสรีภาพในทางอุตสาหกรรมและการค้านั้น แต่ไม่อาจจะทำลายหรือมีผลกว้างขวางถึงขนาดที่เป็นการทำให้เสรีภาพในเรื่องนี้สิ้นผลการใช้บังคับไปทั้งหมดได้

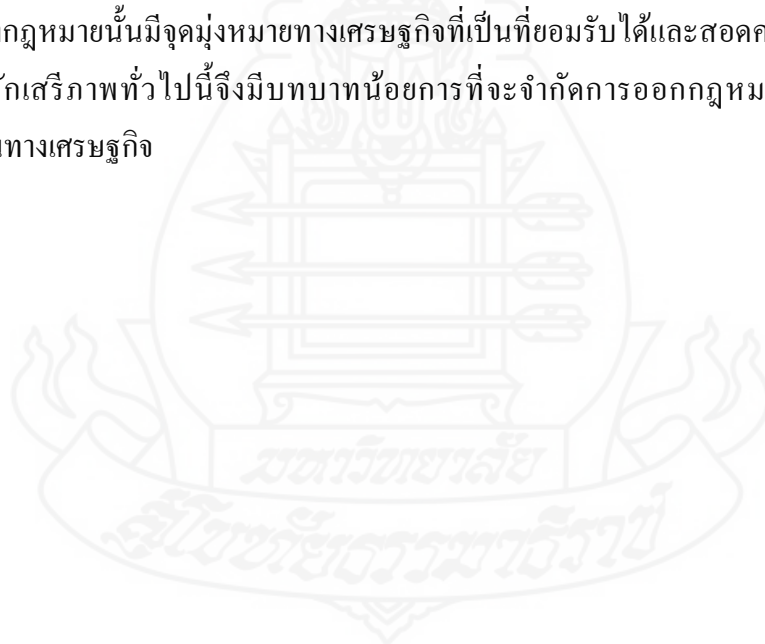
9.2 หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจในการประกอบการของประเทศเยอรมัน⁴²

ถึงแม้ว่ามาตรา 2 อนุมาตรา 1 แห่งกฎหมายพื้นฐาน จะใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะจำกัดและเคร่งครัด แต่ในทางปฏิบัติแล้ว มาตรานี้ใช้ได้กับพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์ จะได้รับการคุ้มครองตามมาตรานี้ เว้นแต่ จะมีกฎหมายเกี่ยวกับเสรีภาพที่มีลักษณะเป็นกฎหมายพิเศษบัญญัติในเรื่องนั้นๆ ไว้แล้ว มาตรานี้ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ของเยอรมันถือเป็นพื้นฐานของหลักเสรีภาพในการทำสัญญาและใช้กับการดำเนินการในทางเศรษฐกิจทุกชนิด ซึ่งรวมถึงเสรีภาพในการ

⁴² บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2538). กฎหมายมหาชนเศรษฐกิจเยอรมัน. กรุงเทพมหานคร: พี.เจ. เพลทโปรดิวเซอร์. หน้า 38 - 84.

ประกอบการทางเศรษฐกิจด้วย กล่าวคือ ผู้ประกอบการย่อมมีเสรีภาพในการประกอบการทางเศรษฐกิจทุกๆ ด้าน (Privatautonomie) และมีเสรีภาพในการที่จะแข่งขันกับผู้อื่นโดยไม่ถูกขัดขวาง (Wettbewerbsfreiheit)

อย่างไรก็ตาม เสรีภาพเหล่านี้จะคุ้มครองเฉพาะภายในกรอบของกฎเกณฑ์ที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นเสรีภาพเหล่านี้จะอาจถูกจำกัดโดยกฎหมายธรรมดาที่ออกมาโดยรัฐสภาได้ แต่อย่างไรก็ตามจะต้องมีการชั่งน้ำหนักกันด้วย ถ้าหากว่าการกระทำนั้นเกี่ยวข้องกับสังคมน้อย โอกาสที่ฝ่ายนิติบัญญัติจะออกกฎหมายมาจำกัดก็จะน้อยไปด้วย ศาลรัฐธรรมนูญแบ่งแวงของพฤติกรรมต่างๆ ของมนุษย์ของเป็น 3 ชั้นด้วยกัน ชั้นนอกที่สุดเป็นพฤติกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคม ซึ่งกฎหมายสามารถวางหลักเกณฑ์ควบคุมพฤติกรรมเหล่านี้ได้อย่างกว้างขวาง ชั้นกลางคือชั้นที่เป็นส่วนบุคคล กฎหมายจะควบคุมน้อยลงและชั้นในสุด คือชั้นที่ถือว่าเป็นความลับส่วนบุคคล ซึ่งในชั้นนี้โดยปกติแล้วกฎหมายจะไม่กำหนดกฎเกณฑ์อะไรสำหรับชั้นนี้มีความหมายทางเศรษฐกิจน้อย เพราะการกระทำในทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจมักจะอยู่ในชั้นที่เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสังคมคือชั้นนอกสุดเสมอ เสรีภาพในการกระทำทางเศรษฐกิจจึงอาจถูกจำกัด โดยกฎหมายได้ หากว่ากฎหมายนั้นมีจุดมุ่งหมายทางเศรษฐกิจที่เป็นที่ยอมรับได้และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ฉะนั้นหลักเสรีภาพทั่วไปนี้จึงมีบทบาทน้อยการที่จะจำกัดการออกกฎหมายของรัฐมาทำการควบคุมในทางเศรษฐกิจ

บทที่ 3

การจัดเก็บภาษีโดยวิธีการออกใบอนุญาตขายสุราในต่างประเทศ

เมื่อได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาและหลักเกณฑ์การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต โดยการออกใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายไทยในบทที่ 2 แล้วนั้น ในบทที่ 3 นี้ จะเป็นการกล่าวถึงประวัติความเป็นมาและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวของกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความเหมือน ความแตกต่าง ข้อดี ข้อเสียของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายไทย กับกฎหมายต่างประเทศต่อไป

1. การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราในประเทศอังกฤษ

ความเป็นมาของการขายสุราในประเทศอังกฤษเริ่มตั้งแต่ในช่วงกลางศตวรรษที่ 16 โดยในสมัยนั้นคนอังกฤษดื่ม “จิน”⁴³ (Gin) ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงสุด เนื่องจากราคาถูกกว่าเบียร์ โดยในปี ค.ศ. 1740 มีการผลิตจินมากกว่าเบียร์โดยในลอนดอนมีร้านขายสุราประมาณ 15,000 แห่ง โดยที่ครึ่งหนึ่งเป็นร้านขายจิน ต่อมาได้มีการออกกฎหมายจิน The Gin Act 1751 มาใช้บังคับ โดยการใช้มาตรการทางภาษีจำกัด ผู้ผลิตจินให้ขายได้เฉพาะในสถานประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตเท่านั้น ซึ่งกลายเป็นสาเหตุของการประท้วง ส่งผลให้การผลิตจินลดลง

ภาพรวมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศอังกฤษ⁴⁴ ช่วงก่อนปี 2004 พบว่ามีสัดส่วนการบริโภค 11.6 ลิตร เกือบข้อมูลตั้งแต่คนที่อายุ 15 ปีขึ้นไป และหลังจาก ปี 2004 ก็มีสัดส่วนที่ลดลงมาเรื่อยๆ อาจมีเพิ่มขึ้นบ้างในบางปี ล่าสุดปี 2017 พบว่ามีสัดส่วนการบริโภค 9.7 ลิตร ลดลงจากปี 2004 เป็นร้อยละ 16 เปอร์เซ็นต์

---

⁴³ จินเป็นสุรากลั่นที่นำแอลกอฮอล์ที่บริสุทธิ์ที่สุด มาหมักกับเครื่องเทศ สมุนไพรและผลจูนิเปอร์เบอร์รี่ แล้วนำไปกลั่นซ้ำเป็นครั้งที่ 2 – 3 จึงนับเป็นสุราที่มีสารพิษตกค้างน้อยที่สุด (THAWATCHAI TAPPITAK, 2017. “The London No.1” บลูจินที่มีตำนาน Retrieved August 29, 2019, from <http://www.thawatchaiguru.com/the-london-no-1->).

⁴⁴ The Institute of Alcohol Studies. 2018. Consumption; UK trend in alcohol consumption. Retrieved August 29, 2019, from <http://www.ias.org.uk/Alcohol-knowledge-centre/Consumption.aspx>.

1.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา

เพื่ออำนวยความสะดวกทำความเข้าใจข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา จึงทำการแบ่งเป็นหัวข้อย่อยใหญ่ๆ ดังนี้

1.1.1 ผู้ที่สามารถขอใบอนุญาตขายสุรา⁴⁵

1) ธุรกิจหรือองค์กรอื่นๆ ที่ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถาวร จำเป็นต้องยื่นขอใบอนุญาตสถานที่

2) ใครก็ตามที่วางแผนจะขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรืออนุญาตให้ขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะต้องยื่นขอใบอนุญาตส่วนบุคคล

3) สโมสรที่ผ่านการรับรองของสมาชิก (เช่น Royal British Legion, สโมสรทำงาน และสโมสรรักบี้) ต้องสมัครใบรับรองสถานที่ของสโมสรหากวางแผนที่จะขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในนามบุคคลต้องมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ไม่มีความผิดทางอาญาใดๆ หรือต้องได้รับรองสิทธิจากกระทรวงมหาดไทย

1.1.2 ผู้บริโภคที่สามารถซื้อสุราได้

บุคคลที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ ขึ้นไป

1.1.3 สถานที่ที่สามารถขายสุราได้⁴⁶

ในที่พักลับ โรงหนัง โรงละคร ผับและบาร์ คาเฟ่ที่เปิดตอนกลางคืน การซื้อกลับบ้าน ห้างสรรพสินค้า ร้านค้าในชุมชนต่างๆ รวมทั้งโบสถ์

1.1.4 เวลาที่สามารถขายได้

ในประเทศอังกฤษไม่ได้มีช่วงเวลาที่ห้ามขายเฉพาะเจาะจง สามารถขอขายในช่วงเวลาใดก็ได้ ใน 24 ชั่วโมง คือ เป็นการกำหนดเวลาเองที่แตกต่างกันในแต่ละวันก็ได้ โดยระบุเวลาเริ่มขายและเสร็จสิ้นในการดำเนินการขอใบอนุญาต เพื่อขออนุมัติตามคณะกรรมการท้องถิ่น อนุมัติ เช่น ร้านค้าขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี ตั้งแต่ 10 โมงเช้า ถึง 5 โมงเย็น หากแต่วันศุกร์ขอขายตั้งแต่ 10 โมงเช้า ถึง 2 ทุ่ม เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม ประเทศอังกฤษก็มีข้อกำหนดเวลาในการห้ามขายตอนเช้า ในบางกรณีขึ้นอยู่กับความเหมาะสม เรียกว่า Early morning alcohol restriction orders (EMRO) คือ

⁴⁵ Section 8 ; Requirement to keep a register. The Licensing Act 2003.

⁴⁶ Section1; Licensable activities and qualifying club activities. The Licensing Act 2003.

ห้ามขายในช่วงเช้าตรู่ ตั้งแต่เวลาเที่ยงคืน ถึงหกโมงเช้า ซึ่งยกเว้นร้านค้าที่ขออนุญาตขายตอนดึก ตั้งแต่ 5 ทุ่ม ถึง ตี 5 และคลับ ผับ และบาร์ ที่สามารถขายได้

1.1.5 ประเภทของใบอนุญาตขายสุรา

สำหรับใบอนุญาตขายสุราในประเทศอังกฤษ เดิมมีการแบ่งใบอนุญาตออกเป็น 2 ประเภท

ประเภทที่หนึ่ง คือ ใบอนุญาตสำหรับสถานที่ขายสุราที่จัดให้มีสถานที่สำหรับลูกค้า ในการดื่มสุรา (On-licence) เช่น ผับ บาร์ และไนต์คลับ เป็นต้น

ประเภทที่สอง คือ ใบอนุญาตสำหรับสถานที่ขายสุราที่ไม่มีสถานที่สำหรับลูกค้าในการดื่มสุรา (Off-licence) โดยลูกค้าต้องนำสุราที่ซื้อจาก สถานที่ขายสุราไปบริโภคที่อื่น ต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการอนุญาตขายสุรา ฉบับใหม่ซึ่งตามกฎหมายฉบับใหม่นี้สามารถ จำแนกประเภทใบอนุญาตขายสุราเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) ใบอนุญาตส่วนบุคคล

การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ว่าในกรณีใดๆ บุคคลจะต้องยื่นขอใบอนุญาตส่วนบุคคล⁴⁷ ถึงจะมีสิทธิ์ขายได้ ซึ่งมีชื่อเรียกว่า ผู้ควบคุมการขายสุราในสถานที่ขายสุรา⁴⁸ (Designated Premises Supervisor (DPS)) โดยเป็นผู้ขายปลีกสุราหรือเป็นผู้จัดหาสุราในสถานประกอบการก็ได้ ทั้งนี้ ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องมี อายุ 18 ปีขึ้นไป และจะต้องผ่านการทดสอบคุณสมบัติจากหน่วยงานของรัฐเสียก่อน ใบอนุญาต⁴⁹ ประเภทนี้มีอายุ 10 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตและสามารถต่ออายุใบอนุญาตได้อีก 10 ปี แต่ก็มีข้อยกเว้นให้ผู้ที่ไม่มีใบอนุญาตส่วนบุคคลขายแอลกอฮอล์ได้ หากได้รับอนุญาตจากผู้ที่มีใบอนุญาตส่วนบุคคลแล้ว⁵⁰

หมายความว่า หากคุณทำงานในผับหรือสถานที่ใดก็ตามที่มีการจำหน่ายแอลกอฮอล์ คุณไม่มีใบอนุญาตขายสุราส่วนบุคคลก็สามารถขายแอลกอฮอล์ได้ หากได้รับอนุญาตจากผู้ที่มีใบอนุญาตส่วนบุคคลแล้ว ซึ่งทุกสถานที่ที่สามารถจำหน่ายแอลกอฮอล์ได้ จะต้องมีส่วนในการรับผิดชอบ (designated premises supervisor) ซึ่งผู้ที่ดูแลจำเป็นต้องถือใบอนุญาตส่วนบุคคล

⁴⁷ Section 111; Personal licence. Licensing Act 2003.

⁴⁸ Section 15; Meaning of “designated premises supervisor”. Licensing Act 2003.

⁴⁹ Section 120; Determination of application for grant. Licensing Act 2003.

⁵⁰ Section 41D; Variation of premises licence: supply of alcohol from community premises.

เห็นได้ว่าใบอนุญาตส่วนบุคคลจัดทำขึ้นเพื่อควบคุมและตรวจสอบให้แน่ใจว่าบุคคลใดก็ตามที่มาทำหน้าที่ในการควบคุมขายหรือจัดหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะขายโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมาย มีจิตสำนึก และมีความรับผิดชอบต่องสังคม

แต่อย่างไรก็ตาม การมีใบอนุญาตส่วนบุคคล ก็เหมือนการมีใบขับขี่ แสดงว่าคุณมีสิทธิ์ขับรถ ไม่ว่าจะป็นรถอะไรหรือรถของใครก็ตาม และหนึ่งคนสามารถมีได้แค่หนึ่งใบเท่านั้น⁵¹

2) ใบอนุญาตสำหรับการใช้สถานที่นั้นขาย

การจะใช้สถานที่ใดๆ ในการเป็นสถานที่ขายปลีก⁵² (supply of alcohol) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องทำการขอใบอนุญาตตามขั้นตอน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของสถานที่ก่อนถึงจะทำการขายได้ หรือการใช้สถานที่นั้นในการจัดตั้งขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นการถาวรต้องทำการขอใบอนุญาตสำหรับสถานที่

หมายความว่า ร้านซูเปอร์มาร์เก็ตแห่งหนึ่ง จะสามารถตั้งขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ต้องมีใบอนุญาตสำหรับการใช้สถานที่นั้นขายสุราซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล ดังนั้น พนักงานที่ขายต้องมีใบอนุญาตส่วนบุคคลในการที่จะขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใดๆ ก็ตามเองด้วย ซึ่งมีข้อกำหนด⁵³ ดังนี้

ก. การจัดหาแอลกอฮอล์มาเพื่อขาย จะต้องซื้อแอลกอฮอล์มาจากผู้ค้าส่งที่ผ่านการพิจารณาจาก Alcohol Wholesaler Registration Scheme (AWRS) แล้วเท่านั้น

ข. สถานที่ที่ใช้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องกำหนดผู้ควบคุมการขายสุราในสถานที่ขายสุรา (Designated premises supervisors) ที่ชัดเจน ซึ่งผู้ควบคุมการขาย คือบุคคลที่ทำหน้าที่ดูแลบริหารจัดการให้ดำเนินในแต่ละวันและผู้ควบคุมจะต้องมีใบอนุญาตส่วนบุคคล เพื่อใช้ประกอบการขายด้วย⁵⁴

ค. ต้องระบุวันเวลา หรือชั่วโมงที่ใช้ในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ชัดเจน

ง. อธิบายแผนรายละเอียดของสถานที่ในการกรอกแบบฟอร์ม

⁵¹ Section 118; Individual permitted to hold only one personal licence. Licensing Act 2003.

⁵² Section 14; Meaning of “supply of alcohol”. Licensing Act 2003.

⁵³ Section 24; Form of licence and summary. Licensing Act 2003.

⁵⁴ Section 19; Mandatory conditions where licence authorises supply of alcohol. Licensing Act

จ. การกำหนดให้ต้องมีผู้ควบคุมดูแลหรือตรวจตราอยู่หน้าประตูสถานบริการ⁵⁵ (door supervisors) เพื่อเป็นการป้องกันการก่ออาชญากรรมและการก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญ

ซึ่งการขอใบอนุญาตสถานที่ซึ่งรวมไปถึงกิจกรรมที่มีการสร้างความบันเทิงพร้อมทั้งขายอาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น งานแสดง งานแสดงศิลปะ กีฬาในร่ม การแสดงมวยหรือมวยปล้ำ การแสดงดนตรี การบันทึกเสียง การเต้น เป็นต้น

3) ใบอนุญาตขายสุราสำหรับคลับ

ใบอนุญาตสำหรับคลับคล้ายกับใบอนุญาตสำหรับสถานประกอบการ เพราะเป็นใบอนุญาตที่ออกให้แก่สถานที่ขายสุรา เช่นเดียวกัน แตกต่างกันตรงที่สถานประกอบการนั้นเปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไป แต่กรณีของ สถานประกอบการประเภทคลับนี้เป็นสถานที่ที่เปิดให้บริการสำหรับบุคคลที่เป็นสมาชิกของคลับเท่านั้น โดยในสถานที่ดังกล่าวมีการขายหรือให้บริการสุรา หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่สมาชิก

ซึ่งการขออนุญาตสำหรับคลับ ไม่จำเป็นต้องขอใบอนุญาตส่วนบุคคล เพราะผู้ที่ทำการขายสุราในคลับนั้น⁵⁶ ก็คือบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำและเป็นหนึ่งในสมาชิกของคลับ และไม่จำเป็นต้องขอใบอนุญาตสถานที่ที่สามารถทำการขอใบอนุญาตสำหรับคลับเพียงอย่างเดียวได้

โดยทำตามหลักเกณฑ์ดังนี้

- ก. กฎหมายกำหนดให้มีสมาชิกมากกว่า 25 สมาชิกขึ้นไป
- ข. กระบวนการเป็นสมาชิกต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 วันในการตรวจสอบและตอบรับผล

ค. แอลกอฮอล์ที่อนุญาตขาย จะไม่ขายในที่อื่น นอกจากคลับ

ง. สมาชิกต้องมีอายุ 18 บริบูรณ์ ขึ้นไป

จ. จะต้องเป็นการซื้อขายอย่างถูกกฎหมายเท่านั้น

4) ใบอนุญาตขายสำหรับกิจกรรมชั่วคราว

ถ้าคุณจะเปิดกิจกรรมชั่วคราวและต้องการขายแอลกอฮอล์ด้วย คุณต้องดำเนินการตาม temporary event notice⁵⁷ (TEN) ซึ่งวัตถุประสงค์ของ TEN คือ กิจกรรมชั่วคราวที่มีขนาดเล็กมีคนมาร่วมน้อยกว่า 500 คน และดำเนินการไม่เกิน 168 ชั่วโมง หรือ 7 วัน

⁵⁵ Section 21; Mandatory condition: door supervision. Licensing Act 2003.

⁵⁶ Section 64; The additional conditions for the supply of alcohol. Licensing Act 2003

⁵⁷ Section 100; Temporary event notice. Licensing Act 2003.

หลักเกณฑ์ที่อนุญาตประกอบด้วย

ก. การขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่จัดงานได้

ข. ซึ่งขายให้กับสมาชิกที่มาร่วมงาน

ค. สามารถสร้างความบันเทิงในงานได้ เช่น คอนเสิร์ต การเต้น กีฬาในร่ม

เป็นต้น

ง. ขายได้ตั้งแต่เวลา 5 ทุ่ม ถึง ตี 5

ทั้งนี้ การจัดกิจกรรมชั่วคราวในสถานที่หนึ่งจะจัดได้ไม่เกิน 12 ครั้งต่อปี ระยะเวลาจัดกิจกรรมสูงสุดไม่เกิน 21 วัน โดยที่ผู้จัดกิจกรรมจะต้องมีใบอนุญาตสำหรับกิจกรรมที่ จัดขึ้น เป็นการชั่วคราวต่อหนึ่งกิจกรรม แม้ว่าจะจัดในสถานที่เดิมก็ตาม โดยสามารถจำแนก ใบอนุญาตประเภทนี้ออกเป็น 2 ประเภท⁵⁸ ได้แก่

1. Standard TEN (Temporary Event Notices) จะต้องได้รับอนุญาตก่อน มีการจัดกิจกรรมไม่น้อยกว่า 10 วันทำการต่อหนึ่งใบอนุญาต (ไม่นับรวมวันที่ขอรับใบอนุญาตหรือ วันที่จัดกิจกรรมนั้นหรือวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดธนาคาร)

2. Late TEN (Temporary Event Notices) เป็นข้อยกเว้นจากกรณีปกติ โดยที่ผู้จัดกิจกรรมสามารถดำเนินการขอใบอนุญาตภายใน 5 วันทำการ แต่ไม่ล่วงหน้าเกินกว่า 9 วันทำการก่อนมีการจัดกิจกรรมนั้น (ไม่นับรวมวันที่ขอรับใบอนุญาตหรือวันที่จัดกิจกรรมนั้นหรือ วันหยุดสุดสัปดาห์ หรือวันหยุดธนาคาร)

1.1.6 วัตถุประสงค์ของการออกใบอนุญาตขายสุรา⁵⁹

นอกจากมีการแบ่งประเภทเบื้องต้นตามลักษณะกิจการแล้ว ยังมีการกำหนด วัตถุประสงค์ของการออกใบอนุญาตขายสุราไว้อีก 4 ประการ

วัตถุประสงค์ที่ 1: การป้องกันอาชญากรรม และการก่อเกิดความวุ่นวาย

วัตถุประสงค์ที่ 2: ความปลอดภัยทางสังคม

วัตถุประสงค์ที่ 3: การป้องกันการสร้างความรำคาญหรือรบกวนในสังคม

วัตถุประสงค์ที่ 4: การป้องกันความรุนแรงในเด็ก

ซึ่งการขอใบอนุญาตขายสุราหากขัดต่อวัตถุประสงค์ เจ้าหน้าที่พนักงานมี สิทธิ ไม่ให้อนุมัติการออกใบอนุญาตขายสุราให้แก่ผู้ที่ร้องขอได้ ซึ่งในประเทศอังกฤษหากผู้ร้องขอ

⁵⁸ Section 100A; Standard and late temporary event notices. Licensing Act 2003.

⁵⁹ Section 4; General duties of licensing authorities. Licensing Act 2003.

ใบอนุญาตไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจของคณะกรรมการท้องถิ่นที่ไม่อนุมัติให้ยื่น สามารถยื่นคำร้องต่อศาลให้พิพากษาได้

1.1.7 วิธีการดำเนินการขอใบอนุญาต

- 1) กรอกเอกสารตามแบบฟอร์มใบขออนุญาตขายสุราตามแบบฟอร์มแต่ละประเภท ที่ทำการยื่นขอ
- 2) ส่งเอกสารเพื่อให้คณะกรรมการท้องถิ่นการพิจารณาพร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม
- 3) ส่งสำเนาเอกสารใบขออนุญาตการขายสุราไปที่สถานีตำรวจและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องให้รับทราบด้วย
- 4) การดำเนินการขอใบอนุญาตสามารถดำเนินการผ่านช่องทางออนไลน์หรือทางไปรษณีย์ก็ได้

1.1.8 ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุรา

ค่าธรรมเนียมประจำปีจะอิงตาม The National Non-Domestic Rateable (NNDR) สามารถเช็คค่าธรรมเนียมได้ในเว็บไซต์ Valuation Office Agency website.

- 1) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตส่วนบุคคล 37 ปอนด์
- 2) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสถานที่ขาย มีตั้งแต่ 100 ถึง 1905 ปอนด์ ขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่มาในสถานที่
- 3) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตคลับ มีตั้งแต่ 100 ถึง 1905 ปอนด์ ขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่มาในสถานที่
- 4) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตกิจกรรมชั่วคราว มีตั้งแต่ 100 ถึง 1905 ปอนด์ ขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่มาในสถานที่

และอาจมีค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมที่สามารถถูกเรียกเก็บเพิ่ม สำหรับร้านค้าที่มีขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนคนมากกว่า 5,000 คน จะมีการกำหนดอัตราที่ต้องจ่ายเพิ่มตาม จำนวนคนที่มาเข้าร่วมเป็นลำดับขั้น หรือในกรณีที่มีผู้คนจำนวนมากมาเข้าร่วมในสถานที่ซึ่งไม่ได้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดจะต้องมีการจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มได้

“สถานที่” (premises) หมายถึง ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างใดๆ รวมไปถึงยานพาหนะ เรือหรือ สิ่งก่อสร้างที่เคลื่อนที่ได้ หรือ ส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานที่ใด ๆ

“คลับ” (club) หมายถึง ลักษณะของคลับต่างๆ ไม่เว้นแต่ สมาคมกีฬารักบี้ (rugby clubs) สมาคมผู้ชายทำงาน (working men’s clubs) สถานเอกอัครราชทูตอังกฤษ (the Royal British Legion)

“กิจกรรมชั่วคราว” (temporary event) หมายถึง กิจกรรมชั่วคราวที่มีขนาดเล็ก มีคนมาร่วมน้อยกว่า 500 คน และดำเนินการไม่เกิน 168 ชั่วโมง หรือ 7 วัน

1.2 ความแตกต่างการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย

จากการศึกษาการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุราด้วยการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ประเทศอังกฤษมีความแตกต่างกันจากประเทศไทยที่เห็นได้ชัดเจน กล่าวคือ เนื่องจากใบอนุญาตจำหน่ายสุราของประเทศไทยเป็นระบบการแบ่งประเภทใบอนุญาตจำหน่ายสุราออกเป็น 4 ประเภท และจะเน้นการควบคุมสถานที่ขาย ตัวบุคคลผู้ขาย และประเภทกิจกรรมเป็นหลัก ได้แก่ ใบอนุญาตส่วนบุคคล , ใบอนุญาตสำหรับการใช้สถานที่นั้นขาย , ใบอนุญาตขายสำหรับคลับ , ใบอนุญาตขายสำหรับกิจกรรมชั่วคราว เป็นต้น ซึ่งระบบการแบ่งประเภทใบอนุญาตจำหน่ายสุราของประเทศไทยให้ความสำคัญสถานที่ขายและบุคคลขายเป็นหลัก โดยมีได้จำกัดปริมาณสุราในการขายในแต่ละครั้ง

แต่ในขณะเดียวกัน ระบบการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุราด้วยการออกใบอนุญาตขายสุราของประเทศไทยได้แบ่งประเภทของใบอนุญาตขายสุราไว้เพียง 2 ประเภทเท่านั้นตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ซึ่งบัญญัติว่า ใบอนุญาตขายสุรามี 2 ประเภท คือ

(1) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

(2) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ซึ่งระบบการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุราด้วยการออกใบอนุญาตขายสุราของประเทศไทย ได้เน้นปริมาณสุราที่จำหน่ายในแต่ละครั้งเป็นหลัก

ตารางที่ 3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุรา
ระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย

หัวข้อ	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
สถานที่ที่ขาย	ไม่ได้มีข้อห้าม สามารถขายได้ หากไม่ขัดต่อวัตถุประสงค์ หรือได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่	ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้ (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล และร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา (3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร (4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก (5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ (6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้าในบริเวณสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป (8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
ผู้บริโภครุรา	อายุ 18 ปีขึ้นไป	อายุ 20 ปีขึ้นไป
ระยะเวลาที่ขาย	ไม่มีกำหนดเวลาห้ามขาย เวลาขายขึ้นอยู่กับเวลาที่ขอ ใบอนุญาต	ขายได้ตั้งแต่เวลา 11.00 น. - 14.00 น. และเวลา 17.00 น. - 24.00 น.
วัตถุประสงค์	มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ 1. การป้องกันอาชญากรรม และการก่อเกิดความวุ่นวาย 2. ความปลอดภัยทางสังคม 3. การป้องกันการสร้าง ความรำคาญหรือรบกวนใน สังคม 4. การป้องกันความรุนแรง ในเด็กและใช้พิจารณา ร่วมกับ การอนุมัติใบอนุญาต หากขัดต่อวัตถุประสงค์ เจ้าหน้าที่สามารถไม่อนุมัติ การขอใบอนุญาตนั้นได้	ไม่ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน
ประเภท ของใบอนุญาต	มี 4 ประเภท 1. ใบอนุญาตส่วนบุคคล 2. ใบอนุญาตสถานที่ 3. ใบอนุญาตคลับ 4. ใบอนุญาตขายสำหรับ กิจกรรมชั่วคราว	มี 2 ประเภท 1. ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวน ตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป 2. ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำ กว่าสิบลิตร

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศอังกฤษ	ประเทศไทย
บทกำหนดโทษ สูงสุด	เพิกถอนเป็นระยะเวลา 3 เดือน ในกรณีที่มีการกระทำ ผิดหลายครั้งในการขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้เด็ก และการจำคุก 6 เดือน หรือ ปรับในกรณีที่มี การเปิดเผย หรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาต	เพิกถอน 1 ปี ตามพระราชบัญญัติภาษี สรรพสามิต พ.ศ.2560 เพิกถอน 5 ปี ตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบ แห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559

2. การควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราในประเทศออสเตรเลีย

2.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา

เนื่องจากออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ 7,617,930 ตารางกิโลเมตร⁶⁰ เมื่อเทียบกับของประเทศไทยและประเทศอังกฤษ มีเนื้อที่เพียง 513,120 ตารางกิโลเมตร⁶¹ และ 243,610 ตารางกิโลเมตร⁶² ตามลำดับ เห็นได้ว่าประเทศออสเตรเลียใหญ่เป็น 15 เท่าของประเทศไทย และใหญ่เป็น 31 เท่าของประเทศอังกฤษ ซึ่งจากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศออสเตรเลีย พบว่า โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเป็นกฎหมาย ที่แต่ละรัฐบัญญัติกฎหมายขึ้นเองซึ่งพบว่าการบัญญัติหลักเกณฑ์ควบคุมการบริโภคไว้อัลกอฮอล์กันแต่จะแตกต่างกันเพียงรายละเอียดปลีกย่อย เช่น อัตรา

⁶⁰ "Australia's Size Compared". Geoscience Australia. Archived from the original on 24 March 2007. สืบค้นเมื่อวันที่ 29 August 2019.

⁶¹ ราชบัณฑิตยสถาน, 2545. อักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 1. ราชบัณฑิตยสถาน. หน้า 4.

⁶² Oxford English Dictionary: "British Isles: a geographical term for the islands comprising Great Britain and Ireland with all their offshore islands including the Isle of Man and the Channel Islands."

ค่าปรับ เวลาเปิด-ปิดของสถานที่ที่ได้รับอนุญาต ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น ซึ่งรัฐในประเทศออสเตรเลีย มีทั้งหมด 6 รัฐดังนี้ รัฐนิวเซาท์เวลส์ รัฐควีนส์แลนด์ รัฐเซาท์ออสเตรเลีย รัฐแทสเมเนีย รัฐวิกตอเรีย และรัฐเวสเทิร์น ออสเตรเลีย จึงขอทำการศึกษากฎหมายการออกใบอนุญาตออสเตรเลียในบางรัฐเท่านั้น โดยผู้เขียนขอทำการศึกษา รัฐเวสเทิร์น ออสเตรเลีย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุราประเทศออสเตรเลีย รัฐเวสเทิร์น

2.1.1 ผู้ที่สามารถขอใบอนุญาตขายสุรา

บุคคลทั่วไป หรือองค์กรต่างๆ สามารถดำเนินการขอใบอนุญาตได้

2.1.2 ผู้บริโภคที่สามารถซื้อสุราได้

บุคคลที่อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรใบขับขี่ได้ (กฎหมายฉบับก่อนกำหนดไว้ที่อายุ 21 ปี)

2.1.3 สถานที่ที่สามารถขายสุราได้

ในประเทศออสเตรเลีย กฎหมายของรัฐเวสเทิร์น ออสเตรเลีย ก่อนข้างให้ความหลากหลายกับสถานที่ที่สามารถจำหน่ายแอลกอฮอล์ได้ไม่ได้กำหนดขอบเขตที่ห้ามที่ชัดเจน ขึ้นอยู่กับการขออนุมัติ

2.1.4 เวลาที่สามารถขายได้

ตามมาตรา 97 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988 (LIQUOR LICENSING ACT 1988) มีการกำหนดเวลาการขายสุราไว้หลายๆ เวลาซึ่งสามารถสรุปตามได้ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อกำหนดเวลาการขายสุราประเทศออสเตรเลีย

รัฐเวสเทิร์น ออสเตรเลีย แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ประเภทของใบอนุญาต	วันจันทร์ ถึงวันเสาร์	วันอาทิตย์	วัน Anzac	วันคริสตมาส	วันปีใหม่	หมายเหตุ
1. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านอาหาร	-	-	ห้ามขาย 03:00 am. – 12:00 pm.	-	-	นอกนั้นไม่กำหนด, เปิดปิดตามเวลาที่ขออนุมัติไว้ตามใบอนุญาต

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ประเภทของใบอนุญาต	วันจันทร์ถึงวันเสาร์	วันอาทิตย์	วัน Anzac	วันคริสตมาส	วันปีใหม่	หมายเหตุ
2. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ โรงแรม	ขายได้ตั้งแต่ 06:00 am. – 12:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 12:00 am. – 09:00 pm.	ขายได้ตั้งแต่ 12:00 pm. – 12:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 12:00 pm. – 10:00 pm.	ขายได้ตั้งแต่ 12:00 am. – 02:00 am.	ในกรณีผู้ที่พักอาศัยในโรงแรมทั้ง 2 แบบ อนุญาตให้ขายได้ตลอดเวลา
3. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับงานแสดงโชว์คาบาริ	ขายได้ตั้งแต่ 06:00 pm. – 06:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 08:00 pm. – 12:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 06:00 pm. – 03:00 am. (ถ้าวัน Anzac ไม่ใช่วันอาทิตย์)	ขายได้ถึง 03:00 am.	-	
4. ใบอนุญาตสำหรับคาสีโน	-	-	-	-	-	ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาเปิดปิดของคาสีโน
5. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราในคลับ	ขายได้ตั้งแต่ 06:00 am. – 12:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 06:00 pm. – 01:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 12:00 pm. – 12:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 12:00 pm. – 10:00 pm.	ขายได้ถึง 02:00 am.	
6. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับผู้ผลิต	ขายได้ตั้งแต่ 10:00 am.	ขายได้ตั้งแต่ 10:00 am. – 10:00	ขายได้ทุกเวลาที่เป็นเวลา	ขายได้ตั้งแต่ 12:00 pm. – 10:00	-	

- 10:00 pm.	pm.	ก่อน 12:00 pm.	pm.
----------------	-----	-------------------	-----

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ประเภทของ ใบอนุญาต	วันจันทร์ ถึงวันเสาร์	วันอาทิตย์	วัน Anzac	วันคริสตมาส	วันปีใหม่	หมายเหตุ
7. ใบอนุญาต จำหน่ายสุรา ณ ร้านขายส่ง	ขายได้ ตั้งแต่ 08:00 am. - 10:00 pm.	-	ห้ามขาย ในวัน Anzac	ห้ามขายใน วันคริสตมาส	-	
8. ใบอนุญาต จำหน่ายสุรา ณ ร้านขาย ปลีก	ขายได้ ตั้งแต่ 08:00 am. - 10:00 pm.	ขายได้ ตั้งแต่ 10:00 am. - 10:00 pm. (เฉพาะ ในเมือง ใหญ่)	ขายได้ ตั้งแต่ 12:00 am. - 10:00 pm	-	-	
9. ใบอนุญาต จำหน่ายสุรา ตามโอกาส ต่าง ๆ	-	-	-	-	-	ไม่ได้มีเวลา เฉพาะเจาะจง ขึ้นอยู่กับเวลาที่ ขออนุมัติใน ใบอนุญาตขาย
10. ใบ จำหน่ายสุรา ณ สถานที่ พิเศษ	-	-	-	-	-	ไม่ได้มีเวลา เฉพาะเจาะจง ขึ้นอยู่กับเวลาที่ ขออนุมัติใน ใบอนุญาตขาย

2.1.5 ประเภทของใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

ใบอนุญาตขายสุราจะแบ่งตามลักษณะของกิจการ เช่น

1) ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านอาหาร (Restaurant licences) ⁶³

ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ผู้ได้รับใบอนุญาตสามารถจำหน่ายให้แก่ผู้ซึ่งเข้ามารับประทานอาหารในร้าน อาหารได้ โดยการขอใบอนุญาตประเภทนี้จะต้องมีรายได้หลักมาจากเมนูในส่วนที่เป็นอาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นแคร์รายได้รองเท่านั้น และการขอใบอนุญาตร้านอาหารจะไม่สามารถขายให้กับบุคคลที่ซื้อสุราเพื่อนำไปบริโภคนอกสถานที่ และไม่สามารถทำการโฆษณาโดยใช้สุราเพื่อจูงใจในการมายังสถานที่ร้านอาหาร

ร้านอาหาร หมายถึง สถานที่ที่ต้องมีห้องเตรียมอาหาร มีห้องน้ำสำหรับลูกค้ามีโต๊ะ มีเก้าอี้สำหรับรับประทานอาหารด้วย

2) ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ โรงแรม (Hotel licences) ⁶⁴

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราตามเวลาที่กำหนด เช่น วันอาทิตย์ เวลา 10.00 – 22.00 น. เป็นต้นไป ทั้งนี้ มาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988 ซึ่งมี 2 ประเภท

ก. แบบจำกัด คือ การอนุญาตให้ขายในพื้นที่เท่านั้น ไม่ให้ซื้อกลับไปนอกสถานที่

ข. แบบไม่จำกัด คือ การอนุญาตให้ขายแบบทั้งซื้อเพื่อดื่มในสถานที่ หรือซื้อไปดื่มนอกสถานที่

3) ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับงานแสดงโชว์คาบаре (Cabaret licences)

ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องจำหน่ายให้กับการบริโภคสำหรับคนที่มาดูโชว์เท่านั้น คาบареโชว์ คือ การแสดงสดโดยศิลปินหนึ่งคนหรือมากกว่าหนึ่งคน

4) ใบอนุญาตสำหรับคาสีโน (Casino liquor licences)

ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

⁶³ Government of Western Australia , Restaurant licence , Information Bulletin No.1 p.1.

⁶⁴ Government of Western Australia , Hotel licence , Information Bulletin No.3 p.1.

ผู้ได้รับอนุญาตที่ตั้งใจจะขายสุราในคาสีโน หรือในสถานที่ที่อยู่ในคาสีโนคอมเพล็กซ์ต้องขอใบอนุญาตประเภทนี้ ซึ่งคาสีโน หมายถึง สถานที่ที่มีการเล่นเกม หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเก็บเงิน การตรวจตรา

5) ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ไนต์คลับ (club licence)⁶⁵

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราเพื่อให้ดื่มในไนท์คลับ ที่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998

6) ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับผู้ผลิต (producer licences)⁶⁶

ตามมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998 แบ่งเป็น

ก. ไวน์หรือทำจากส่วนผสมจากองุ่น อยู่ในภาชนะบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท

ข. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้ทำจากส่วนผสมจากองุ่น อยู่ในภาชนะบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท

ค. เบียร์ที่อยู่ในภาชนะบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท ปริมาณขายต่อครั้งไม่ต่ำกว่า 9 ลิตร

การให้ใบอนุญาตประเภทผู้ผลิต สถานที่จะต้องอยู่ในเงื่อนไข ดังนี้

ก. สถานที่ขายกับสถานที่ผลิตอยู่ติดกัน

ข. มีแผนจะเปิดสถานที่ผลิตติดกันกับสถานที่ขาย

ค. หรือสถานที่นั้น ไม่มีทำเลอื่นที่สะดวกอื่นอีกสำหรับการขายสุราอนุญาตให้ผู้ผลิตเปิดขายในทำเลอื่นที่เหมาะสมแทนได้

ง. ใบอนุญาตสำหรับผู้ผลิตสามารถขายส่งทางออนไลน์ได้และผู้ได้รับใบอนุญาตต้องจำหน่ายสุราที่ตนทำขึ้นเองเท่านั้น โดยการผลิตสุราที่อนุญาตสามารถหาศึกษาเพิ่มเติมได้ในมาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998 ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราที่ตนทำขึ้นเองเท่านั้น

7) ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านขายส่ง (Wholesaler's licences)⁶⁷

ตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราเพื่อการขายส่งหรือเป็นแพ็คเกจ โดยต้องไม่น้อยกว่า 9 ลิตรต่อการซื้อขายต่อครั้ง และ 90% ของยอดขาย จะต้องมาจากการขายส่งให้กับพ่อค้า อีก10% เท่านั้นที่ขายให้กับกลุ่มคนที่ไม่ใช่พ่อค้าได้

⁶⁵ Government of Western Australia ,Night club licence , Information Bulletin No.4 p.1.

⁶⁶ Government of Western Australia ,Producer's licence , Information Bulletin No.15 p.1.

⁶⁷ Government of Western Australia , Wholesaler's licences, Information Bulletin No.16 p.1.

8) ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านขายปลีก (Liquor store licences)⁶⁸

ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราเพื่อการขายปลีก สำหรับผู้ที่ซื้อไปบริโภคนอกสถานที่หรือการจัดให้ชิมฟรีในสถานที่ได้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ระบุในการขออนุญาต รวมถึงการขายปลีกออนไลน์ด้วย

9) ใบอนุญาตจำหน่ายสุราตามโอกาสต่างๆ (Occasional licences)⁶⁹

ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราตามโอกาสพิเศษต่างๆ โดยไม่อยู่ในข้อกำหนดของประเภทอื่นๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การแสดงนิทรรศการการค้า งานเลี้ยงต้อนรับ ซึ่งต้องขายในสถานที่และเวลาตามที่ระบุลง ในการขออนุญาตเท่านั้น โดยระยะเวลาในการขายไม่เกิน 3 สัปดาห์หรือ 21 วัน

10) ใบจำหน่ายสุรา ณ สถานที่พิเศษ (Special facility licences)⁷⁰

ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

อนุญาตให้ผู้ต้องการขอใบอนุญาตขายสุราสำหรับสถานที่ที่ต้องการขายเฉพาะ นอกเหนือจากที่มีกำหนดในใบอนุญาตประเภทอื่นๆ เช่น สถานที่บันเทิง หลักสูตรการปลูกองุ่นที่ผ่านการรับรอง งานประมูลที่พักร่วมอาหารเช้า ห้องอาหาร การขายไวน์ออนไลน์ แพนคต้อนรับใช้เพื่อรับรองแขก สนามกีฬา โรงภาพยนตร์ โรงละคร การท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเดินทาง ห้องรับรองก่อนเดินทางอย่างในสนามบิน รถไฟ รถบัส ท่าเรือ หลักสูตรการศึกษาและฝึกอบรม สถาบันการศึกษาและฝึกอบรม โรงอาหารพลังงาน เป็นต้น โดยเงื่อนไขและช่วงเวลาจำหน่ายจะถูกอนุมัติตามความเหมาะสมอีกที

2.1.6 วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1: เพื่อควบคุมและการพัฒนาที่เหมาะสม เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสุราในรัฐ

วัตถุประสงค์ที่ 2 : เพื่อรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ที่ 3: เพื่ออำนวยความสะดวกในการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาใบอนุญาต ซึ่งสะท้อนความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค

⁶⁸ Government of Western Australia , Liquor store licences, Information Bulletin No.2 p.1.

⁶⁹ Government of Western Australia , Occasional licences, Information Bulletin No.13 (Effective May 2007) p.1.

⁷⁰ Government of Western Australia , Special facility licences, Information Bulletin No.18 p.1.

วัตถุประสงค์ที่ 4: เพื่อให้มีการควบคุมอย่างเพียงพอและควบคุมโดยตรงต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสุราและการบริโภค

วัตถุประสงค์ที่ 5: เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดการ

ตามพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ปี 1988 และกฎหมายควบคุมสุรา ปี 1989 และเพื่ออำนวยความสะดวกทำความเข้าใจข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุรา จึงทำการแบ่งเป็นหัวข้อย่อยใหญ่ๆ ดังนี้

2.1.7 วิธีการดำเนินการขอใบอนุญาต

วิธีการดำเนินการขอใบอนุญาตแต่ละประเภทใกล้เคียงกัน แต่ก็แตกต่างกันไปในแต่ละประเภท

ยกตัวอย่าง การขอใบอนุญาตแบบคาสีโน

1. แสดงให้เห็นว่าสถานที่คาสีโนที่ต้องการขอเป็นสถานที่ที่ได้รับการอนุมัติ
2. เป็นสิ่งที่เหมาะสม
3. รายละเอียดของการจัดอยู่ในข้อกำหนดและมาตรฐานของสถานที่
4. เอื้อประโยชน์ต่อสาธารณะ
5. ไม่ทำให้เกิดความวุ่นวาย แสดงให้เห็นว่ายังคงไว้ซึ่งความสงบและความเป็นระเบียบ
6. กรอกแบบฟอร์มที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ
7. จ่ายค่าธรรมเนียมตามอัตราที่กำหนดในแต่ละประเภท

2.1.8 ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุราในแต่ละประเภทของประเทศออสเตรเลียจะมีค่าธรรมเนียมเท่ากัน คือ จำนวน \$ 603 แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือการลงทะเบียนในการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ซึ่งค่าการลงทะเบียนก็มีระดับความแตกต่างกัน 2 ระดับ คือ ระหว่างจำนวน \$ 915 และ \$ 3,567

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุรา
ตามพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998 ประเทศออสเตรเลีย

ประเภทใบอนุญาต	ค่าธรรมเนียม	การลงทะเบียน
1. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านอาหาร	\$ 603	\$ 915
2. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ โรงแรม	\$ 603	\$ 3,567
3. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับงาน แสดงโชว์คาบาริ	\$ 603	\$ 915
4. ใบอนุญาตสำหรับคาสีโน	\$ 603	\$ 3,567
5. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ไนต์คลับ	แบบไม่ก้ำจัด \$ 603 แบบก้ำจัด \$ 297	\$ 915
6. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับผู้ผลิต	\$ 603	\$ 915
7. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านขายส่ง	\$ 603	\$ 915
8. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านขายปลีก	\$ 603	\$ 3,567
9. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราตามโอกาสต่างๆ	-	\$ 54 - \$ 4709 ขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่ ร่วมงาน
10. ใบจำหน่ายสุรา ณ สถานที่พิเศษ	\$ 603	\$ 3,567

2.2 ความแตกต่างการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราระหว่างรัฐเวสเทิร์น ประเทศออสเตรเลียกับประเทศไทย

จากการศึกษาการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุราด้วยการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา รัฐเวสเทิร์น ประเทศออสเตรเลียมีความแตกต่างกันจากประเทศไทยที่เห็นได้ชัดเจน กล่าวคือ เนื่องจากใบอนุญาตจำหน่ายสุราของรัฐเวสเทิร์น ประเทศออสเตรเลียเป็นระบบการแบ่งประเภทใบอนุญาตจำหน่ายสุราตามลักษณะของกิจการ เช่น ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านอาหาร , ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านขายปลีก , ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านอาหาร , ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ โรงแรม , ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ไนต์คลับ , ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ สถานที่พิเศษ เป็นต้น ซึ่งระบบใบอนุญาตจำหน่ายสุราของประเทศไทยที่กำหนดไว้เน้นการควบคุมตามลักษณะของกิจการที่ขายเป็นหลักและไม่คำนึงถึงปริมาณสุราในการจำหน่ายในแต่ละครั้งหรือ

หากมีการต้องขอสถานที่นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประเภทต่างๆ ก็สามารถทำการขออนุมัติได้ตามความเหมาะสม

แต่ในขณะเดียวกัน ระบบการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุราด้วยการออกใบอนุญาตขายสุราของประเทศไทยได้แบ่งประเภทของใบอนุญาตขายสุราไว้เพียง 2 ประเภทเท่านั้นตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ซึ่งบัญญัติว่า ใบอนุญาตขายสุรามี 2 ประเภท คือ

(1) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

(2) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ซึ่งระบบการควบคุมการจัดเก็บภาษีสุราด้วยการออกใบอนุญาตขายสุราของประเทศไทยได้เน้นปริมาณสุราที่จำหน่ายในแต่ละครั้งเป็นหลัก

ตารางที่ 3.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุรา

ระหว่างรัฐเวสเทิร์น ประเทศออสเตรเลียกับประเทศไทย

หัวข้อ	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศไทย
สถานที่ที่ขาย	ไม่ได้มีกำหนดพื้นที่ห้ามขายสามารถยื่นขอขายได้แม้ประเภทของกิจการ ไม่อยู่ในประเภทที่กำหนดไว้	ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณดังต่อไปนี้ (1) วัดหรือสถานที่สำหรับปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาลและร้านขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา (3) สถานที่ราชการ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้าหรือสโมสร (4) หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก (5) สถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศไทย
		(6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง หรือร้านค้า ในบริเวณสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป (8) สถานที่อื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ
ผู้บริโภครุรา	อายุ 18 ปีขึ้นไป	อายุ 20 ปีขึ้นไป
ระยะเวลาที่ขาย	มีกำหนดเวลาห้ามขายแตกต่างกันไป แต่แต่ละประเภทของใบอนุญาต และความเหมาะสมของสถานที่	ขายได้ตั้งแต่เวลา 11.00 น. - 14.00 น. และเวลา 17.00 น. - 24.00 น.
วัตถุประสงค์	มีวัตถุประสงค์ 5 ข้อ 1. เพื่อควบคุมและการพัฒนาที่เหมาะสมเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสุราในรัฐ 2. เพื่อรองรับความต้องการของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 3. เพื่ออำนวยความสะดวกในการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาใบอนุญาตซึ่งสะท้อนความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภค 4. เพื่อให้มีการควบคุมอย่างเพียงพอ และควบคุมโดยตรงต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสุราและการบริโภค	ไม่ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศออสเตรเลีย	ประเทศไทย
	5. เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการจัดการแต่ไม่ได้นำมาประกอบการอนุมัติ	
ประเภทใบอนุญาต	มี 10 ประเภท	มี 2 ประเภท
	<ol style="list-style-type: none"> ใบอนุญาตขายสุรา ณ ร้านอาหาร ใบอนุญาตขายสุรา ณ โรงแรม ใบอนุญาตขายสุราสำหรับงานแสดงโชว์คาบาเร่ ใบอนุญาตขายสุราสำหรับคาสีโน ใบอนุญาตขายสุรา ณ ไนต์คลับ ใบอนุญาตขายสุราสำหรับผู้ผลิต ใบอนุญาตขายสุรา ณ ร้านขายส่ง ใบอนุญาตขายสุรา ณ ร้านขายปลีก ใบอนุญาตขายสุราตามโอกาสต่างๆ ใบอนุญาตขายสุรา ณ สถานที่พิเศษ 	<ol style="list-style-type: none"> ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร
บทกำหนดโทษสูงสุด	ส่วนใหญ่บทลงโทษผู้กระทำความผิดขัดต่อพระราชบัญญัติ จะเป็นการปรับ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละมาตรา และยังมีการปรับในระดับผู้จัดการและพนักงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงในสถานที่เหล่านั้น	<p>เพิกถอน 1 ปี ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560</p> <p>เพิกถอน 5 ปี ตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559</p>

3. การควบคุมการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุราในรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา มีรูปแบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ แบ่งเขตการปกครองเป็น 50 มลรัฐและหนึ่งเขตการปกครองกลาง รัฐบาลมลรัฐต่างๆ ล้วนมีอำนาจเช่นเดียวกับรัฐบาลกลางในการกำหนดภาษี ออกกฎหมายและเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ การออกใบอนุญาตจำหน่ายสุราในแต่ละมลรัฐจะแยกออกมาต่างหากจากรัฐบาลกลาง โดยใบอนุญาตจำหน่ายสุราจะถูกกำหนดโดยรัฐบาลของแต่ละมลรัฐ ทั้งนี้ขอทำการศึกษาาระบบใบอนุญาตในประเทศสหรัฐอเมริกาของรัฐนิวยอร์ก (The Alcoholic Beverage Control Law 2015) เนื่องจากระบบใบอนุญาตขายสุราของรัฐนิวยอร์กมีการแบ่งประเภทใบอนุญาตตามปริมาณการขายเหมือนกันกับประเทศไทย

3.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

3.1.1 ผู้ที่สามารถขอใบอนุญาตจำหน่ายสุรา

บุคคลที่มีอายุมากกว่า 21 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป และต้องมีสัญชาติของสหรัฐอเมริกาของรัฐนิวยอร์กและไม่มีประวัติการก่ออาชญากรรมและต้องไม่ใช่บุคคลที่ทำงานในสายงานของกรมตำรวจสามารถขอใบอนุญาตขายสุราได้

หากเป็นการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับพนักงานเท่านั้น ไม่ได้ต้องการขอใบอนุญาตแต่จะต้องเป็นบุคคลที่อายุ 18 ปีขึ้นไป หากผู้รับผิดชอบการขายหรือพนักงานขายเป็นบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี สามารถขายได้ โดยให้อยู่ภายใต้ความดูแลของบุคคลที่มีอายุ 18 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป

3.1.2 ผู้บริโภคที่สามารถซื้อสุราได้⁷¹

บุคคลที่มีอายุมากกว่า 21 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และต้องไม่ใช่บุคคลที่มีเม้าครองสติไม่ได้

3.1.3 สถานที่ที่สามารถจำหน่ายสุราได้

ไม่ได้มีข้อกำหนดห้ามสถานที่ใดเป็นพิเศษ หากแต่มีข้อกำหนดเป็นความหนาแน่นของจุดจำหน่ายต่อเขตพื้นที่และระยะทางของที่ตั้งของสถานที่จำหน่ายต่อโรงเรียนและสถานที่สำหรับสักการะต่างๆ ดังนี้

ไม่ให้จัดตั้งใกล้โบสถ์เกิน 200 ฟุต โรงเรียนและในเมืองที่มีประชากรมากกว่าสองหมื่นคนต้องห่างออกไป 500 ฟุต โดยอนุญาตให้มีสถานที่ขายปลีกในสถานที่ได้ไม่เกิน 3 แห่ง

⁷¹ Section 65; Prohibited sales, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

แต่ละแห่งต้องห่างกันอย่างน้อย 500 ฟุต ยกตัวอย่าง สถานที่ที่สามารถทำการขอใบอนุญาตได้ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร รถ รถมอเตอร์ไซด์ สนามกีฬา คลับ สถานประกอบการ เรือ หรือบนเที่ยวบิน เป็นต้น

3.1.4 เวลาที่สามารถจำหน่ายได้⁷²

วันจันทร์ถึงเสาร์ ไม่อนุญาตให้ขายช่วงเวลา เที่ยงคืน ถึง 8:00 Am.

วันอาทิตย์ ไม่อนุญาตให้ขายปลีก สำหรับไม่มีที่นั่งดื่ม ก่อน 12:00 Pm. และ หลัง 9:00 PM.

วันอาทิตย์ ไม่อนุญาตให้ขายปลีก สำหรับมีที่นั่งดื่ม 4:00 Am. – 12:00 Pm.

3.1.5 ประเภทของใบอนุญาตจำหน่ายสุรา⁷³

รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดประเภทใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ออกเป็น 2 ประเภท ใหญ่ๆ ดังนี้

1) ใบอนุญาตสำหรับขายส่ง⁷⁴ (Wholesale licenses)

แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

(1) ใบอนุญาตสำหรับผู้ผลิตเบียร์⁷⁵ (Brewer's licenses) ใบอนุญาตสำหรับการอนุญาตให้ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ใช้ขายได้ภายในรัฐนิวยอร์ก ซึ่งห้ามผลิตเบียร์เกินเจ็ดสิบบาร์เรล ต่อปีและห้ามผลิตต่ำกว่าห้ามสิบบาร์เรลต่อปีและใบอนุญาตสำหรับผู้ผลิตเบียร์ รวมถึงการได้รับอนุญาตให้ทำการขายส่งได้ ไม่ได้ใบอนุญาตให้ขายปลีกในจำนวนย่อยๆ แต่สามารถขายปลีกได้ในกรณีที่ผู้บริโภครซื้อในจำนวนและอนุญาตให้จัดซิมและขายปลีกย่อยสำหรับการบริโภคภายในสถานที่ได้

(2) ใบอนุญาตสำหรับร้านค้าส่งเบียร์ (Beer Wholesaler licenses) ใบอนุญาตให้ขายไวน์แก่ผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีกไวน์

- ใบอนุญาตสำหรับร้านขายสุรา ไวน์ บาร์ และร้านอาหาร (Wine Wholesale licenses) ผู้ค้าส่งสุรา เป็นใบอนุญาตให้บุคคลขายเหล้า ไวน์ (Liquor Wholesale licenses)

- ใบอนุญาตสำหรับการให้เป็นร้านค้าส่งเบียร์⁷⁶ (Vendor's licenses) สำหรับการขายในเมืองที่มีประชากรมากกว่า 1 ล้านคนขึ้นไปเท่านั้น โดยการขอใบอนุญาตต้องระบุ

⁷² Section 106; Provisions governing licensees to sell at retail for consumption on the premises, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

⁷³ Section 50; Kinds of licenses, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

⁷⁴ Section 53; Wholesaler licenses, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

⁷⁵ Section 51; Brewer's licenses, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

⁷⁶ Section 53-a; Vendor's licenses, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

สถานที่ที่ทำการขาย ระบุตัวบุคคลที่ขายและอนุญาตให้ขายปลีกได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำการขาย สำหรับกรณีที่ต้องไปขายต่อหรือลักษณะการขายส่งได้

2) ใบอนุญาตสำหรับผู้ค้าปลีก (Retailer Licenses) แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

(1) ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับร้านที่มีที่นั่งดื่ม⁷⁷ (On-premises licenses) เป็นใบอนุญาตสำหรับร้านอาหาร โรงแรมที่มีการให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้ง สนามแข่ง สนามกีฬาที่จัดอยู่ในประเภทนี้ด้วย ยกตัวอย่าง เช่น

- Hotel เป็นใบอนุญาตที่ให้โรงแรมบริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ โดยมีเงื่อนไขคือจะต้องเป็นโรงแรมที่มีภัตตาคารเท่านั้น

- Restaurant Wine เป็นใบอนุญาตที่ให้อนุญาตบริการเบียร์ ไวน์ได้ โดยมีเงื่อนไข คือ จะต้องมีส่วนในการประกอบอาหาร

- Catering Establishment เป็นใบอนุญาตสำหรับสถานประกอบการจัดเลี้ยง โดยอนุญาตให้ผู้ถือครองใบอนุญาตในสถานทีนั้นๆ จัดเลี้ยง และให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสถานที่ส่วนตัวเท่านั้น โดยจะต้องไม่เปิดให้บุคคลทั่วไปเข้าชม รวมไปถึงสถานที่ดังกล่าวจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักที่เหมาะสมเพียงพอ

- Cabaret Liquor เป็นใบอนุญาตที่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสถานที่ที่มีการแสดงดนตรี โดยต้องให้บริการมากกว่า 600 คน

- club ซึ่งคลับในที่นี้ไม่ได้หมายถึง สถานบันเทิงยามราตรี แต่หมายถึง สโมสรที่เป็นลักษณะที่จัดขึ้นสำหรับสมาชิก อนุญาตให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สำหรับบริโภคภายในคลับได้

ซึ่งในกรณีผู้สมัครใหม่สามารถยื่นขอใบอนุญาตชั่วคราวเพื่อให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ไปสมัครกำลังดำเนินการอยู่ ใบอนุญาตชั่วคราวมีการดำเนินการในประมาณ 30 วันและมีอายุ 90 วัน สามารถดำเนินการขอใบอนุญาตชั่วคราวก่อนได้ สำหรับการจำหน่ายสุราสำหรับสถานที่ที่มีที่นั่งดื่มและในกรณีที่ต้องการขายเครื่องดื่มแบบชั่วคราวเท่านั้น ระยะเวลาภายใน 24 ชั่วโมง สำหรับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สำหรับสถานที่ที่มีที่นั่งดื่ม

⁷⁷ Section 55; Licenses to sell beer at retail for consumption on the premises, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

(2) ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับร้านไม่มีที่นั่งดื่ม⁷⁸ (Off-premises licenses) เป็นใบอนุญาตสำหรับร้านขายของชำ ร้านค้าที่เหมาะสมตามสมควรที่ควรได้รับอนุญาต รวมทั้งร้านขายยาที่จัดอยู่ในประเภทนี้ด้วย ยกตัวอย่าง เช่น

- ใบอนุญาตขายเบียร์ตามร้านขายของชำ (Grocery Store Beer) โดยต้องมีการจัดพื้นที่ภายในร้านค้าอย่างน้อยร้อยละ 50 เป็นพื้นที่ สำหรับการขายสินค้า ขนมน้ำอัดลมของว่าง เป็นต้น

- ใบอนุญาตขายสุราไวน์⁷⁹ (Liquor Store or Wine Store) เป็นใบอนุญาตสำหรับซื้อกลับไปดื่มและ ใบอนุญาตนี้อนุญาตให้จัดชิมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้⁸⁰ โดยไม่อนุญาตให้ทำการทดลองชิมมากกว่า 3 ชนิดต่อบุคคล และบุคคลนั้นต้องมีอายุมากกว่า 21 ปีขึ้นไป

3.1.6 วัตถุประสงค์ของการออกใบอนุญาต⁸¹

1) ส่งเสริมสุขภาพสวัสดิการและความปลอดภัยของประชาชน โดยการควบคุมอนุภูมิภาคในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2) สนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจงาน การพัฒนาอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยมีเงื่อนไขว่ากิจกรรมดังกล่าวไม่ขัดแย้งกับวัตถุประสงค์ด้านกฎระเบียบหลักของบท

3) เพิ่มขีดความสามารถอำนาจสุราของรัฐในการตรวจสอบไม่ว่าจะเป็นความสะดวกสบายและประโยชน์สาธารณะ

4) เพื่อควบคุมปริมาณของสถานที่ที่ได้รับอนุญาต

3.1.7 วิธีการดำเนินการขอใบอนุญาต

วิธีการดำเนินการโดยทั่วไป ขึ้นเอกสารที่ระบุสถานที่ที่จำหน่าย พร้อมทั้งชำระเงินค่าธรรมเนียม รอเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและอนุมัติผล โดยเอกสารสามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่เว็บไซต์ NYLA: www.sla.ny.gov ระยะเวลาในการดำเนิน 6 ถึง 12 เดือน หากเอกสารไม่ครบถ้วนอาจช้ากว่านั้น

⁷⁸ Section 54; License to sell beer at retail for consumption off the premises, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

⁷⁹ Section 54-a; License to sell beer and wine products at retail for consumption off the premises, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

⁸⁰ Section 54-b; Beer tasting, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

⁸¹ Section 2; Policy of state and purpose of chapter, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

3.1.8 ค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุรา⁸²

1) ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตการผลิตเบียร์ 4,000 ดอลลาร์ต่อปี หากผลิตเบียร์น้อยกว่าหกหมื่นบาร์เรลต่อปี ค่าธรรมเนียม 320 ดอลลาร์ต่อปี

2) ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตการขายส่ง 800 ดอลลาร์ต่อปี

3) ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตรายบุคคล 144 ดอลลาร์ต่อปี

4) ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตขายปลีกสำหรับการบริโภคนอกสถานที่ 110 ดอลลาร์ต่อปี

หากมีการถือใบอนุญาตอื่นๆ เพิ่มเติมจากใบอนุญาตแรก ใบอนุญาตนั้นต้องจ่ายเป็นจำนวนเงินเป็นสองเท่าของที่กำหนดไว้เบื้องต้น

5) ค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตขายปลีก สำหรับการบริโภคภายในสถานที่ 320 ดอลลาร์ต่อปี โดยอนุญาตให้ขายในเมืองที่มีประชากรมากกว่า 1 แสนคนขึ้นไป

6) ค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมสำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนรถรางบนรถทุกประเภทหรือสถานที่ที่ถูกเชื่อมต่อกับรถ 96 ดอลลาร์ต่อปี

7) ค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมสำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนเรือ
- ภาษีขายประจำบนเรือสำเภาในลักษณะธุรกิจ 160 ดอลลาร์ต่อปี สำหรับเรือแต่ละลำ

- ภาษีขายบนเรือที่ให้เช่าเหมาลำ 40 ดอลลาร์ต่อปีสำหรับเรือแต่ละลำ
- ภาษีขายประจำบนเรือที่เป็นลักษณะของเรือที่ใช้ในการตกแต่งสำหรับเรือลำอื่น 80 ดอลลาร์ต่อปีสำหรับเรือแต่ละลำ

8) ค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมสำหรับการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สนามเบสบอล สนามกีฬา สนามแข่ง สวนสาธารณะ 192 ดอลลาร์ต่อปี

9) ค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมสำหรับการขายปลีกเบียร์และไวน์สำหรับการบริโภคนอกสถานที่ 198 ดอลลาร์ต่อปี

10) ค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมสำหรับการขายปลีกเบียร์และไวน์สำหรับการบริโภคนอกสถานที่เมื่อผู้ขออนุญาตถือใบอนุญาต 2 ใบขึ้นไป ค่าธรรมเนียมแต่ละใบ 352 ดอลลาร์ต่อปี

มาตรา 56-a นอกจากค่าธรรมเนียมรายปีที่ต้องเสียแล้วยังมีค่าธรรมเนียมต่อการดำเนินการยื่นขอใบอนุญาต

⁸² Section 56, License fees, The Alcoholic Beverage Control Law 2015.

กรณีการยื่นขอใบอนุญาตตามมาตรา 51 53 58 61 62 76 77 และ 78
ค่าธรรมเนียมเป็น 400 ดอลลาร์

กรณีการยื่นขอใบอนุญาตตามมาตรา 63 และ 64 ค่าธรรมเนียมเป็น 200
ดอลลาร์

กรณีการยื่นขอใบอนุญาตตามมาตรา 53-a 54 55 79 และ 81 ค่าธรรมเนียม
เป็น 100 ดอลลาร์

กรณีการยื่นขอใบอนุญาตตามมาตรา 91 92 93 94 95 96 97 98 และ 99
ค่าธรรมเนียมเป็น 10 ดอลลาร์

2.2 ความแตกต่างการควบคุมการออกใบอนุญาตจำหน่ายสุราระหว่างรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกากับประเทศไทย

หากเปรียบเทียบระบบใบอนุญาตของประเทศไทยกับรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา พบว่า มีการแบ่งประเภทตามปริมาณการขายเหมือนกัน โดยแบ่งเป็นใบอนุญาตขายส่งและใบอนุญาตขายปลีก หากแต่ใบอนุญาตขายส่งของรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา มีความแตกต่างกันกับกฎหมายไทย ดังนี้

2.2.1 การอนุญาตให้ทำการขายปลีกให้กับบุคคลที่ไม่ใช่พ่อค้าส่งได้ในกรณีที่มีการซื้อจำนวนมากๆ หรือเป็นการซื้อบริโภคภายในสถานที่ที่ทำการจำหน่ายซึ่งเป็นใบอนุญาตขายส่ง แต่กฎหมายประเทศไทย ไม่อนุญาตให้ขายปลีกไม่ว่ากรณีใดๆ และหากต้องการขายปลีกต้องทำการขอใบอนุญาตสำหรับขายปลีกเพิ่มเติม

2.2.2 สถานที่ห้ามขาย มีความคล้ายคลึงในลักษณะของการห้ามจำหน่ายพื้นที่ใกล้โรงเรียน หรือสถานที่สักการะต่างๆ อาจจะต่างกันที่รายละเอียดปลีกย่อยของตัวกฎหมาย และรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ยังอนุญาต ให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนเรือ บนรถไฟ บนยานพาหนะได้ ซึ่งแตกต่าง จากกฎหมายไทยที่ไม่อนุญาตให้ขายได้

2.2.3 การกำหนดอายุของผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกานั้นเข้มงวดมากกว่ากฎหมายไทย โดยกำหนดที่อายุ 21 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ขณะที่กฎหมายไทยกำหนดที่อายุ 20 ปีบริบูรณ์

2.2.4 เวลาในการจัดจำหน่าย รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกานั้นกำหนดให้วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ขายได้ตั้งแต่ 8:00 Am – 12:00 Am. และวันอาทิตย์กำหนดให้ขายช้ากว่าวันปกติและอนุญาตให้ปิดตีสีได้ สำหรับที่ที่มีที่นั่งดื่มส่วนกฎหมายไทยกำหนดให้จำหน่ายสุราได้ทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันอาทิตย์ตั้งแต่เวลา 11.00 น. - 14.00 น. และเวลา 17.00 น. - 24.00 น.

2.2.5 การเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา รัฐนิวเจอร์ซีย์ สหรัฐอเมริกาเพิกถอนเพียงแค่ 2 ปีเท่านั้น แต่กฎหมายประเทศไทยกำหนดให้เพิกถอนเป็นระยะเวลา 5 ปี ตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559 และเพิกถอน 1 ปี ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุรา

เมื่อได้ทราบประวัติความเป็นมาและลักษณะของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต โดยการออกใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศแล้ว ในบทที่ 4 นี้ จะเป็นการวิเคราะห์ ถึงความเสมอภาค ความเหมาะสม และความเป็นธรรมของผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิต ตามกฎหมายไทย ในเรื่องของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต โดยการออกใบอนุญาตขายสุราเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

จากการกล่าวถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบทที่ 2 นั้น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นบทบาทสำคัญที่ กระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจจำนวนมาก เนื่องจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีบทบาทต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือประชาชนในสังคม และรวมถึงภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์นั้น เรียกได้ว่าเป็นเครื่องดื่มที่กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร ที่มีความหนาแน่นของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อพื้นที่หนึ่งตารางเมตร ใน พ.ศ.2560 คือ 26.24 แห่ง⁸³ หรือในภาคธุรกิจส่วนใหญ่ ตั้งแต่ ร้านค้าขายปลีก ร้านค้าขายส่ง โรงงานผลิต ธุรกิจโรงแรม ในคลับ ร้านอาหาร สโมสร งานเลี้ยงต่างๆ เครื่องแอลกอฮอล์ล้วนเป็นบทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่ง ดังนั้น การตรากฎหมายเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายสุราจึงเป็นบทบาทสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วน แต่ในการวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตขายสุราในวิจัยนี้ เป็นการวิเคราะห์เจาะลึกถึงปัญหาทางด้านความไม่ยุติธรรมและไม่เหมาะสมต่อผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นหลัก

จากการศึกษาพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 มีการรวบรวมพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 เข้ามารวมอยู่ในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พร้อมทั้งมีการจัดหมวดหมู่ในการแบ่งประเภทของใบอนุญาตขายสุราใหม่ จากการแบ่งเป็น 7 ประเภท ถูกจัดเป็น 2 ประเภทใหญ่ ในขณะที่รายละเอียดของประเภทยังคงมีอยู่ตามเดิม เพียงแต่ถูกจัดระเบียบเพื่อง่ายต่อการจัดการมากยิ่งขึ้นและนอกเหนือจากการจัดประเภทใหม่นั้น ตัวบทกฎหมายแทบจะไม่ได้มีการแก้ไข เนื้อหาส่วนใหญ่ยังคงอิงตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493 พระราชบัญญัติเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 หากนับระยะเวลาแล้วมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ในแต่

---

⁸³ กนิษฐา ไทยกล้า. (2562). การเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยสุรา. หน้า 24.

บทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เน้นอนว่าสังคมและรูปแบบการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีหลากหลายรูปแบบและมีรูปแบบแปลกใหม่เกิดขึ้นในปัจจุบันทำให้รูปแบบธุรกิจบางประเภทไม่ครอบคลุมหรือไม่ถูกลักษณะที่เหมาะสมต่อการดำเนิน รวมทั้งความแตกต่างทางด้านค่าธรรมเนียมระหว่างผู้ค้าส่งและผู้ค้าปลีก ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมและเสมอภาคต่อผู้ประกอบการด้วยกันเอง

ผู้เขียนได้ศึกษากฎหมายต่างประเทศเพื่อศึกษารูปแบบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ในการออกใบอนุญาตขายสุรา ตั้งแต่การแบ่งประเภท นิยาม สถานที่จำหน่าย บทลงโทษ เพื่อนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายในประเทศไทยในการปรับปรุงกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพตามหลักการของภาษีที่ดีมากที่สุด ผู้เขียนเลือกทำการศึกษาทั้งหมด 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ รัฐเวสต์เทิร์นประเทศออสเตรเลีย และรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศอังกฤษ แบ่งประเภทใบอนุญาตขายสุราตามลักษณะของสถานที่จัดจำหน่าย และนอกจากนั้นผู้จัดจำหน่ายรายบุคคลยังต้องทำการขออนุญาตในการเป็นตัวแทนการขายอีกด้วย ซึ่งใบอนุญาตแต่ละประเภทมีอัตราค่าธรรมเนียมขึ้นอยู่กับจำนวนคนที่มาใช้บริการ หากสถานที่ที่จำหน่ายแอลกอฮอล์มีคนมาเข้าร่วมมาก ก็ต้องเสียค่าธรรมเนียมยิ่งขึ้นด้วย ดังนั้นจะเห็นว่าถึงแม้จะเป็นสถานที่ประเภทเดียวกัน หากจำนวนคนที่มาต่างกัน ก็ยอมเสียค่าธรรมเนียมที่มากกว่าและนอกจากนี้ลักษณะเด่นของกฎหมายของประเทศอังกฤษ คือการกำหนดวัตถุประสงค์ของการออกใบอนุญาตขายสุราเป็นสำคัญ หากใบอนุญาตขายสุราดำเนินการถูกต้อง แต่ขัดต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ก็สามารถถูกปฏิเสธได้ การร้องขอใบอนุญาตได้และหากกล่าวถึงในส่วนของบริษัทนั้น เมื่อมีการกระทำความผิดหรือกระทำการขัดต่อกฎเกณฑ์หลายครั้ง สามารถถูกเพิกถอนได้เป็นระยะเวลา 3 เดือน หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือน

รัฐเวสต์เทิร์น ประเทศออสเตรเลีย แบ่งประเภทใบอนุญาตตามลักษณะของกิจการ ซึ่งแบ่งได้ถึง 10 ประเภทใบอนุญาต หากเมื่อพิจารณาใบอนุญาตขายปลีก กับกับขายส่งนั้น พบว่ารัฐเวสต์เทิร์น ประเทศออสเตรเลีย กำหนดในใบอนุญาตประเภทขายส่ง สามารถขายปลีกได้ในกรณีที่เป็นการขายที่มีปริมาณมาก ในส่วนขอค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตนั้นเท่ากันทั้ง 10 ประเภท หากต่างกันที่ค่าลงทะเบียน โดยธุรกิจประเภทโรงแรม คาสิโน ร้านค้าปลีก การขายในโอกาสสำคัญ หรือเฉพาะนั้น ส่วนใหญ่แล้วต้องจ่ายค่าลงทะเบียนที่มากกว่าแบบทั่วไป ส่วนในเรื่องของบริษัทนั้นประเทศออสเตรเลีย เน้นการปรับเมื่อมีการกระทำความผิดละเมิดกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น หากแต่ทุกมาตราที่ตรากระเบียบไว้จะมีบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดกฎหมายที่ระบุเป็นจำนวนค่าปรับที่ต้องจ่ายไว้ด้วย

รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา แบ่งประเภทใบอนุญาตขายสุราตามปริมาณการจำหน่าย เหมือนกันกับประเทศไทย คือ ใบอนุญาตขายส่งและขายปลีก หากแต่ใบอนุญาตขายส่งของรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกานั้น สามารถขายปลีกให้แก่ผู้บริโภคโดยตรงได้ เมื่อการขายนั้นเป็นการขายในปริมาณมาก ซึ่งต่างจากประเทศไทยที่ห้ามมิให้ใบอนุญาตขายส่งขายปลีกได้ หากต้องการขายปลีกต้องทำการออกใบอนุญาตสำหรับขายปลีกเพิ่มเติมเท่านั้นจึงกระทำการขายได้ ส่วนในเรื่องของค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตจะแตกต่างกันไป ในแต่ละประเภทใบอนุญาต หากแต่เมื่อผู้ประกอบการต้องการขอใบอนุญาตเพิ่มเติมจากใบแรก ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตัว และในประเทศที่ทำการศึกษานั้น นิวยอร์กมีบทลงโทษสำหรับผู้ละเมิดกฎหมายโดยมีการให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเป็นระยะเวลา 2 ปี สำหรับด้านผู้ประกอบการธุรกิจแล้วถือเป็นบทลงโทษที่กินระยะเวลายาวนานที่สุด แต่ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศไทยนั้น ตามคำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559 ซึ่งระบุให้มีการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเป็นระยะเวลา 5 ปี ซึ่งผู้เขียนได้นำเรื่องนี้เป็นประเด็นหนึ่งในประเด็นที่ทำการศึกษาและเห็นควรแก้ไขบทลงโทษ ที่ยาวนานกระทบต่อภาคเศรษฐกิจและรายได้ของรัฐด้วย ซึ่งจะทำการวิเคราะห์ปัญหาภายในบทที่ 4 นี้ด้วย

1. ปัญหาใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ไม่ครอบคลุมหรือคุ้มครองถึงการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

ตามมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 บัญญัติว่า ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต

มาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 บัญญัติว่า ใบอนุญาตขายสุรา มี 2 ประเภท คือ

(1) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

(2) ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งจำนวน ต่ำกว่าสิบลิตร

และตามกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม การอนุญาต ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 กำหนดว่า โดยอาศัยตามความในมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน พ.ศ.2560 เป็นต้นไป

ข้อ 2 ให้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

(10) ใบอนุญาตขายสุรา

(ก) ประเภทที่ 1 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป

1) สำหรับโรงอุตสาหกรรมสุรากลั่นชนิดสุราขาวที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือใช้งานคนงานน้อยกว่าเจ็ดคนหรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงานเครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่าเจ็ดคน ปีละ 1,200 บาท

2) สำหรับโรงอุตสาหกรรมสุราแช่ที่มีใช้สุราแช่ชนิดเบียร์ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือใช้งานคนงานน้อยกว่าเจ็ดคนหรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงานเครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่าเจ็ดคน ปีละ 600 บาท

3) สำหรับการขายสุรากรณีอื่นๆ นอกจาก 1) และ 2) ปีละ 5000 บาท

(ข) ประเภทที่ 2 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร

1) สำหรับคลังสินค้าที่บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ 2,000 บาท

2) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มปีละ 2,000 บาท

3) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มปีละ 300 บาท

จะเห็นได้ว่า กรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ตาม 3) สำหรับการขายสุรา กรณีอื่นๆ นอกจาก 1) และ 2) ปีละ 5,000 บาท (กรณีร้านค้าขายส่ง) กฎหมายกำหนดไว้ให้ขายสุรา ทุกชนิด ครั้งหนึ่งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ไม่สามารถที่จะขายต่ำกว่าสิบลิตรได้ แต่ถ้ามีการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งสิบลิตรขึ้นไปและต่ำกว่าสิบลิตรปะปนกันไป ผู้ขายสุราจะต้องขอรับใบอนุญาตขายสุราทั้ง 2 ประเภท มิเช่นนั้นย่อมมีความผิดฐานเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราทำการขายไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาต ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ตามมาตรา 197 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

แม้ว่าจะเป็นการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพ แต่เมื่อพิจารณาตามหลักความเหมาะสมแล้วก็ย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ตาม 3) สำหรับการขายสุรากรณีอื่น ๆ นอกจาก 1) และ 2) (กรณีร้านค้าขายส่ง) ซึ่งได้เสียค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต ปีละ 5,000 บาท แต่กลับจะต้องขายสุราได้ในแต่ละครั้งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไปอย่างเดียวนั่น หรือกรณีหากประสงค์จะขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบ

ลิตรด้วย จะต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 เพิ่ม โดยมีค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 เพิ่มขึ้นอีก ปีละ 300 บาทด้วย

ผู้เขียนจึงมองว่า การที่พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และกฎกระทรวง เรื่อง กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 กำหนดไว้เช่นนี้ เป็นการไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีตลอดทั้งเป็นการสร้างภาระให้กับประชาชนมากเกินไป จึงควรมีแนวทางแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมและเป็นธรรมมากกว่านี้

จากการศึกษาการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราของรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา พบว่า รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ได้กำหนดแบ่งประเภทใบอนุญาตขายสุราออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ แบ่งตามปริมาณการขายเหมือนกับประเทศไทย คือ ใบอนุญาตขายสุราสำหรับขายส่งและใบอนุญาตขายสุราสำหรับขายปลีก แต่ใบอนุญาตสำหรับขายส่งของรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา สามารถที่จะขายปลีกได้ด้วย กล่าวคือ กรณีของผู้ได้รับใบอนุญาตสำหรับร้านค้าส่งเบียร์ (Beer Wholesaler licenses) ที่เป็นใบอนุญาตสำหรับการให้เป็นร้านค้าส่งเบียร์ (Vendor's licenses) สำหรับการขายในเมืองที่มีประชากรมากกว่า 1 ล้านคนขึ้นไปเท่านั้น โดยการขอใบอนุญาตต้องระบุสถานที่ที่ทำการขาย ระบุตัวบุคคลที่ขายและอนุญาตให้ขายปลีกได้ แต่ไม่อนุญาตให้ทำการขายสำหรับกรณีที่ต้องไปขายต่อหรือลักษณะการขายส่งได้

ตารางที่ 4.1 ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราของรัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

ประเภทของใบอนุญาต	ประเภทย่อย	ค่าธรรมเนียม (ดอลลาร์ต่อปี)	หมายเหตุ
ใบอนุญาตขายสุรา แบบขายส่ง	ใบอนุญาต การผลิตเบียร์	4,000	ห้ามผลิตเบียร์เกินเจ็ดสิบ บาร์เรลต่อปีและห้ามผลิตค่า กว่าห้าสิบบาร์เรลต่อปี
	ใบอนุญาต การขายส่ง	800	สามารถขายปลีกได้ด้วยแต่ อยู่ในข้อกำหนดให้ขายปลีก ในปริมาณมากๆ และให้ขาย ปลีกได้กรณีที่เป็น บริโภคภายในสถานะนั้น

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเภทของใบอนุญาต	ประเภทย่อย	ค่าธรรมเนียม (ดอลลาร์ต่อปี)	หมายเหตุ
ใบอนุญาตขายสุรา แบบขายปลีก	ใบอนุญาต สำหรับร้านที่ มีที่นั่งดื่ม	320	โดยอนุญาตให้ขาย ในเมืองที่มีประชากรมากกว่า 1 แสนคนขึ้นไป
	ใบอนุญาต สำหรับร้านที่ มีที่ไม่มีที่นั่ง ดื่ม	110	

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติกฤษฎีกาอิสราฟสามิต พ.ศ.2560 และตามกฎกระทรวงที่ได้กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยกฤษฎีกาอิสราฟสามิต พ.ศ.2560 ซึ่งมีความแตกต่างกันมาก กรณีผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ตาม 3) สำหรับการขายสุรกรณีอื่นๆ นอกจาก 1) และ 2) (กรณีสถานค้าขายส่ง) ซึ่งได้เสียค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต ปีละ 5,000 บาท แต่กลับจะต้องขายสุราได้ในแต่ละครั้งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไปอย่างเดิวนั่น หรือกรณี หากประสงค์จะขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตรด้วย จะต้องดำเนินการขอรับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 เพิ่ม โดยมีค่าใช้จ่ายหรือค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 เพิ่มขึ้นอีก ปีละ 300 บาท จึงเป็นการไม่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ตาม 3) สำหรับการขายสุรกรณีอื่นๆ นอกจาก 1) และ 2) (กรณีสถานค้าขายส่ง)

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ตาม 3) สำหรับการขายสุรกรณีอื่นๆ นอกจาก 1) และ 2) (กรณีสถานค้าขายส่ง) สามารถขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งสิบลิตรขึ้นไปและต่ำกว่าสิบลิตรปะปนกันไปได้ โดยไม่จำเป็นต้องขอรับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 เพิ่มเติมอีกแต่อย่างใด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ตาม 3) สำหรับการขายสุรกรณีอื่นๆ นอกจาก 1) และ 2) (กรณีสถานค้าขายส่ง) จะไม่มีความผิดฐานเป็นผู้

ได้รับใบอนุญาตขายสุราทำการขาย ไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาต ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท ตามมาตรา 197 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 อีกต่อไป

2. ปัญหาการกำหนดประเภทและค่าธรรมเนียมของใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เหมาะสมและเป็นธรรม

2.1 ปัญหาค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ที่ไม่เหมาะสมและเป็นธรรม

กรณีที่ร้านค้าหรือสถานที่ที่จะขายสุราเป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ มีความประสงค์จะขายสุราตามมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ก็จะต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอใบอนุญาตขายสุราและจะได้รับใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เป็นใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ซึ่งเสียค่าธรรมเนียม 300 บาท เหมือนกับร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไป

เมื่อพิจารณาตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 แล้ว สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ มีการขายสุราทุกชนิดให้กับลูกค้าแต่ละครั้ง ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร จึงได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ก็จริง

แต่เมื่อพิจารณาโดยถี่ยวนในหลักการทางเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วยแล้ว โดยเฉพาะผลกำไรประกอบการทางธุรกิจ จะเห็นได้ว่า การที่สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ และสถานบริการ ซึ่งขายสุราแต่ละครั้งต่อขวด/กระป๋อง ย่อมมีราคาขายที่สูง ทำให้ได้ผลกำไร หรือผลประกอบการที่สูงต่างจากร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไปเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่าง เช่น กรณีของเบียร์ลีโอ เบียร์ช้าง ร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไป อาจจะขายในราคาขวดละ 55 - 65 บาท ซึ่งอาจจะได้กำไรขวดละประมาณ 3- 10 บาทเท่านั้น แต่ร้านค้าหรือสถานที่ที่ขายสุราที่เป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการคล้ายสถานบริการและสถานบริการ อาจจะขายในราคาขวดละ 80 - 120 บาท (แล้วแต่ร้าน/สถานที่) ซึ่งจะทำได้กำไรขวดละประมาณ 30 - 60 บาท ซึ่งมูลค่ากำไรจากการขายแตกต่างกันมาก แต่กลับจะต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ในราคา 300 บาท เท่ากันกับร้านค้าขายปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไป จึงเป็นการเสียภาษีสรรพสามิตที่ไม่เป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี ในประเภทเดียวกัน

ประกอบกับคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ 22

กรกฎาคม พ.ศ.2558 โดยข้อ 4 แห่งคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใด อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธปืน วัตถุระเบิดหรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานทีบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่อใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่อใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี และต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2559 กำหนดฐานความผิดเพิ่มเติมจากข้อ 4 อีกสองฐาน โดยเพิ่มเป็น (6) และ (7) คือ

(6) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานที่ของตน

(7) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน

โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งปิดหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นั้น

จะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิรูปและจัดระเบียบสังคม ระวังและป้องกันการกระทำ อันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจนลงโทษผู้ประกอบกิจการที่ฝ่าฝืนกฎหมายประกอบกัน จึงได้ระวางโทษให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการที่ฝ่าฝืนคำสั่งให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ

หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก 5 ปีและหากอยู่ในระหว่างการขอต่อใบอนุญาตก็ให้
 สั่งมิให้ต่อใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี ซึ่งเป็นกำกับ ควบคุม ดูแล
 และตรวจสอบของหน่วยงานรัฐอีกประการหนึ่งที่สำคัญ

จากการศึกษาการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุราของในประเทศออสเตรเลีย
 พบว่าพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988 ได้กำหนดแบ่งประเภทใบอนุญาตขายสุราออกเป็น 10
 ประเภท ใบอนุญาตขายสุราจะแบ่งตามลักษณะของกิจการ ได้แก่

1. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านอาหาร (Restaurant licences)

ตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ผู้ได้รับใบอนุญาตสามารถจำหน่ายให้แก่ผู้ซึ่งเข้ามารับประทานอาหาร
 ในร้านอาหารได้ โดยการขอใบอนุญาตประเภทนี้จะต้องมีรายได้หลักมาจากเมนูในส่วนที่เป็น
 อาหารและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นแคร์รายได้รองเท่านั้น และการขอใบอนุญาตร้านอาหารจะไม่
 สามารถขายให้กับบุคคลที่ซื้อสุราเพื่อนำไปบริโภคนอกสถานที่และไม่สามารถทำการโฆษณา
 โดยใช้สุราเพื่อจูงใจในการมายังสถานที่ร้านอาหาร

ร้านอาหาร หมายถึง สถานที่ที่ต้องมีห้องเตรียมอาหาร มีห้องน้ำสำหรับลูกค้า
 มีโต๊ะ มีเก้าอี้สำหรับรับประทานอาหารด้วย

2. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ โรงแรม (Hotel licences)

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราตามเวลาที่กำหนด เช่น วันอาทิตย์ เวลา
 10.00 – 22.00 น. เป็นต้นไป ทั้งนี้ ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988 ซึ่งมี 2
 ประเภท

ก. แบบจำกัด คือ การอนุญาตให้ขายในพื้นที่เท่านั้น ไม่ให้ซื้อกลับไปนอก
 สถานที่

ข. แบบไม่จำกัด คือ การอนุญาตให้ขายแบบทั้งซื้อเพื่อดื่มในสถานที่หรือซื้อไป
 ดื่มนอกสถานที่

3. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับงานแสดงโชว์คาบาเร่ (Cabaret licences)

ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ผู้ได้รับอนุญาตจะต้องจำหน่ายให้กับการบริโภคสำหรับคนที่มาดูโชว์เท่านั้น
 คาบาเร่โชว์ คือ การแสดงสดโดยศิลปิน หนึ่งคน หรือมากกว่าหนึ่งคน

4. ใบอนุญาตสำหรับคาสีโน (Casino liquor licences)

ตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ผู้ได้รับอนุญาตที่ตั้งใจจะขายสุราในคาสีโน หรือในสถานที่ที่อยู่ในคาสีโนคอมเพล็กซ์
ต้องขอใบอนุญาตประเภทนี้

ซึ่งคาสีโน หมายถึง สถานที่ที่มีการเล่นเกม หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
การเก็บเงิน การตรวจตรา

5. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ไนต์คลับ (club licence)

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราเพื่อให้ดื่มในไนท์ คลับ ที่ได้รับอนุญาต
ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998

6. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราสำหรับผู้ผลิต (producer licences)

ตามมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998 แบ่งเป็น

- ก. ไวน์หรือทำจากส่วนผสมจากองุ่น อยู่ในภาชนะบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท
- ข. เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้ทำจากส่วนผสมจากองุ่น อยู่ในภาชนะบรรจุ
ภัณฑ์ที่ปิดสนิท

ค. เบียร์ที่อยู่ในภาชนะบรรจุภัณฑ์ที่ปิดสนิท ปริมาณขายต่อครั้ง ไม่ต่ำกว่า 9 ลิตร
การให้ใบอนุญาตประเภทผู้ผลิต สถานที่จะต้องอยู่ในเงื่อนไข ดังนี้

ก. สถานที่ขายกับสถานที่ผลิตอยู่ติดกัน

ข. มีแผนจะเปิดสถานที่ผลิตติดกันกับสถานที่ขาย

ค. หรือสถานที่นั้น ไม่มีทำเลอื่นที่สะดวกอื่นอีกสำหรับการขายสุรา อนุญาตให้
ผู้ผลิตเปิดขายในทำเลอื่นที่เหมาะสมแทนได้

ง. ใบอนุญาตสำหรับผู้ผลิตสามารถขายส่งทางออนไลน์ได้และผู้ได้รับใบอนุญาต
ต้องจำหน่ายสุราที่ตนทำขึ้นเองเท่านั้น โดยการผลิตสุราที่อนุญาตสามารถหา ศึกษาเพิ่มเติมได้ใน
มาตรา 56 แห่งพระราชบัญญัติ ควบคุมสุรา ค.ศ.1998

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราที่ตนทำขึ้นเองเท่านั้น

7. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านขายส่ง (Wholesaler's licences)

ตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราเพื่อการขายส่งหรือเป็นแพ็คเกจ โดยต้องไม่
น้อยกว่า 9 ลิตรต่อการซื้อขายต่อครั้ง และ 90% ของยอดขาย จะต้องมาจากการขายส่งให้กับพ่อค้า
อีก 10% เท่านั้นที่ขายให้กับกลุ่มคนที่ไม่ใช่พ่อค้าได้

8. ใบอนุญาตจำหน่ายสุรา ณ ร้านขายปลีก (Liquor store licences)

ตามมาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1998

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราเพื่อการขายปลีก สำหรับผู้ที่ซื้อไปบริโภค นอกสถานที่หรือการจัดให้ชิมฟรีในสถานที่ได้ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่ระบุในการขออนุญาต รวมถึงการขายปลีกออนไลน์ด้วย

9. ใบอนุญาตจำหน่ายสุราตามโอกาสต่างๆ (Occasional licences)

ตามมาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

ผู้ได้รับใบอนุญาต ต้องจำหน่ายสุราตามโอกาสพิเศษต่างๆ โดยไม่อยู่ในข้อกำหนดของประเภทอื่นๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การแสดงนิทรรศการการค้า งานเลี้ยงต้อนรับ ซึ่งต้องขายในสถานที่และเวลาตามที่ระบุลง ในการขออนุญาตเท่านั้น โดยระยะเวลาในการขายไม่เกิน 3 สัปดาห์หรือ 21 วัน

10. ใบจำหน่ายสุรา ณ สถานที่พิเศษ (Special facility licences)

ตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมสุรา ค.ศ.1988

อนุญาตให้ผู้ต้องการขอใบอนุญาตขายสุราสำหรับสถานที่ที่ต้องการขาย เฉพาะ นอกเหนือจากที่มีกำหนดในใบอนุญาตประเภทอื่น ๆ เช่น สถานที่บันเทิง หลักสูตรการปลูก องุ่นที่ผ่านการรับรอง งานประมูลที่พักร่วมอาหารเช้า ห้องอาหาร การขายไวน์ออนไลน์ แผนกต้อนรับใช้เพื่อรับรองแขก สนามกีฬา โรงภาพยนตร์ โรงละคร การท่องเที่ยว เกี่ยวกับการเดินทาง ห้องรับรองก่อนเดินทางอย่างในสนามบิน รถไฟ รถบัส ท่าเรือ หลักสูตรการศึกษาและฝึกอบรม สถานบันการศึกษาและฝึกอบรม โรงอาหารพนักงาน เป็นต้น โดยเงื่อนไขและช่วงเวลาจำหน่ายจะ ถูกอนุมัติตามความเหมาะสมอีกที

แต่การออกใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษี สรรพสามิต พ.ศ.2560 มีเพียง 2 ประเภท และได้เน้นเรื่องปริมาณสุราในการขายเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากกฎหมายประเทศออสเตรเลีย ที่ใบอนุญาตขายสุราจะเน้นแบ่งตามลักษณะของ กิจการซึ่งมีทั้งหมด 10 ประเภท ที่เหมือนกับกฎหมายไทยคือการมีใบอนุญาตขายสุราที่เป็นร้านค้า ปลีกและที่เป็นร้านค้าขายส่ง และยังมีสถานที่อื่นๆ อีกที่สำคัญ ได้แก่ โรงแรม ร้านอาหาร คาสิโน ไนส์คลับ ผู้ผลิตและสถานที่พิเศษ เป็นต้น

ดังนั้น ใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษี สรรพสามิต พ.ศ.2560 ควรมีการบัญญัติเพิ่มเติมประเภทของใบอนุญาตขายสุราสำหรับสถานที่ที่ควรได้รับ ใบอนุญาตขายสุรา เช่น สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายกับสถานบริการและสถาน บริการ เป็นต้น เพื่อให้เป็นสัดส่วน สะดวกและง่ายต่อกำกับ ควบคุม ดูแลและการตรวจสอบของ เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายและสอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้ารักษา

ความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 อีกทั้ง ยังส่งผลในทางที่ดีต่อการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในกรณีการออกใบอนุญาตขายสุราเพิ่มขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1) เห็นควรมีการเพิ่มเติมประเภทของใบอนุญาตขายสุราอีกประเภทหนึ่ง ที่ใช้เฉพาะสำหรับสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ และสถานบริการ

ควรมีการเพิ่มประเภทของใบอนุญาตขายสุราขึ้นมาเป็นใบอนุญาตขายสุราอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งใบอนุญาตขายสุราประเภทนี้ จะใช้เฉพาะสำหรับสถานประกอบการ สถานประกอบการ ที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ เช่น อาจกำหนดให้ผู้ประกอบการสถานประกอบการสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ เป็นใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 เป็นต้น

2) การกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ที่เหมาะสมและเป็นธรรม

เมื่อมีการปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมประเภทของใบอนุญาตขายสุราสำหรับสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ เป็นใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 สำหรับสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการแล้ว อาจกำหนดค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตขายสุราที่แตกต่างกันออกไปอีก โดยแยกประเภทว่าสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการใดที่มีผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและมีได้จดทะเบียนมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

(ค) ประเภทที่ 3 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร

1) สำหรับสถานที่ขายที่เป็นสถานประกอบการ

สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ 2,000 บาท (เหมือนเดิมตามกฎหมายกระทรวง)

2) สำหรับสถานที่ขายที่เป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มปีละ 1,000 บาท หรือตามความเหมาะสม

2.2 ปัญหาการไม่มีค่านิยมของคำว่า สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560

ปัจจุบันมีสถานประกอบการจำนวนมากที่ดำเนินกิจการคล้ายสถานบริการ โดยเฉพาะการจัดตั้งแพคเกจ ร้านนวด สปา ร้านจำหน่ายสุรา ลานเบียร์ หรือเทศกาลคอนเสิร์ต

ซึ่งไม่ได้อยู่ในความหมายของสถานบริการแต่กิจการเหล่านี้มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยในสังคมเช่นเดียวกับการเปิดสถานบริการ

กรณีศึกษาแพะเทศเคลื่อนที่ในจังหวัดกาญจนบุรีในการพิจารณาระดับจังหวัด กรมการปกครอง และกระทรวงมหาดไทยมีความเห็นเป็น 2 ฝ่าย ว่ากิจการดังกล่าวเป็นสถานบริการหรือไม่ต่อมาคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นว่ากิจการดังกล่าวไม่เป็นสถานบริการ เนื่องจากคำนิยาม “สถานบริการ” ว่าเป็น “สถานที่” ต้องอยู่กับที่ ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ เมื่อแพะเทศเคลื่อนที่ได้จึงไม่เป็นสถานบริการ และยังหมายรวมถึง เรือ และรถยนต์ด้วย ไม่เป็นสถานบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 สถานที่ทั้งหลายดังกล่าวย่อมไม่ถูกควบคุมกำกับ การประกอบกิจการ ทำให้กลายเป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งจะไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการควบคุมกิจการที่มีลักษณะการดำเนินงานที่อาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

อย่างไรก็ตาม หากเปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศอังกฤษว่าด้วยใบอนุญาต ค.ศ.2003 (Licensing Act 2003) ที่บัญญัติคำนิยามของคำว่า สถานที่ (premises) ให้ครอบคลุมถึงกรณีของเรือ แพ หรืออุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งสร้างหรือดัดแปลงเพื่อให้ลอยอยู่บนน้ำ หรือยานพาหนะและโครงสร้างใดๆ ที่สามารถเคลื่อนที่ได้ หากมีวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อจัดแสดงในลักษณะต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นเสมือนดังสถานบริการที่ก่อสร้างเป็นการถาวรจะต้องขอใบอนุญาตด้วยเช่นเดียวกัน

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการตีความและบังคับใช้กฎหมาย ควรบัญญัติเพิ่มคำนิยามคำว่า “สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ” ไว้ในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และเพื่ออำนวยความสะดวกและชัดเจนในทางปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทหาร กรมการปกครอง กระทรวงสาธารณสุข กรมสรรพากร และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการกำกับ ควบคุม ดูแลและตรวจสอบ ดังนี้

เพิ่มคำนิยามคำว่า “สถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ” หมายความว่า สถานประกอบการที่มีลักษณะการให้บริการที่เห็นได้ว่าเป็นที่รวมกลุ่มหรือเป็นแหล่งมั่วสุมอันอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ หรือตามความเหมาะสมต่อไป

2.3 ปัญหาคำนิยามคำว่า “สถานบริการ” ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

สืบเนื่องจาก มาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 บัญญัติว่า สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มนอกจากนี้จำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดง

อื่นใด เพื่อการบันเทิงซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา หมายความว่า หากมีลักษณะดังกล่าว แต่ปิดทำการก่อนเวลา 24.00 นาฬิกา เข้าข่ายไม่เป็นสถานบริการ

เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของ เจ้าหน้าที่รัฐ ควรมีการปรับปรุง แก้ไข ความหมายของคำนิยามคำว่า “สถานบริการ” ตามมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ที่กำหนดว่า สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา

แก้ไขเป็น คำว่า “สถานบริการ” ตามมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ที่กำหนดว่า สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงซึ่งปิดทำการภายในเวลา 24.00 นาฬิกา

2.4 ปัญหาการกำกับ ควบคุม ดูแลและตรวจสอบการขายสุราสำหรับพื้นที่ออนไลน์

เนื่องจากสังคมปัจจุบันเข้าสู่ยุคสังคมแห่งเทคโนโลยี การใช้อินเทอร์เน็ตและการซื้อขายสินค้าและบริการออนไลน์เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายมากขึ้น ซึ่งร้านค้าออนไลน์นั้น มีทั้งในรูปแบบที่มีหน้าร้านจริง พร้อมทั้งขายออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ ออนไลน์ของซูเปอร์มาร์เก็ตต่างๆ และไม่มีหน้าร้านจริง มีเพียงพื้นที่ขายและให้บริการออนไลน์เท่านั้น เช่น การขายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อย่างเฟสบุ๊ก อินสตราแกรม เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันกฎหมายในประเทศไทยยังไม่มีข้อกำหนดมาตราใดๆ มากำกับดูแลสถานที่ออนไลน์เหล่านี้ ซึ่งหากมองการเข้าถึงของประชาชนทั่วไป หมายความว่าทุกคนมีโอกาสเข้าถึงโดยปราศจากการควบคุมดูแล ซึ่งการซื้อขายออนไลน์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง ไม่สามารถตรวจสอบได้ทั่วถึงในกรณีวันและเวลาในการห้ามจำหน่าย ปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้ว่าทุกคน แม้แต่เด็กชั้นประถมศึกษาที่มีเครื่องมือสื่อสารที่เรียกว่า โทรศัพท์ พร้อมกับอินเทอร์เน็ต ที่ทำให้สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ได้โดยง่ายและขั้นตอนการซื้อ ยังไม่มีการตรวจสอบอายุของผู้บริโภคก่อนทำการจำหน่ายอย่างรัดกุม รวมทั้ง การมีบริการจัดส่งถึงบ้าน นั้นหมายความว่า การเกิดผลกระทบเชิงลบต่อสังคมมีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นมากขึ้นจากช่องโหว่ตรงนี้ ที่ไม่มีการควบคุมนี้ด้วย หากยังไม่มีการกำกับดูแลที่ครอบคลุมพื้นที่ออนไลน์ตรงนี้

ทั้งนี้ หากยกกฎหมายประเทศออสเตรเลียมาเป็นตัวอย่างในการตรากฎหมาย เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ที่มีใบอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ขายทางอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เครื่องรับส่งเอกสารหรือทางไปรษณีย์ปรากฏอยู่ใน Liquor Act 1982 ของรัฐนิวเซาท์เวลส์ ต่อมา มีการปรับปรุงแก้ไข โดยใช้ Liquor Act 2007 ในมาตรา 114 ได้กำหนดเรื่องการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผ่านทางอินเทอร์เน็ตหรือการสื่อสารอื่น สรุปได้ดังนี้

ก) ผู้ที่ได้ใบอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์โดยการสั่งซื้อผ่านทางโทรศัพท์ โทรสาร หรือทางไปรษณีย์ จะต้องแสดงเลขที่ใบอนุญาตในโฆษณาหรือข้อมูลที่ตีพิมพ์เป็นลายลักษณ์อักษร หรือข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับการขายหากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับ

ข) ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ขายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ที่ขายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ทางอินเทอร์เน็ตจะต้องแสดงเลขที่ใบอนุญาตอย่างชัดเจนทางเว็บไซต์หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับ

ค) ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ โดยการสั่งซื้อทางโทรศัพท์ เครื่องรับส่งเอกสารหรือทางไปรษณีย์หรือผ่านทางเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต ต้องปฏิบัติดังนี้

(1) ในขณะที่ซื้อขายเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ต้องให้ผู้ซื้อแสดงวัน เดือน ปีเกิด เพื่อยืนยันว่าอายุเกินกว่า 18 ปี

(2) ต้องให้คำแนะนำ เป็นลายลักษณ์อักษรแก่บุคคลที่รับผิดชอบ ในการจัดส่ง เครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ โดยต้องส่งมอบเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ใหญ่ที่สั่งซื้อ หรือบุคคลอื่นที่ได้รับมอบหมายให้รับเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์แทนผู้สั่งซื้อ ณ สถานที่นั้นหากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับ

ง) การควบคุมผู้จัดส่งสินค้าเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ที่จำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต หรือ การสื่อสารอื่น โดยห้ามผู้เยาว์รับมอบเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ที่ซื้อขายสินค้าทางอินเทอร์เน็ตให้แก่ตน มิฉะนั้น จะต้องระวางโทษปรับ เว้นแต่ได้รับคำสั่งหรือร้องขอจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้รับ เครื่องดื่มนแอลกอฮอล์แทน

จ) บุคคลใดจะต้องไม่สั่งหรือขอให้ผู้เยาว์ส่งมอบเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ฝ่าฝืนต้อง ระวางโทษปรับ

โดยผู้เขียนขอเสนอว่าควรเพิ่มคำว่าสถานที่ออนไลน์ ไว้ในประเภทของสถาน ประกอบการที่คล้ายสถานบริการ เพื่อให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการขายและบริการต่างๆ สามารถ บังคับใช้บนพื้นที่ออนไลน์ได้อย่างทั่วถึง

ผู้เขียนเห็นว่าแนวทางแก้ไขข้างต้นมีความเหมาะสม เนื่องจากเครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ เป็นเครื่องดื่มที่ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบกับสังคมและเศรษฐกิจ การที่บุคคลทั่วไปจะนำเครื่องดื่มน แอลกอฮอล์มาขาย โดยเฉพาะตามสื่อสังคมออนไลน์ จะต้องถูกตรวจสอบตั้งแต่เครื่องดื่มนแอลกอฮอล์ที่ นำมาจำหน่ายผลิตถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ และเสียบางอย่างถูกกฎหมายหรือไม่ รวมทั้งผู้ จำหน่ายต้องมีจิตสำนึก และมีพฤติกรรมที่เป็นความรับผิดชอบของตนในฐานะผู้จำหน่ายเครื่องดื่มน แอลกอฮอล์ต่อสังคม ดังนั้นเห็นสมควรว่า ไม่ใช่ว่าบุคคลใดก็ได้ก็สามารถจำหน่ายได้ ควรได้รับการ ตรวจสอบและได้รับใบอนุญาต อย่างถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อวิเคราะห์รูปแบบของกฎหมาย การควบคุมการจำหน่ายแอลกอฮอล์ ในประเทศไทยในปัจจุบันนั้น มีการแบ่งประเภทใบอนุญาต

ตามปริมาณการขายและให้ระบุสถานที่ขายประกอบกับการขออนุญาตเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมถึงพื้นที่ทางออนไลน์ด้วย

ดังนั้น เห็นควรเพิ่มสถานที่ออนไลน์ บัญญัติไว้ในกฎหมายในลักษณะของสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบของการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งผู้เขียนเห็นว่าไม่จำเป็นต้องแยกเป็นใบอนุญาตให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ขายทางอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเจาะจงเหมือนในกฎหมายประเทศออสเตรเลียที่ยกมากล่าวไว้เบื้องต้นเพียงเพิ่มคำบัญญัติไว้เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้นำมาบังคับใช้ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ปัญหาการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ที่มีระยะเวลานานเกินไป

จากการศึกษาประเด็นปัญหาการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2558 โดยข้อ 4 กำหนดว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธปืน วัตถุระเบิดหรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

เข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่งให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่อใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่อใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปี และต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา

ความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2559 กำหนดฐานความผิดเพิ่มเติมจากข้อ 4 อีกสองฐาน โดยเพิ่มเป็น (6) และ (7) คือ

(6) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานที่ของตน

(7) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน

โดยกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งปิดหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นั้น

ผู้เขียนได้พบปัญหาว่า การกำหนดบทลงโทษผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าว ที่มีการลงโทษเป็นการเพิกถอนใบอนุญาตซึ่งมีกำหนดระยะเวลา 5 ปีนั้น การลงโทษดังกล่าวนี้เป็น การลงโทษที่ใช้เวลานานเกินไป ไม่อาจส่งผลดีต่อการจัดเก็บภาษีของผู้จัดเก็บภาษีและการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีอันเป็นการขัดกับหลักความเหมาะสมซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของภาษีอากรที่ดีเพราะลักษณะภาษีอากรที่ดีต้องมีความเหมาะสมทั้งการปฏิบัติตามกฎหมายของประชาชน และการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐ

จากการศึกษาการควบคุมการออกใบอนุญาตขายสุรา ในเรื่องของบทลงโทษการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราของแต่ละประเทศ ได้แก่ ประเทศอังกฤษ รัฐเวสเทิร์น ประเทศออสเตรเลีย และรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถสรุปการลงโทษเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราได้ดังต่อไปนี้

1. ประเทศอังกฤษ มีการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเป็นระยะเวลา 3 เดือน ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหลายครั้งในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กและการจำคุก 6 เดือน หรือปรับในกรณีที่มีการเปิดเผยหรือขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาต

2. ประเทศออสเตรเลีย ส่วนใหญ่บทลงโทษผู้กระทำความผิดจะเป็นการปรับ ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละมาตราและยังมีการปรับในระดับผู้จัดการและพนักงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย เพราะเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงในสถานที่เหล่านั้น

3. รัฐนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา มีการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเป็นระยะเวลา 2 ปี หากพิจารณาตามมาตรา 182 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 บัญญัติว่าให้ผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตตามหมวดนี้

(1) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใบอนุญาตอีก

(2) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามข้อกำหนดในใบอนุญาตและการไม่ปฏิบัติหรือ การปฏิบัติ ไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

กรณีผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อกำหนดในใบอนุญาตและการ ไม่ปฏิบัติ หรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้น ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เหตุที่จะเพิกถอน ใบอนุญาตในกรณีนี้ เป็นการพิจารณาผลของการไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามข้อกำหนดใน ใบอนุญาต หากการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติ ไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ผู้มี อำนาจในการออกใบอนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยไม่จำเป็นต้องสั่งพักใช้ ใบอนุญาตตามมาตรา 181 หรือตามมาตรา 182 (2) ก่อน ซึ่งการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้อง ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง กล่าวคือ เกิดความเสียหายที่กระทบต่อเงินภาษี เช่น เป็นผู้ ได้รับใบอนุญาตขายสุราและนำสุราที่รู้ว่ามิได้เสียภาษีหรือเสียภาษี ไม่ครบถ้วนมาขายในร้านค้า เป็นต้น ในกรณีเช่นนี้ ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้โดยไม่ จำเป็นต้องสั่งพักใช้ใบอนุญาตก่อน

มาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 บัญญัติว่า ผู้ใดถูกเพิกถอน ใบอนุญาตตามมาตรา 182 แล้ว จะขออนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ ได้ รับทราบคำสั่ง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า บทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดที่จะถูกเพิกถอน ใบอนุญาตขายสุรา ของกฎหมายไทย แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

กรณีที่ 1 การลงโทษเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา กรณีที่ผู้ประกอบการฝ่าฝืนคำสั่ง หัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ เป็นระยะเวลา 5 ปี

กรณีที่ 2 การลงโทษเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา กรณีผู้รับใบอนุญาตไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือประกาศที่ออกตาม พระราชบัญญัตินี้ หรือตามข้อกำหนดในใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้น ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง เป็นระยะเวลา 1 ปี

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1) การปรับเปลี่ยนการลงโทษเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรากรณีที่ผู้ประกอบการฝ่าฝืน คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/258 และ 46/2559 ลดลงจากระยะเวลา 5 ปี ให้เหลือ เพียง 1 ปี เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรา 182 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และเพื่อ

มิให้ส่งผลกระทบต่อหลายๆ ด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศ

2) หากรัฐมองว่าความผิดตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และ 46/2559 เป็นความผิดที่มีความร้ายแรง ผู้เขียนมองว่าควรพิจารณาเพิ่มมาตรการการลงโทษ นอกจากการเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว อาจจะมีการเพิ่มโทษปรับเพิ่มขึ้นมาอีกด้วย

3) การเพิ่มโทษปรับ ควรกำหนดอัตราค่าปรับตามความผิดที่ระดับของความร้ายแรงของแต่ละฐานความผิดเป็นหลัก

4. ปัญหาการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราซึ่งส่งผลกระทบต่อสถานประกอบการหรือสาขา อื่นๆ ของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราที่เป็นเจ้าของ

มาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 บัญญัติว่า ผู้ใดถูกเพิกถอนใบอนุญาต ตามมาตรา 182 แล้ว จะขออนุญาตใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ ได้รับได้ทราบคำสั่ง

บทบัญญัติในมาตรานี้ เป็นการกำหนดห้ามมิให้ผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 ขออนุญาตใหม่จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ ได้รับทราบคำสั่ง ซึ่งในมาตรานี้มีประเด็นที่พิจารณา ดังนี้

คำว่า “ผู้ใด” ถูกเพิกถอนใบอนุญาต ซึ่งคำว่า “ผู้ใด” ย่อมหมายความถึงบุคคลซึ่งหมายถึง บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ดังนั้น กรณีที่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลถูกเพิกถอนใบอนุญาต บุคคลดังกล่าวไม่สามารถขอใบอนุญาตใหม่อีกได้ จนกว่าจะพ้นกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่ ได้รับทราบคำสั่ง

กรณีที่บุคคลนั้นมีใบอนุญาตประเภทเดียวกันนั้นหลายใบ เช่น บริษัท บี จำกัด เปิดร้านขายยาสูบ จำนวน 5 สาขา และร้านขายสุรา จำนวน 100 สาขา ซึ่งทุกร้านได้รับใบอนุญาตถูกต้อง แต่ต่อมาร้านขายสุราสาขาที่ 10 ของบริษัท บี จำกัด ได้มีการลักลอบขายสุราเถื่อนทำให้ ร้านขายสุราสาขาที่ 10 ของบริษัท บี จำกัด ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา เช่นนี้ บริษัท บี จำกัด จะไม่สามารถไปขอใบอนุญาตขายสุราสำหรับร้านขายสุราสาขาที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต รวมถึงร้านขายสุราสาขาอื่นอีก 99 สาขาดังกล่าว หลังใบอนุญาตสิ้นอายุได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ ได้รับทราบคำสั่ง เนื่องจากบริษัท บี จำกัด เป็นผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 182 แต่บริษัท บี จำกัด ยังสามารถยื่นขอใบอนุญาตขายยาสูบสำหรับร้านขายยาสูบ จำนวน 5 สาขาต่อไปได้ เนื่องจาก

เป็นใบอนุญาตคนละประเภทกับใบอนุญาตขายสุรา บริษัท บี จำกัด จึงไม่อยู่ในฐานะผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายยาสูบตามมาตรา 182

จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ได้กำหนดให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้ใดที่ขอใบอนุญาตขายสุราหรือยาสูบที่มีจำนวนหลายสาขาแล้วบางสาขาถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 ย่อมมีผลกระทบไปทุกสาขาที่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้นั้นเป็นเจ้าของตามใบอนุญาตขายสุรา ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราตลอดจนอาจจะมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจและนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว และการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศชาติ

จากการศึกษาประเด็นปัญหาดังกล่าวเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ยังไม่พบว่ามีประเทศใดที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติไว้เช่นเดียวกับกฎหมายไทย

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. การถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ไม่ควรมีผลกระทบไปสถานประกอบการทุกแห่ง/ทุกสาขา ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราเป็นเจ้าของสืบเนื่องจาก หากมีผลกระทบไปถึงสถานประกอบการทุกแห่งแล้วจะส่งผลให้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาตขายสุราได้จำนวนลดลงและส่งผลให้การธุรกิจของเจ้าของสถานประกอบการต้องหยุดชะงักทำให้การค้าขาย การท่องเที่ยว กระทบไปด้วยส่งผลต่อสภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศได้

2. เห็นควรเพิ่มโทษปรับไว้ในมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 แทนการเพิกถอนใบอนุญาตที่มีผลกระทบไปสถานประกอบการทุกแห่ง/ทุกสาขา ที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราเป็นเจ้าของ

3. ระงับสิทธิ์ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราซึ่งเป็นเจ้าของสถานประกอบการ ไม่ให้มีการขอหรือได้รับใบอนุญาตขายสุราเพิ่มในสาขา/สถานประกอบการที่จะทำการเปิดใหม่ขึ้นอีก

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหลักของความเสมอภาค ความเหมาะสมและความเป็นธรรมของผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตในเรื่องของการขออนุญาตขายสุราตาม มาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เป็นกฎหมายหลักในการวิจัย ซึ่งหลักของความเสมอภาค หลักความเหมาะสมจะเป็นหลักสำคัญซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีแต่ละอย่าง ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีได้เสียภาษีสรรพสามิตที่เป็นธรรม จะต้องพิจารณาตามหลักการทางเศรษฐศาสตร์เป็นองค์ประกอบด้วย โดยการนำเอาสถานะทางธุรกิจ ประเภทของธุรกิจ และผลประกอบการของธุรกิจมาเป็น องค์ประกอบพิจารณาที่สำคัญในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเสียภาษี เพื่อก่อให้เกิดความเสมอภาค เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้มีหน้าที่เสียภาษี

การวิจัยในเรื่องของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาตขายสุรา ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 นี้ ยังมีกฎหมายอื่นๆ อีกที่สำคัญและจะเกี่ยวข้องกับ ต่อเนื่องกันได้แก่คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 คำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 พระราชบัญญัติ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 และพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ซึ่งจะเห็นได้จากประเด็นของปัญหาแต่ละประเด็น นอกจากนี้จะเป็นปัญหาของพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 แล้วยังเชื่อมโยงไปถึงกฎหมายอื่นๆ อีก ซึ่งมีประเด็นปัญหา ดังต่อไปนี้

ประเด็นแรก กรณีของความไม่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ประเภทที่ 1 (กรณีร้านค้าขายส่ง) ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 กรณีที่ร้านค้าขายส่งหรือผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 จะต้องขายสุราแต่ละครั้ง ครั้งละสิบลิตรขึ้นไปซึ่งเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา เป็นเงิน 5,000 บาท และหากประสงค์ จะขายสุราแต่ละครั้ง ครั้งละต่ำกว่าสิบลิตรด้วย จะต้องยื่นคำขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 อีก ค่าธรรมเนียมเป็นเงิน 300 บาทหรือถ้ากรณีที่มีการขายสุราครั้งหนึ่งสิบลิตรขึ้นไปและต่ำกว่าสิบ ลิตรปะปนกันไป ผู้ขายสุราจะต้องขอใบอนุญาตขายสุรา ทั้ง 2 ประเภท มิเช่นนั้นย่อมมีความผิดฐาน

เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุร่าทำการขายไม่ตรงตามประเภทของใบอนุญาตต้องระวางโทษปรับไม่เกิน สองพันบาท ตามมาตรา 197 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560

ประเด็นแรกนี้ หากพิจารณาค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตใบอนุญาตขายสุร่าระหว่างใบอนุญาต ขายสุร่าประเภทที่ 1 และใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 2 แล้ว จะเห็นว่า ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 1 จำนวน 5,000 บาท หากรวมเงินเก็บเพิ่มในห้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 10 แล้ว เป็นเงินค่าธรรมเนียมทั้งสิ้น 5,500 บาท ส่วนค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 3 จำนวน 300 บาทหากรวมเงินเก็บเพิ่มในห้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 10 แล้ว เป็นเงินค่าธรรมเนียมทั้งสิ้นเพียง 330 บาท เท่านั้น ซึ่งการเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 1 มากกว่าค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 2 มากกว่าหลายเท่าตัว แต่กลับไม่ได้รับความคุ้มครองหรือครอบคลุมถึงการขายสุร่าแต่ละครั้ง ครั้งละต่ำกว่าสิบลิตรด้วย ผู้เขียนจึงมองว่าเป็นการไม่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อร้านค้าขายส่งที่ได้รับใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 1 ในกรณีที่ใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 1 ไม่ได้ครอบคลุมหรือได้รับการคุ้มครองถึงการขายสุร่าทุกชนิด ครั้งละต่ำกว่าสิบลิตรด้วย อีกทั้ง เป็นการสร้างภาระค่าใช้จ่ายให้กับร้านค้าขายส่งเพิ่มขึ้นอีก

ประเด็นที่สอง เป็นศึกษาวิจัยถึงเรื่องของความเสมอภาค ความเหมาะสมและความเป็นธรรม ในการออกใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 2 ระหว่างร้านค้าขายปลีกกับสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ ที่ 46/2559

จะเห็นได้ว่า ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 กำหนดให้ร้านค้าขายปลีก-ร้านค้า โชห่วย สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายกับสถานบริการและสถานบริการหากมีความประสงค์จะขายสุร่าต้องยื่นคำขอใบอนุญาตขายสุร่าเป็นใบอนุญาตขายสุร่าประเภทที่ 2

แต่เมื่อวิเคราะห์และพิจารณาโดยถี่ถ้วนตามหลักเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่า การที่สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายกับสถานบริการและสถานบริการ ซึ่งขายสุร่าแต่ละครั้ง ต่อขวด/กระป๋อง ย่อมขายในราคาที่สูงทำให้ได้ผลกำไรหรือผลประกอบการที่สูง แตกต่างจากร้านค้าขายปลีก – ร้านค้าโชห่วยทั่วไปเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่าง เช่น กรณีเบียร์ลิโ อ เบียร์ช้าง ร้านค้าขายปลีก – ร้านค้า โชห่วยทั่วไปอาจจะขายในราคาขวดละ 55 – 65 บาท ซึ่งอาจจะได้กำไรขวดละประมาณ 3- 10 บาทเท่านั้น แต่สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายกับสถานบริการ และสถานบริการ อาจจะขายในราคา ขวดละ 80 – 120 บาท (แล้วแต่บางสถานที่) ซึ่งจะทำให้ได้กำไร ขวดละประมาณ 30 – 60 บาท ซึ่งมีมูลค่ากำไรหรือผลประกอบการจากการขาย

แตกต่างกันมาก แต่กลับต้องเสียค่าธรรมเนียมภาษีใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ในราคาเพียง 300 บาท เท่ากันกับร้านค้าขายปลีก – ร้านค้าโชห่วยทั่วไป ผู้เขียนจึงมองว่าการเสียค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุราในกรณีดังกล่าว ไม่เกิดความเหมาะสม เสมอภาคและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ด้วยตนเอง

ประเด็นที่สาม กรณีตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2558 โดยข้อ 4 แห่งคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำกรอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (2) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์
- (3) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายบัญญัติ
- (4) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่าที่กำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (5) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการพกพาอาวุธปืน วัตถุระเบิดหรือยาเสพติดเข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานที่บริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก 5 ปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่อใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่อใบอนุญาตและมิให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลา 5 ปีและต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2559 กำหนดฐานความผิดเพิ่มเติมจากข้อ 4 อีกสองฐาน โดยเพิ่มเป็น (6) และ (7) คือ

- (6) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานที่ของตน
- (7) ยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน

การเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราในสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าว เป็นการเพิกถอนถอนสิทธิ์ใบอนุญาตขายสุราที่มีระยะเวลาที่เนิ่นนานเกินไป ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา อีกทั้ง ยังอาจจะมีผลกระทบ

ต่อการประกอบธุรกิจ และนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศชาติตลอดจนการกำหนดค่านิยามตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 มิได้นิยามให้ความหมายของคำว่า”สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ” ไว้ จึงอาจนำมาซึ่งปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายได้

ประเด็นที่สี่ กรณีตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ซึ่งได้กำหนด ให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้ใดที่ขอใบอนุญาตขายสุราหรือยาสูบที่มีจำนวนหลายสาขาแล้วบางสาขากระทำผิดและถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 ย่อมมีผลกระทบไปทุกสาขาที่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้นั้นเป็นเจ้าของตามใบอนุญาตขายสุราซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ตลอดจนอาจจะมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจและนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศชาติ ผู้เขียนจึงมองว่าไม่มีความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราที่มีสถานประกอบการหลายแห่ง

2. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในเรื่องของการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตโดยการออกใบอนุญาตขายสุราตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ผู้เขียนได้รวบรวมประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

2.1 ปัญหาการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ไม่ครอบคลุมหรือคุ้มครองถึงการขายสุราทุกชนิดครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร

จะเห็นได้ว่า กรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 กฎหมายกำหนดไว้ให้ขายสุราในแต่ละครั้งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป ไม่สามารถที่จะขายต่ำกว่าสิบลิตรได้ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษนั้น เห็นว่าการที่กฎหมายกำหนดไว้เช่นนี้ แม้ว่าจะเป็นการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตได้เพิ่มขึ้นและมีประสิทธิภาพ แต่ก็ย่อมไม่เป็นธรรมต่อผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ซึ่งได้เสียค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาต ปีละ 5,000 บาท แต่กลับจะต้องขายสุราแต่ละครั้ง ตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไปอย่างเดียวกันเท่านั้น หรือในกรณี หากประสงค์จะขายต่ำกว่าสิบลิตรก็ต้องดำเนินการขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 เพิ่ม โดยมีค่าธรรมเนียม ในการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 จำนวน 300 บาท หากผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ขายสุราต่ำกว่าสิบลิตร มิเช่นนั้นจะมีความผิดฐานเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ทำการขายไม่ตรงประเภทของใบอนุญาต ต้องระวาง

โทษปรับไม่เกินสองพันบาทตามมาตรา 197 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ซึ่งไม่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 (ร้านค้าขายส่ง)

เมื่อพิจารณาถึงค่าธรรมเนียมภาษีใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 จำนวน 5,000 บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 จำนวน 300 บาท แล้วจะเห็นว่าค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 และใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 มีความแตกต่างกันมากหลายเท่าตัว แต่ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 แต่ละครั้ง ครั้งละสิบลิตรขึ้นไป กลับไม่ครอบคลุมหรือคุ้มครองถึงการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตรตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

การที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 (ร้านค้าขายส่ง) ขายสุราแต่ละครั้ง ครั้งละสิบลิตรขึ้นไป ดังนั้น เพื่อความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 กรณีที่เป็นร้านค้าขายส่ง ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 ควรครอบคลุมและได้รับการคุ้มครองไปถึงการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตรด้วย

2.2 การกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุราที่เหมาะสมและเป็นธรรม

กรณีที่ร้านค้าหรือสถานที่ที่จะขายสุราเป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ มีความประสงค์จะขายสุราตามมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ก็จะต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอใบอนุญาตขายสุราและจะได้รับใบอนุญาตขายสุราตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เป็นใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ซึ่งเสียค่าธรรมเนียม 300 บาท เหมือนกับร้านค้าปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไป

เมื่อพิจารณาตามมาตรา 156 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 แล้ว สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ มีการขายสุราทุกชนิดให้กับลูกค้าแต่ละครั้ง ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร จึงได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ก็จริง

แต่เมื่อพิจารณาโดยถี่ถ้วน ในหลักการทางเศรษฐศาสตร์ประกอบด้วยแล้ว โดยเฉพาะผลประกอบการทางธุรกิจ จะเห็นได้ว่า การที่สถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ หรือสถานบริการ ซึ่งขายสุราแต่ละครั้งต่อขวด/กระป๋อง ย่อมมีราคาขายที่สูงทำให้ได้ผลกำไร หรือผลประกอบการที่สูงต่างจากร้านค้าปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไปเป็นจำนวนมาก ยกตัวอย่าง เช่น กรณีของเบียร์ดีโอ เบียร์ช้าง ร้านค้าปลีก - ร้านค้าโชห่วยทั่วไปอาจจะขายในราคาขวดละ 55 - 65 บาท ซึ่งอาจจะได้กำไรขวดละประมาณ 3- 10 บาทเท่านั้น แต่ร้านค้าหรือสถานที่ที่ขายสุราเป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการคล้ายสถานบริการและสถานบริการ

อาจจะขายในราคาขวดละ 80 – 120 บาท (แล้วแต่ร้าน/สถานที่) ซึ่งจะทำให้ได้กำไรขวดละประมาณ 30 – 60 บาท ซึ่งมูลค่ากำไรจากการขายแตกต่างกันมาก แต่กลับต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ในราคา 300 บาท เท่ากันกับร้านค้าขายปลีก – ร้านค้าโชห่วยทั่วไป จึงเป็นการเสียค่าธรรมเนียมภาษีสรรพสามิตที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในลักษณะหรือประเภทเดียวกัน

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1) การเพิ่มประเภทของใบอนุญาตขายสุราอีกประเภทหนึ่ง ใช้เฉพาะสำหรับสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 มาตรา 156 ได้บัญญัติประเภทใบอนุญาตขายสุราไว้เพียง 2 ประเภท โดยกำหนดจากปริมาณการขายสุราในแต่ละครั้ง กรณีที่มีการขายสุราแต่ละครั้ง ครั้งหนึ่งจำนวนกว่าสิบลิตรขึ้นไป ให้ดำเนินการขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 1 และกรณีที่มีการขายสุราแต่ละครั้ง ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสิบลิตร ให้ดำเนินการขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 ซึ่งการขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 นี้ มิได้เจาะจงถึงสถานที่ที่ประกอบการขายสุรา จึงทำให้สถานประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 2 มีผลกำไรจากการประกอบการที่แตกต่างกันมาก ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ที่ได้รับใบอนุญาตในประเภทเดียวกัน

ดังนั้น ควรมีการเพิ่มประเภทของใบอนุญาตขายสุราขึ้น เพื่อมาเป็นใบอนุญาตขายสุราอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งใบอนุญาตขายสุราประเภทนี้จะใช้เฉพาะสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ เท่านั้น เช่น อาจจะกำหนดว่าให้ผู้ประกอบการสถานประกอบการสถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการ เป็นใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 เป็นต้น

2) การกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 ที่เหมาะสมและเป็นธรรม

สืบเนื่องจาก เมื่อผู้เขียนมีข้อเสนอแนะปรับปรุง แก้ไขและเพิ่มเติมประเภทของใบอนุญาตขายสุราสำหรับสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการเป็นใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ 3 สำหรับสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการแล้ว อาจจะกำหนดค่าธรรมเนียมในการขอใบอนุญาตขายสุราที่แตกต่างกันออกไปอีก โดยแยกประเภทว่าสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการใดที่มีผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มและมีได้จดทะเบียนมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

(ค) ประเภทที่ 3 สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร

1) สำหรับสถานที่ขายที่เป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ 2,000 บาท (เหมือนเดิมตามกฎกระทรวง)

2) สำหรับสถานที่ขายที่เป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ 1,000 บาท (หรือตามความเหมาะสม)

3) การเพิ่มคำนิยามของคำว่า “สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ” ไว้ในพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 เพื่อให้เกิดชัดเจนในการตีความและบังคับใช้กฎหมาย

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 มิได้กำหนดคำนิยามของคำว่า “สถานประกอบการที่มีลักษณะคล้ายสถานบริการ” ไว้ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการตีความและการบังคับใช้กฎหมายประกอบกับผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในการเพิ่มประเภทของใบอนุญาตขายสุราขึ้นมาสำหรับสถานที่ขายสุราที่เป็นสถานประกอบการ สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการและสถานบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและชัดเจนในทางปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงาน กรมสรรพสามิต สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทหาร กรมการปกครอง กระทรวงสาธารณสุข กรมสรรพากร และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการกำกับ ควบคุม ดูแล และตรวจสอบ

จึงเห็นว่าควรเพิ่มเติมเป็นคำว่า “สถานประกอบการที่คล้ายสถานบริการ” หมายความว่า สถานประกอบการที่มีลักษณะการให้บริการที่เห็นได้ว่าเป็นที่รวมกลุ่มหรือเป็นแหล่งมั่วสุมอันอาจจะก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

4) ควรมีการปรับปรุง แก้ไขความหมายของคำนิยามคำว่า “สถานบริการ” ตามมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ให้ชัดเจนเพื่อการบังคับใช้กฎหมาย

สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 มาตรา 3 (5) ที่บัญญัติว่า สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา แต่จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขายสุรากำหนดเวลาให้มีการขายสุราได้ไม่เกิน 24.00 น. เช่น พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งหากสถานบริการปิดทำการหลังเวลา 24.00 นาฬิกา อาจจะเป็นช่องโหว่และมีความเสี่ยงให้มีการละเมิดกฎหมาย กระทำผิดเกี่ยวกับการขายสุราได้

ดังนั้น ควรมีการปรับปรุง แก้ไข ความหมายของคำนิยาม คำว่า “สถานบริการ” ตามมาตรา 3 (5) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ที่บัญญัติว่า สถานที่ที่มีอาหารสุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา 24.00นาฬิกา

ควรแก้ไขเป็น “สถานที่ที่มีอาหารสุราหรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรีหรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงซึ่งปิดทำการภายในเวลา 24.00นาฬิกา” แทนเพื่อง่ายต่อการกำกับ ควบคุม ดูแลและตรวจสอบของหน่วยงานรัฐ

5) การเพิ่มมาตรการการกำกับ ควบคุม ดูแลและตรวจสอบการขายสุรา สำหรับพื้นที่ออนไลน์

สืบเนื่องจากสังคมปัจจุบันเข้าสู่ยุคสังคมแห่งเทคโนโลยี การใช้อินเทอร์เน็ต และการซื้อขายสินค้าและบริการออนไลน์เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายมากขึ้น หมายความว่าทุกคนมีโอกาสเข้าถึงโดยปราศจากการกำกับควบคุม ดูแลและตรวจสอบ ซึ่งการซื้อขายออนไลน์สามารถเกิดขึ้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง ทำให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อสังคมมีโอกาสเกิดขึ้นมากขึ้นจากช่องโหว่ที่ยังไม่มีมาตรการการกำกับ ควบคุม ดูแลและตรวจสอบที่ครอบคลุมพื้นที่ออนไลน์

ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามมิให้เกิดการกระทำความผิดโดยอาศัย ช่องโหว่หรือช่องทางทางออนไลน์ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มมาตรการการกำกับดูแลการขายสุราสำหรับพื้นที่ออนไลน์ดังนี้ด้วย

2.3 กรณีการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ซึ่งเป็นระยะเวลานานเกินไป

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ได้กำหนดคบทลงโทษสำหรับสถานบริการหรือสถานประกอบการใด กระทำการตามวรรคหนึ่งให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิด และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี ซึ่งเป็นระยะเวลาที่เนิ่นนานและเกินความจำเป็นอาจกระทบต่อภาคเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยว และการจัดเก็บภาษีที่จะเป็นรายได้สำคัญให้กับประเทศต่อไป

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1) การปรับเปลี่ยนอัตราการลงโทษเพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา ลดลงจากระยะเวลา 5 ปี ให้เหลือเพียง 1 ปี เพื่อให้สอดคล้องตามมาตรา 182 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 และเพื่อมิให้ส่งผลกระทบต่อหลายๆ ด้าน เช่น เศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและรายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและอื่นๆ อีกมากมาย

2) หากรัฐมองว่าความผิดตามคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 และคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 เป็นความผิดที่มีความร้ายแรง ผู้เขียนมองว่าควรมีการเพิ่มมาตรการการลงโทษนอกจากการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราแล้ว ควรจะเพิ่มโทษปรับด้วย

3) การเพิ่มโทษปรับ ควรกำหนดอัตราค่าปรับตามความผิดที่ระดับของความร้ายแรงของแต่ละฐานความผิดเป็นหลัก

2.4 กรณีการเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราซึ่งมีผลกระทบต่อสถานประกอบการหรือสาขาอื่นๆ ของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตขายสุรา

จะเห็นได้ว่า ตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ได้กำหนดให้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้ใดที่ขอใบอนุญาตขายสุราที่มีจำนวนหลายสาขาแล้ว บางสาขาถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 182 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ย่อมมีผลกระทบไปทุกสาขาที่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้นั้นเป็นเจ้าของตามใบอนุญาตขายสุรา ซึ่งไม่ก่อเกิดความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีที่ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ตลอดจนอาจจะมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจและนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม การท่องเที่ยวและการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตซึ่งเป็นรายได้สำคัญของประเทศชาติ

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังต่อไปนี้

1. การถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ไม่ควรมีผลกระทบไปถึงสถานประกอบการทุกแห่ง/ทุกสาขาที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราเป็นเจ้าของ

2. เห็นควรเพิ่ม โทษปรับไว้ในมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 แทนการเพิกถอนใบอนุญาตที่มีผลกระทบไปถึงสถานประกอบการทุกแห่ง/ทุกสาขาที่ผู้ได้รับใบอนุญาต ขายสุราเป็นเจ้าของ

3. ระบุสิทธิผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุราซึ่งเป็นเจ้าของสถานประกอบการที่กระทำผิดตามมาตรา 183 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 ไม่ให้มีการขอใบอนุญาตขายสุราเพิ่ม สำหรับสถานประกอบการ/สาขาที่จะเปิดทำการแห่งใหม่เพิ่มขึ้นมาอีก

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรมสรรพสามิต. (2560). คำอธิบายพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ.
- กนิษฐา ไทยกล้า, (2562) “การเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย” เชียงใหม่ : ศูนย์วิจัยสุรา _____ . (2560). การติดตามกลยุทธ์และรูปแบบการตลาดแอลกอฮอล์บนโลกออนไลน์. (พิมพ์ครั้งที่ 1) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. (2552). การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกริกเกียรติ รัฐนวธรรม. (2558). การกำหนดภาวะพิษฐานข้อเท็จจริงอันเป็นองค์ประกอบความคิด ในการดำเนินคดีกรณีที่ต้องมีใบอนุญาต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ.
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้ารักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558.
- ทัศนีย์ เหลืองเรืองรอง. (2562). คู่มือศึกษาภาษีอากรภาคบริหารธุรกิจตามประมวลรัษฎากร. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร พิมพ์ครั้งที่ 4.
- ทวี สวนมาลี. (2505). ภาษีสุราในประเทศไทย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ธันนัท โกมลไพศาล. (2558). การศึกษาด้านทุนผลกระทบทางสังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นนุช จินดารัตนาภรณ์และคณะ. (2560). ทบทวนมาตรการ แนวทางการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อการออกอนุบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560 : กรณีเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์ไม่เกิน 0.5 ดีกรี” กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- นภดล วิทย์รพงศ์ และคณะ. (2559).นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศไทยในรอบ 5P, (พิมพ์ครั้งแรก กุมภาพันธ์ 2559) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2538). กฎหมายมหาชนเศรษฐกิจเยอรมัน. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: บี.เจ. เพลทโปรเซสเซอร์.
- เบญจพรภูกติ และคณะ. (2561). การใช้เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์กับการเกิดอุบัติเหตุทางน้ำในประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร: การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “GRADUATE SCHOOL CONFERENCE 2018” สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ประภาศ คงละเอียด. (2542). คำอธิบายกฎหมายภาษีสรรพสามิต. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: บี.เจ. เพลทโปรเซสเซอร์.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2549). การรณรงค์และการให้การศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และปัญหาพฤติกรรมอันสืบเนื่องจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไซดา สตูดิโอ ครีเอชั่น แอนด์ พลับลิสซิ่ง.
- พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ.2560.
- พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509.
- พิมพ์จันทร์ อรุณศรี โสภณ. (2542). การคลัง. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- พจนานุกรม ไทย-ไทยราชบัณฑิตยสถาน. (2554). แอลกอฮอล์. สืบค้นจาก https://dict.longdo.com/search/*แอลกอฮอล์*.
- ภยูมนทรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์ และคณะ. (2554). การพัฒนาแนวทางการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดของการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพของ สสส. โดยใช้ข้อมูลจากการศึกษาด้านทุนความเจ็บป่วย, กรุงเทพฯ: โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- วิทยา อัสวานิก. (2539). ภาษีสรรพสามิต, (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรวิณี เจริญศิริ. (2558). พิษของการดื่มน้ำแอลกอฮอล์. สืบค้นจาก <http://www.bangkokhealth.com/health/article/พิษของการดื่มน้ำแอลกอฮอล์-2340>.
- ศูนย์เรียนรู้สุขภาพ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.). (2559). เรื่องเล่าที่คุ้นหูผิด, กรุงเทพฯ: Sook Publishing.
- ศกฤกษ์พันธ์ พินิจภูวดล. (2547). คำอธิบายทฤษฎีและหลักกฎหมายภาษีอากร. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- เสน่ห์ โพธิปฐม. (2526). คำอธิบายพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ.2493. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

- สุมนทิพย์ จิตสว่าง. (2551). ความสัมพันธ์ของการเสพสุรากับอาชญากรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 1)
กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรพล นิติไกรพจน์. (2537). หลักการพื้นฐานของกฎหมายมหาชนทางเศรษฐกิจของฝรั่งเศส ส่วน
ที่หนึ่ง หลักเสรีนิยม, พิมพ์ที่กรุงเทพมหานคร : วารสารนิติศาสตร์.
- สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2558). รายงานภาระโรคและการบาดเจ็บของ
ประชากรไทย พ.ศ.2556 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์ประเมินภาระโรคและ
สุขภาพประชากรไทย, นนทบุรี: สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ.
- อรัญ ธรรมโน. (2549). ความรู้ทั่วไปทางการคลัง (ฉบับปรับปรุง), กรุงเทพฯ: ไทยวิจัยและฝึกอบรม.
- องค์การสุรากรมสรรพสามิต. (2560). แอลกอฮอล์ คืออะไร. สืบค้นจาก
<https://www.liquor.or.th/aic/detail/แอลกอฮอล์-คืออะไร>.

ภาคผนวก

ประกาศกรมสรรพสามิต

เรื่อง การออกใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ และไฟ สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตต่อเนื่อง
จากที่ได้รับใบอนุญาต ณ สถานประกอบการเดิม

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประสงค์จะขายสุรา ยาสูบ และไฟ ต่อเนื่องจากที่ได้รับ
ใบอนุญาต ณ สถานประกอบการเดิม จึงอนุมัติตามความในข้อ ๙ ของกฎกระทรวง การอนุญาตขายสุรา
พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๘ ของกฎกระทรวงการอนุญาตขายยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ และข้อ ๗ ของ
กฎกระทรวงการอนุญาตขายไฟ พ.ศ. ๒๕๖๐ อธิบดีกรมสรรพสามิตจึงกำหนดการออกใบอนุญาตขาย
สุรา ยาสูบ และไฟ สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตรายเดิมไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๒ ใบอนุญาตขายยาสูบประเภทที่ ๒
หรือใบอนุญาตขายไฟประเภทที่ ๒

“ตัวแทนรับชำระเงิน” หมายความว่า ผู้ให้บริการรับชำระเงินที่ได้ทำความตกลงการให้ความ
ร่วมมือในการรับชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ และไฟ กับกรมสรรพสามิต

ข้อ ๒ ผู้ได้รับใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ และไฟ ต่อเนื่องจากที่ได้รับใบอนุญาต ณ สถาน
ประกอบการเดิม ในประเภท ดังต่อไปนี้

๒.๑ สุราประเภทที่ ๒ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสี่ลิตร

๒.๒ ยาสูบประเภทที่ ๒ สำหรับการขายปลีกยาสูบ ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าหนึ่งพันมวน
ถ้าเป็นยาสูบประเภทยาเส้น ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสองกิโลกรัม ยาสูบประเภทยาเส้นปรุงหรือยาเคี้ยว
ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสองร้อยกรัม

๒.๓ ไฟประเภทที่ ๒ สำหรับการขายไฟ ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสี่สิบสำหรับ

สามารถเลือกติดต่อขอใบอนุญาตโดยชำระค่าธรรมเนียมตามที่กรมสรรพสามิตกำหนดไว้ในแบบคำขอ
ใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ และไฟ สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตต่อเนื่องจากที่ได้รับใบอนุญาต ณ สถาน
ประกอบการเดิมตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ (กส.๐๘ - ๐๖) ท้ายประกาศนี้

ข้อ ๓ ก่อนใบอนุญาตหมดอายุ กรมสรรพสามิตจะส่งแบบคำขอใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ
และไฟ สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตต่อเนื่องจากที่ได้รับใบอนุญาต ณ สถานประกอบการเดิมตาม
พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ (กส.๐๘ - ๐๖) ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทางไปรษณีย์
เพื่อให้ผู้ได้รับใบอนุญาตที่ประสงค์จะขอใบอนุญาตต่อเนื่องดำเนินการยื่นคำขอใบอนุญาตและชำระ
ค่าธรรมเนียมได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาแห่งท้องที่
ที่สถานประกอบการค้าตั้งอยู่

๓.๒ ตัวแทนรับชำระเงินที่กำหนดไว้ในแบบ ภส.๐๘-๐๖ โดยชำระค่าธรรมเนียมตามจำนวนที่กรมสรรพสามิตระบุ

๓.๓ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เว็บไซต์กรมสรรพสามิต ที่ <http://www.excise.go.th>

๓.๔ ที่ทำการไปรษณีย์ โดยให้ส่งคำขอใบอนุญาตตามแบบ ภส.๐๘-๐๖ พร้อมธนาคัตติค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามจำนวนที่ระบุกลับไปยังสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขาแห่งท้องที่ที่สถานประกอบการค้าตั้งอยู่

ข้อ ๔ อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

๔.๑ สุราประเภทที่ ๒ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสิบลิตร

๑) สำหรับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ ๒,๐๐๐ บาท

๒) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๒,๐๐๐ บาท

๓) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๓๐๐ บาท

ทั้งนี้ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตต้องบวกด้วยภาษีเก็บเพิ่มเพื่อกรุงเทพมหานครและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกร้อยละ ๑๐ ของค่าธรรมเนียม

๔.๒ ยาสูบประเภทที่ ๒ สำหรับการขายปลีกยาสูบ ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าหนึ่งพันมวน ถ้าเป็นยาสูบประเภทยาเส้น ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสองกิโลกรัม ยาสูบประเภทยาเส้นปรุงหรือยาเคี้ยว ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสองร้อยกรัม

๑) สำหรับผู้ขายบุหรี่ยี่ห้อและบุหรี่ยี่ห้อ ใน

ก) คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ ๕๐๐ บาท

ข) สถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๕๐๐ บาท

ค) สถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๑๐๐ บาท

๒) สำหรับผู้ขายยาเคี้ยว ยาเส้นปรุง ยาเส้น และบุหรี่ยี่ห้ออื่น ปีละ ๑๐๐ บาท

๔.๓ ไฟประเภทที่ ๒ สำหรับการขายไฟ ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสี่สิบสำหรับ

๑) ในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ ๕๐๐ บาท

๒) ในสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๕๐๐ บาท

๓) ในสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๑๐๐ บาท

ข้อ ๕ ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตตรวจสอบเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ที่ผู้ขออนุญาตได้ชำระ
ในข้อ ๓ และเมื่อเห็นว่าจำนวนเงินค่าธรรมเนียมถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตพิจารณา
เพื่อออกใบอนุญาต โดยแจ้งการอนุญาตแก่ผู้ยื่นคำขอใบอนุญาต และให้มารับใบอนุญาตภายในสามสิบวัน
นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่มารับใบอนุญาตภายในกำหนดเวลา ให้ถือว่าสละสิทธิการเป็นผู้ได้รับ
ใบอนุญาต

ข้อ ๖ กรณีผู้ขอใบอนุญาตได้ดำเนินการยื่นคำขอใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตหมดอายุ
ให้ใบอนุญาตมีผลต่อเนื่องจากใบอนุญาตฉบับเดิม

ข้อ ๗ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันออกประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๑

กฤษฎา จีนะวิจารณะ

อธิบดีกรมสรรพสามิต

กฎกระทรวง

กำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียม
การอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต
พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป
- ข้อ ๒ ให้กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้
(๑) ใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน	ฉบับละ ๖๐,๐๐๐ บาท
(๒) ค่าธรรมเนียมคลังสินค้าทัณฑ์บนรายปี	ปีละ ๖,๐๐๐ บาท
(๓) การจดทะเบียนเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี	ลักษณะจำเพาะละ ๓,๐๐๐ บาท
(๔) ใบอนุญาตผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน	ฉบับละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท
(๕) การต่ออายุใบอนุญาตผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษี จดทะเบียน	ฉบับละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท
(๖) ใบอนุญาตนำเข้าซึ่งเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน	ครั้งละ ๑,๕๐๐ บาท
(๗) การควบคุมการผลิตเครื่องหมายแสดงการเสียภาษีจดทะเบียน	เดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท
(๘) ใบอนุญาตผลิตสุรา	
(ก) ใบอนุญาตผลิตสุรากลั่น	
๑) สุรากลั่นชนิดสุราขาว ที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวม ต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือใช้คนงานน้อยกว่าเจ็ดคน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมี กำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่า เจ็ดคน	ฉบับละ ๗,๕๐๐ บาท
๒) สุรากลั่นชนิดอื่น ๆ นอกจาก ๑)	ฉบับละ ๖๐,๐๐๐ บาท

- (ข) ใบอนุญาตผลิตสุราแช่
- ๑) สุราแช่ที่ไม่มีสุราแช่ชนิดเบียร์ ที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้า หรือใช้คนงานน้อยกว่าเจ็ดคน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่าเจ็ดคน ฉบับละ ๑,๘๐๐ บาท
  - ๒) สุราแช่ชนิดอื่น ๆ นอกจาก ๑) ฉบับละ ๖๐,๐๐๐ บาท
- (๙) ใบอนุญาตนำสุราเข้ามาในราชอาณาจักร
- (ก) ประเภทที่ ๑ สำหรับการนำเข้ามาเพื่อขาย ซึ่งมีใช้การขายในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ฉบับละ ๑,๒๐๐ บาท
  - (ข) ประเภทที่ ๒ สำหรับการนำเข้ามาเพื่อขายในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ฉบับละ ๑,๒๐๐ บาท
  - (ค) ประเภทอื่น ๆ ฉบับละ ๓๐๐ บาท
- (๑๐) ใบอนุญาตขายสุรา
- (ก) ประเภทที่ ๑ สำหรับการขายสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งตั้งแต่สิบลิตรขึ้นไป
    - ๑) สำหรับโรงอุตสาหกรรมสุรากลั่นชนิดสุราขาว ที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือใช้คนงานน้อยกว่าเจ็ดคน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่าเจ็ดคน ปีละ ๑,๒๐๐ บาท
    - ๒) สำหรับโรงอุตสาหกรรมสุราแช่ที่ไม่มีสุราแช่ชนิดเบียร์ ที่ใช้เครื่องจักรที่มีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าหรือใช้คนงานน้อยกว่าเจ็ดคน หรือกรณีใช้เครื่องจักรและคนงาน เครื่องจักรต้องมีกำลังรวมต่ำกว่าห้าแรงม้าและคนงานต้องน้อยกว่าเจ็ดคน ปีละ ๖๐๐ บาท
    - ๓) สำหรับการขายสุรารชนิดอื่น ๆ นอกจาก ๑) และ ๒) ปีละ ๕,๐๐๐ บาท

- (ข) ประเภทที่ ๒ สำหรับขายการสุราทุกชนิด ครั้งหนึ่งต่ำกว่า
สิบลิตร
- ๑) สำหรับคลังสินค้าที่บนประเภทร้านค้าปลอดอากร
ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ ๒,๐๐๐ บาท
  - ๒) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๒,๐๐๐ บาท
  - ๓) สำหรับสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๓๐๐ บาท
- (๑๑) ใบอนุญาตผลิตยาสูบ
- (ก) บุหรี่ซิการ์แรต ฉบับละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท
  - (ข) บุหรี่ซิการ์ ฉบับละ ๗,๕๐๐ บาท
  - (ค) บุหรี่อื่น ฉบับละ ๓,๖๐๐ บาท
  - (ง) ยาเคี้ยว ฉบับละ ๓,๖๐๐ บาท
  - (จ) ยาเส้นปรุงร ฉบับละ ๗,๕๐๐ บาท
  - (ฉ) ยาเส้น
    - ๑) ยาเส้นที่ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบ ทำจากใบยาสูบที่ปลูก
และหั่นเอง ฉบับละ ๓๓๐ บาท
    - ๒) ยาเส้นอื่น นอกจาก ๑) ฉบับละ ๗,๕๐๐ บาท
- (ข) ผลิตภัณฑ์ยาสูบอื่น ฉบับละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท
- (๑๒) ใบอนุญาตขายยาสูบ
- (ก) ประเภทที่ ๑ สำหรับการขายส่งยาสูบ ครั้งหนึ่งจำนวน
หนึ่งพันมวนขึ้นไป ถ้าเป็นยาสูบประเภทยาเส้น ครั้งหนึ่ง
จำนวนสองกิโลกรัมขึ้นไป ยาสูบประเภทยาเส้นปรุงร
หรือยาเคี้ยว ครั้งหนึ่งจำนวนสองร้อยกรัมขึ้นไป
    - ๑) สำหรับผู้ขายบุหรี่ซิการ์แรตและบุหรี่ซิการ์ ปีละ ๑,๒๐๐ บาท
    - ๒) สำหรับผู้ขายยาเคี้ยว ยาเส้นปรุงร ยาเส้น และบุหรี่อื่น
      - ก) สำหรับผู้ขายยาเส้นที่ผู้ขายเป็นผู้เพาะปลูกต้นยาสูบ
และผลิตเอง ปีละ ๑๐๐ บาท
      - ข) สำหรับผู้ขายยาเส้นอื่น นอกจาก ก) ปีละ ๕๐๐ บาท
  - (ข) ประเภทที่ ๒ สำหรับการขายปลีกยาสูบ ครั้งหนึ่งจำนวน
ต่ำกว่าหนึ่งพันมวน ถ้าเป็นยาสูบประเภทยาเส้น ครั้งหนึ่ง
จำนวนต่ำกว่าสองกิโลกรัม ยาสูบประเภทยาเส้นปรุงรหรือ
ยาเคี้ยว ครั้งหนึ่งจำนวนต่ำกว่าสองร้อยกรัม

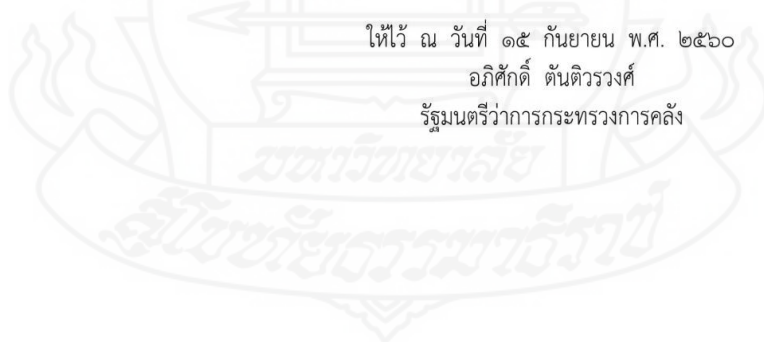
- ๑) สำหรับผู้ขายบุหรืชิกาแรตและบุหรืชิการ์ ใน
ก) คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้า
ปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ ๕๐๐ บาท
ข) สถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๕๐๐ บาท
ค) สถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๑๐๐ บาท
๒) สำหรับผู้ขายยาเคียว ยาเส้นปรุง ยาเส้น และบุหรือื่น ปีละ ๑๐๐ บาท
(ค) ประเภทที่ ๓ สำหรับการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบ ปีละ ๑,๒๐๐ บาท
(๑๓) ใบอนุญาตซื้อใบยาแห้ง ฉบับละ ๑๕,๐๐๐ บาท
(๑๔) ใบอนุญาตนำเข้าใบยา ยาอัด หรือยาสูบ เข้ามาในหรือส่งออก
นอกราชอาณาจักร
ก) ใบอนุญาตนำเข้าใบยา ยาอัด หรือยาสูบ เข้ามาใน
ราชอาณาจักร
๑) เพื่อขาย ซึ่งมีใช้การขายในคลังสินค้าทัณฑ์บน
ประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วย
ศุลกากร ครั้งละ ๓๐๐ บาท
๒) เพื่อขายในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้า
ปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ครั้งละ ๓๐๐ บาท
๓) เพื่อกรณีอื่น ๆ ครั้งละ ๓๐๐ บาท
ข) ใบอนุญาตส่งออกใบยา ยาอัด หรือยาสูบไปนอก
ราชอาณาจักร ครั้งละ ๓๐๐ บาท
(๑๕) ใบอนุญาตผลิตไฟ้ ฉบับละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท
(๑๖) ใบอนุญาตขายไฟ้
ก) ประเภทที่ ๑ สำหรับการขายไฟ้ ครั้งหนึ่งจำนวนตั้งแต่
สี่สิบบ้านขึ้นไป ปีละ ๑,๒๐๐ บาท
ข) ประเภทที่ ๒ สำหรับการขายไฟ้ ครั้งหนึ่งต่ำกว่าสี่สิบบ้าน
๑) ในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากร
ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ปีละ ๕๐๐ บาท
๒) ในสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ปีละ ๕๐๐ บาท

๓) ในสถานที่ขายที่ผู้ประกอบการมิได้จดทะเบียนมูลค่าเพิ่ม	ปีละ	๑๐๐ บาท
(๑๗) ใบอนุญาตนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร		
(ก) ประเภทที่ ๑ สำหรับการนำเข้าเพื่อขาย ซึ่งมีใช้การขายในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร	ครั้งละ	๓๐๐ บาท
(ข) ประเภทที่ ๒ สำหรับการนำเข้าเพื่อขายในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร	ครั้งละ	๓๐๐ บาท
(ค) ประเภทที่ ๓ สำหรับการนำเข้าในกรณีอื่น	ครั้งละ	๓๐๐ บาท
(๑๘) ใบแทนใบอนุญาต	ฉบับละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้น ๆ แต่ไม่เกิน	๑๐๐ บาท
(๑๙) การโอนใบอนุญาต	ครั้งละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้น ๆ	
ข้อ ๓ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนตามข้อ ๒ (๑) ให้แก่ผู้ยื่นคำขอตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับคลังสินค้าทัณฑ์บนที่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗		
ข้อ ๔ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนเครื่องหมายแสดงการเสียหายตามข้อ ๒ (๓) ให้แก่ผู้ยื่นคำขอจดทะเบียนเครื่องหมายแสดงการเสียหายสำหรับเครื่องหมายแสดงการเสียหายที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๒๗		

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด
ค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าว หรือยกเว้นไม่เก็บค่าธรรมเนียม จึงจำเป็นต้องออก
กฎกระทรวงนี้

 อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาต		
ประเภทที่	ลักษณะการขาย	อัตราค่าธรรมเนียม ปีละ/บาท
ใบอนุญาตขายสุรา		
ประเภทที่ 1 (6)	ขายส่งสุราทุกชนิด ตั้งแต่ 10 ลิตร ขึ้นไป	5,500
ประเภทที่ 2 (5)	ขายปลีกสุราทุกชนิด ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	2,200
ประเภทที่ 2 (6)	ขายปลีกสุราทุกชนิด ผู้ประกอบการไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	330
ใบอนุญาตขายยาสูบ ยาเส้น		
ประเภทที่ 1 (4)	ขายส่งบุหรี่ซิการ์แรต / ซิการ์	1,200
ประเภทที่ 1 (6)	ขายส่งยาเส้น ยาเส้นปรุง ยาเคี้ยว และบุหรี่อื่น	500
ประเภทที่ 2 (6)	ขายปลีกบุหรี่ซิการ์แรต / ซิการ์ ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	500
ประเภทที่ 2 (7)	ขายปลีกบุหรี่ซิการ์แรต / ซิการ์ ผู้ประกอบการไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	100
ประเภทที่ 2 (8)	ขายปลีกยาเส้น ยาเส้นปรุง ยาเคี้ยว และบุหรี่อื่น	100
ใบอนุญาตขายไฟ		
ประเภทที่ 1 (2)	ขายส่งไฟ	1,200
ประเภทที่ 2 (5)	ขายปลีกไฟ ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	500
ประเภทที่ 2 (6)	ขายปลีกไฟ ผู้ประกอบการไม่ได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม	100
ใบแทนใบอนุญาต		
ฉบับละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตนั้น ๆ แต่ไม่เกิน 100 บาท		
ใบโอนใบอนุญาต		
ฉบับละกึ่งหนึ่งของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประเภทนั้น ๆ		
หมายเหตุ : 1.ใบอนุญาตมีอายุ 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต (ใบอนุญาตให้ต่อก่อนวันสิ้นอายุใบอนุญาต นั้นๆ) 2.อัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา ได้รวมเงินเก็บเพิ่มให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 10 แล้ว		
บทกำหนดโทษ		
☞	ขายสุราโดยไม่ได้รับอนุญาต	ปรับ 5,000 บาท
☞	เปลี่ยนแปลงภาชนะบรรจุสุราเพื่อการค้า	ปรับ 5,000 บาท
☞	เปลี่ยนแปลงสุราเพื่อการค้า	ปรับ 5,000 บาท
☞	ขายยาสูบโดยไม่ได้รับอนุญาต	ปรับ 5,000 บาท
☞	ขายไฟโดยไม่ได้รับอนุญาต	ปรับ 5,000 บาท

	กรมสรรพสามิต กระทรวงการคลัง คำขอใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ และไฟ สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตต่อเนื่องจากที่ได้รับใบอนุญาต ณ สถานประกอบการเดิม ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐	ภส.๐๘-๐๖
---	---	----------

เรียน เจ้าพนักงานสรรพสามิต

ข้อมูลผู้ขอใบอนุญาต	
ชื่อ.....	
เลขประจำตัวประชาชน/เลขทะเบียนนิติบุคคล.....	
สถานประกอบการ.....	
E-mail.....	
รายการค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ และไฟ ดังนี้	
๑.	ค่าธรรมเนียม.....บาท
๒.	ค่าธรรมเนียม.....บาท
๓.	ค่าธรรมเนียม.....บาท
๔.	ค่าธรรมเนียม.....บาท
๕.	ค่าธรรมเนียม.....บาท
รวมค่าธรรมเนียมใบอนุญาต .....บาท	
ข้อกำหนดของกรขอใบอนุญาต	
กรณีสุรา	
☐ ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราเว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี ☐ สถานที่ยาสุราไม่เป็นสถานที่ ดังนี้ (๑) ที่ตั้งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ ๒) (๒) ที่ตั้งวัด มีสถิต วิดีบาทหลวง หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกายหรือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ ๒) (๓) ที่ตั้งสถานบริการนันทนาการเพื่อพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมนันทนาการ รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ ๒) (๔) สถานที่ที่เคยเป็นสถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต เว้นแต่ได้พ้นกำหนดระยะเวลาทำป็นแต่วันที่ถูกละเว้นใบอนุญาต (เฉพาะการขายสุราประเภทที่ ๒) (๕) สถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและอยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต (๖) สถานที่ต้องห้ามขายสุราตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือกฎหมายอื่น	
กรณียาสูบ	
☐ ไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายยาสูบเว้นแต่เวลาได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ปี ☐ สถานที่ยาสูบ ไม่เป็นสถานที่ ดังนี้ (๑) สถานที่หรือบริเวณห้ามขายยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ (๒) ที่ตั้งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายยาสูบประเภทที่ ๒ บุหรี่ซิการ์แคต) (๓) ที่ตั้งวัด มีสถิต วิดีบาทหลวง หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกาย หรือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว (เฉพาะการขายยาสูบประเภทที่ ๒ บุหรี่ซิการ์แคต) (๔) สถานที่ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตขายยาสูบเคยใช้ในกรขายยาสูบ เว้นแต่เวลา ได้ล่วงพ้นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี (๕) สถานที่ที่อยู่ระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตขายยาสูบใช้ในกรขายยาสูบ	
***เมื่อข้าพเจ้าได้รับใบอนุญาตขายสุรา ยาสูบ หรือไฟ แล้ว จะปฏิบัติตามข้อกำหนดใบอนุญาต ที่ออกตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและหากคุณสมบัติของข้าพเจ้า และสถานที่ขายไม่เป็นไปตามที่กรมสรรพสามิตกำหนด ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาและให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ โดยข้าพเจ้าจะไม่เรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น (ลงชื่อ).....(ผู้ขออนุญาต)	
สามารถชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ได้ที่	

	สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่/สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่สาขา		Application "Excise Smart Service"
	ธนาคารกรุงไทย		ผ่าน Internet ที่ http://www.excise.go.th
	เคาน์เตอร์เซอร์วิสทุกสาขา ทั่วประเทศ		ที่ทำการไปรษณีย์

เลขที่อ้างอิง ๑ .....
 เลขที่อ้างอิง ๒ .....
 Product Code .....

กฎกระทรวง
การอนุญาตขายสุรา
พ.ศ. ๒๕๖๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๕๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตขายสุรา

ข้อ ๓ ผู้ใดประสงค์จะขอใบอนุญาตต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย

(๒) เป็นบุคคลธรรมดาที่มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

ข้อ ๔ ผู้ใดประสงค์จะขายสุรา ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตตามแบบที่
อธิบดีประกาศกำหนด พร้อมด้วยเอกสารหรือหลักฐาน ณ สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่หรือสำนักงาน
สรรพสามิตพื้นที่สาขาแห่งท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่หรือสถานที่อื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด
หรือทางระบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อ ๕ ผู้ที่จะได้รับใบอนุญาตขายสุราจะต้องไม่ใช่สถานประกอบการที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้
เป็นสถานประกอบการขายสุรา

(๑) กรณีขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๑

(ก) สถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและอยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้
ใบอนุญาต

(ข) สถานที่ต้องห้ามขายสุราตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์หรือกฎหมายอื่น

(๒) กรณีขอใบอนุญาตขายสุราประเภทที่ ๒

(ก) ที่ตั้งสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ตั้งกล่าว

(ข) ที่ตั้งวัด มีสัทธิ วัดบาทหลาง หรือสถานที่ประกอบศาสนกิจในนิกายหรือศาสนาใดศาสนาหนึ่ง รวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว

(ค) ที่ตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงรวมทั้งบริเวณที่ต่อเนื่องและติดกับสถานที่ดังกล่าว

(ง) สถานที่ที่เคยเป็นสถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต เว้นแต่ได้พ้นกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

(จ) สถานประกอบการขายสุราของผู้ที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและอยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาต

(ฉ) สถานที่ต้องห้ามขายสุราตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือกฎหมายอื่น

ข้อ ๖ เมื่อเจ้าพนักงานสรรพสามิตได้รับคำขออนุญาตแล้ว ให้ตรวจสอบรายละเอียดในคำขอ เอกสารและหลักฐานว่ามีความถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตตรวจสอบแล้วเห็นว่า รายละเอียดในคำขอ เอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตกำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือไม่จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอละทิ้งคำขอและให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบ

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตตรวจสอบแล้วเห็นว่า รายละเอียดในคำขอ เอกสารและหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตพิจารณาเพื่อออกใบอนุญาตต่อไป

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาออกใบอนุญาต เจ้าพนักงานสรรพสามิตอาจตรวจสอบสถานที่ตั้งของสถานประกอบการที่ระบุไว้ในคำขออนุญาตก็ได้

ข้อ ๗ ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตมีคำสั่งอนุญาต ให้แจ้งการอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตมารับใบอนุญาตภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง หากไม่มารับใบอนุญาตภายในกำหนดระยะเวลา ให้ถือว่าสละสิทธิการเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสรรพสามิตมีคำสั่งไม่อนุญาต ให้แจ้งคำสั่งดังกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตทราบ ทั้งนี้ ให้ระบุเหตุผลของการไม่อนุญาต รวมทั้งแจ้งสิทธิอุทธรณ์ การยื่นอุทธรณ์ และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ให้ผู้ยื่นคำขอทราบด้วย

ข้อ ๘ ใบอนุญาตให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด โดยอย่างน้อยต้องมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

(๑) ต้องขายสุราตามประเภทของใบอนุญาตที่ได้รับ

(๒) ไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงฉลากปิดภาชนะบรรจุสุราหรือราคาขายปลีกที่ได้แสดงไว้ที่ภาชนะบรรจุสุรา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี

(๓) ไม่ขายสุราที่มีเครื่องหมาย “ห้ามจำหน่าย” บนแสดมปีสุรา

(๔) ต้องปฏิบัติตามประกาศของอธิบดีที่กำหนดเกี่ยวกับการใช้เครื่องหมายบนภาชนะบรรจุสุรา การจัดทำเอกสารกำกับการขายสุรา การจัดทำบัญชีแสดงการขายสุรา และการแจ้งราคาขายปลีกสุรา

ข้อ ๙ ก่อนใบอนุญาตเดิมสิ้นอายุ หากผู้ได้รับใบอนุญาตผู้ใดประสงค์จะขายสุราต่อ เนื่องจากที่ได้รับใบอนุญาต ณ สถานประกอบการขายสุราเดิม ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต ตามแบบที่อธิบดีประกาศกำหนด พร้อมชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา โดยไม่ต้องยื่นเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติม

ข้อ ๑๐ ผู้ได้รับใบอนุญาตต้องควบคุมดูแลให้ลูกจ้างหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการตามใบอนุญาตปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสุรา และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต และต้องไม่ยินยอมให้บุคคลใดกระทำการอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิตในส่วนที่เกี่ยวกับสุรา และกระทำการที่ขัดต่อเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต ณ สถานประกอบการขายสุราที่ได้รับใบอนุญาต

ข้อ ๑๑ คำขอใบอนุญาตที่ได้ยื่นไว้ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับและยังอยู่ในระหว่างการพิจารณา ให้ถือว่าเป็นคำขอตามกฎกระทรวงนี้

ในกรณีที่คำขอที่ยื่นตามวรรคหนึ่ง และเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมคำขอดังกล่าวแตกต่างไปจากที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

อภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๑๕๕ แห่งพระราชบัญญัติ
ภาษีสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้ผู้ประสงค์จะขายสุร่ายื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานสรรพสามิต
โดยการขออนุญาตและการออกใบอนุญาตขายสุราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด
ในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๒๒/๒๕๕๘

เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งขันและรถจักรยานยนต์ในทาง
และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

โดยที่ขณะนี้ได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าประชาชนทั่วไปต่างได้รับความเดือดร้อนรำคาญและได้รับอันตรายในการสัญจรไปมาจากการที่มีกรรวมตัวกันเพื่อแข่งขันและรถจักรยานยนต์ในทาง จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันภัยสังคม อีกทั้งเพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ เพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครองผู้ที่เกี่ยวข้อง และสังคมในทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือที่พักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ห้ามมิให้ผู้ใดรวมกลุ่มหรือมั่วสุมหรือจัดให้มีการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมในลักษณะหรือโดยพฤติการณ์ที่น่าจะเป็นการนำไปสู่การแข่งขันรถในทางอันเป็นความผิดและต้องรับโทษตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกหรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการแข่งขันและรถจักรยานยนต์ในทาง มีอำนาจเข้าระงับ ยับยั้ง หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำดังกล่าวได้ตามที่เห็นสมควร อำนาจเช่นนี้ให้รวมถึงการนำรถยนต์และรถจักรยานยนต์ที่สงสัยว่าจะใช้ในการแข่งขันรถในทางมาเก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราว เพื่อการป้องกันหรือรักษาไว้เพื่อความปลอดภัยสาธารณะ จนกว่าลักษณะหรือพฤติการณ์ดังกล่าวจะสิ้นสุดลง

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับกับผู้ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกับการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแข่งขันรถและรถจักรยานยนต์ในทาง

การเก็บรักษาและการขอคืนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๒ บิดามารดาหรือผู้ปกครองต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู อบรม สั่งสอน และยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่ดีของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความปกครองดูแลของตน รวมทั้งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก ตลอดจนต้องไม่สนับสนุนหรือปล่อยปละละเลยให้เด็กและเยาวชนในปกครองเกิดการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดำเนินการติดตาม สอดส่องให้มีการดำเนินการอย่างเคร่งครัด

ในกรณีที่พบเด็กและเยาวชนรวมกลุ่มหรือมั่วสุมตามข้อ ๑ ให้ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กและเยาวชน แล้วแต่กรณี และให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานจราจรหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก หรือเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่จะแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้ามารับการกระทำของเด็กและเยาวชนดังกล่าว เพื่อให้คำแนะนำ ตักเตือน ทำทัณฑ์บน หรือวางข้อกำหนดเพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอีก หรืออาจให้วางประกันไว้เป็นจำนวนเงินตามสมควรแก่ฐานะรูป แต่จะเรียกเงินประกันไว้ได้ไม่เกินระยะเวลาสองปี หากเด็กและเยาวชนได้กระทำความผิดดังกล่าวซ้ำอีก บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับเงินประกันเป็นของกองทุนคุ้มครองเด็กตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็ก

ข้อ ๓ ผู้ใดผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำให้ขึ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หากกระทำการนั้นในลักษณะที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการเตรียม ยุยง ส่งเสริม สนับสนุน ชักชวน จัดให้มี จัดหา เป็นธุระ หรือมีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการในลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้มีการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและมีความผิดตามกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบก โดยต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการพาณิชย์กิจ โรงงาน หรืออาคารที่เกี่ยวกับการผลิต ครอบครอง จำหน่าย ประกอบ ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสภาพรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หรือการทำให้ขึ้นส่วนพิเศษหรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการประกอบกิจการดังกล่าว สั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการได้ทันทีในกรณีที่มีการสั่งปิดการดำเนินการ หรือเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการนั้น ให้คำสั่งปิดการดำเนินการหรือเพิกถอนใบอนุญาตเป็นที่สุด

ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีอำนาจทำการตรวจสอบ

กิจการพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนพาณิชย์ โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน และอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข แล้วแต่กรณี มิให้มีการกระทำผิดตามวรรคสอง และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่และเจ้าพนักงานสาธารณสุขดังกล่าวด้วย

ถ้าการกระทำผิดตามวรรคหนึ่งมีโทษตามกฎหมายอื่นที่หนักกว่าก็ให้ลงโทษตามกฎหมายนั้น

ข้อ ๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่ที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาที่ที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๕) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกดารา วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป

ในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ ๖ กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการ หรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่ว่าหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหก ให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๕ ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับ สถานบริการ ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญทางเสียงแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงสถานบริการ หรือสถานประกอบการดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เจ้าพนักงานตำรวจ และเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง สั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเหตุเดือดร้อนรำคาญทางเสียงนั้นให้แล้วเสร็จภายในเวลาสามสิบวัน และในระหว่างระยะเวลาดังกล่าวให้หยุดการใช้เสียงที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญนั้น

ในกรณีที่ครบกำหนดระยะเวลาตามวรรคหนึ่งแล้ว หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าว ยังไม่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย ให้นำความในวรรคสองของข้อ ๔ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ข้อ ๖ ห้ามมิให้มีสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา

หากพบว่าผู้มีอำนาจไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นโดยเด็ดขาดและเคร่งครัด รวมทั้งให้มีอำนาจในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวทันที

ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือเจ้าพนักงานตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รักษา ความสงบเรียบร้อยมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคสองด้วย

ในกรณีที่เป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับ สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับสถานศึกษา หรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ห้ามมิให้ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ดังกล่าวด้วย ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอน ใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวอีก

ข้อ ๗ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการ แข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการ ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำผิด ในกรณีที่ปรากฏว่ามีกรเพิกเฉยหรือละเลยไม่กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ ตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่ว่าหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

ข้อ ๘ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครองหรือกระบวนการยุติธรรม ดำเนินการหรือดำเนินคดีกับความผิดที่เกี่ยวกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามที่มีกฎหมายบัญญัติความผิดไว้หรือตามคำสั่งนี้

ข้อ ๙ ให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กวดขันและเร่งรัดจัดทำมาตรการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นการจัดระเบียบและลดปัญหาสังคมโดยเร่งด่วน

ข้อ ๑๐ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ ๔๖/๒๕๕๙

เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘

ตามที่ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในการกำหนดมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง รวมทั้งกำหนดมาตรการในการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ไปแล้วนั้น โดยที่ปัจจุบันได้ปรากฏข้อเท็จจริงที่ว่า ได้มีสถานบริการหลายแห่ง ปลอมแปลงเลขหรือยินยอมให้มีการเล่นพนันหรือขึ้นต่อหรือการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ในสถานบริการของตน ซึ่งกรณีเช่นนี้ได้ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของเด็ก และเยาวชน รวมทั้งความสงบเรียบร้อยของประชาชน สมควรขยายข้อห้ามมิให้มีการกระทำความผิดของผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการเพิ่มเติม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงมีคำสั่ง ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๖) และ (๗) ของข้อ ๔ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

“(๖) ยินยอมหรือปลอมแปลงเลขให้มีการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ำมนุษย์ ในสถานที่ของตน

(๗) ยินยอมหรือปลอมแปลงเลขให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ ๖/๑ ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง และการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

“ข้อ ๖/๑ ผู้ใด

(๑) เปิดสถานบริการ หรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือคำสั่งปิดตามข้อ ๔ วรรคสอง หรือข้อ ๕ วรรคสอง

(๒) เปิดให้บริการ สถานที่ขายเครื่องตีมแอลกอฮอล์ หรือสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา อันเป็นการฝ่าฝืนคำสั่งตามข้อ ๔ วรรคสาม หรือข้อ ๖

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ข้อ ๓ คำสั่งนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ

ที่ มท ๐๓๐๗.๖/ว ๐๕๒๒

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

เรื่อง ความหมายของคำว่า “สถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ”
ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๒๕

ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่าคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาตอบข้อหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “สถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ” ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒ /๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติและการบังคับใช้กฎหมายตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของคำสั่งดังกล่าว จึงแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) มายังจังหวัดเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายประสุต รัตนเสนีย์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง

สำนักการสอบสวนและนิติการ

โทร ๐-๒๓๕๖-๙๖๖๓

๒๗ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอรื้อหรือปรึกษาความเห็นทางกฎหมาย

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/ป ๑๒๔๒
ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง สถานประกอบการที่เปิดให้บริการ
ในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบ
แห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสถาน
ประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษา
ความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ และสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวงการคลัง (กรมสรรพสามิต) กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง)
กระทรวงยุติธรรม (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) ฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว และมีความเห็น
ปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายการพาณิชย์และอุตสาหกรรม

ฝ่ายกฎหมายอุตสาหกรรม

โทร. ๐ ๒๒๒๒ ๐๒๐๖-๙ ต่อ ๑๕๔๐ (นางสาวนัฐกานต์ฯ)

โทรสาร ๐ ๒๒๒๖ ๕๑๖๔

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง สถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ
ตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘
ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ ดช ๐๐๑๑.๓๔/๓๔๐๘ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ กำหนดห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (๑) ยินยอมหรือปล่อยให้ผู้อื่นอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาตามที่มีกฎหมายบัญญัติ
- (๕) ยินยอมหรือปล่อยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติด

เข้าไปในสถานที่ของตน

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนให้ผู้มีอำนาจสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาตและมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี และต่อมาได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๕๙ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ กำหนดฐานความผิดเพิ่มเติมจากข้อ ๔ อีกสองฐาน โดยเพิ่มเป็น (๖) และ (๗) คือ

(๖) ยินยอมหรือปล่อยให้มีการกระทำความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานที่ของตน

(๗) ยินยอมหรือปล่อยให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน

โดยได้กำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งปิดหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นั้น

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๒๒ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวมิได้นิยามคำว่า “สถานประกอบการที่มีความคล้ายกับสถานบริการ” ไว้ ประกอบกับข้อ ๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๒ ได้กำหนดเหตุในการสั่งปิดสถานบริการประชาชนที่มีการกระทำฝ่าฝืนกฎหมาย โดยในเขตกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ส่วนจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในการสั่งปิดสถานที่ดังกล่าวได้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นไปในแนวทางเดียวกันจึงมีประเด็นหรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดังนี้

(๑) ตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ฯ ที่กำหนดไว้ว่า “สถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ” นั้น มีความหมายว่าอย่างไร

(๒) ลักษณะของสถานประกอบการดังต่อไปนี้ มีลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามนัยข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ฯ หรือไม่

(๒.๑) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีการเปิดเพลงจากเครื่องเล่นชนิดต่าง ๆ

(๒.๒) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีผู้เพลงสำหรับหยอดเหรียญเพื่อเปิดเพลงหรือให้ลูกค้าร้องเพลง (คาราโอเกะ)

(๒.๓) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีการเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาหรือรายการบันเทิงอื่น ๆ ให้ลูกค้าชม

(๒.๔) สถานที่ที่มีลักษณะเป็นแพลตฟอร์ม โดยมีการจำหน่าย สุรา หรือเครื่องดื่มจำหน่ายในลักษณะที่มีการเปิดเพลงหรือมีแสงสีให้ลูกค้าเต้นรำ (แพเธค)

(๒.๕) สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งขึ้นชั่วคราว มีอาหาร เช่น ลานเบียร์หรือลานจัดงานเทศกาลต่าง ๆ โดยมีการแสดงดนตรีหรือเปิดเพลงให้ลูกค้าฟัง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพสามิต) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน) และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง สถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ หมายความว่าอย่างไรนั้น เห็นว่า คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ฯ มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมและแก้ไขปัญหาการให้บริการของสถานประกอบการที่มีลักษณะการให้บริการ

อาจไม่ครบองค์ประกอบของการเป็นสถานบริการตามบทนิยามคำว่า “สถานบริการ” ตามมาตรา ๓^๖ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่โดยที่คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าวมิได้กำหนดความหมายของคำว่า “สถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ” ไว้เป็นการเฉพาะ การพิจารณาความหมายของคำสั่งดังกล่าว จึงอาจพิจารณาโดยเทียบเคียงจากบทนิยามคำว่า “สถานบริการ” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการฯ ที่หมายความถึง สถานที่ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้าโดยมีการให้บริการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ สถานเต็นรำ สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวโดยมีผู้ให้บริการ สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการโดยมีผู้ปรนนิบัติลูกค้า หรือมีดนตรี การแสดง การเต้น หรืออุปกรณ์การร้องเพลง หรือสถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นเพื่อการบันเทิงซึ่งปิดทำการหลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา ประกอบกับเจตนารมณ์

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถานบริการ” หมายความว่า สถานที่ที่ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการโดยหวังประโยชน์ในทางการค้า

ดังต่อไปนี้

- (๑) สถานเต็นรำ รำวง หรือร้องเงิง เป็นปกติธุระประเภทที่มีและประเภทที่ไม่มีผู้บริการ
- (๒) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา น้ำชา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายและบริการ โดยมีผู้ปรนนิบัติลูกค้า
- (๓) สถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัว ซึ่งมีผู้บริการให้แก่ลูกค้า เว้นแต่
  - (ก) สถานที่ซึ่งผู้บริการได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ หรือได้รับยกเว้นไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ สาขาการแพทย์แผนไทยประเภทการนวดไทยตามกฎหมายดังกล่าว หรือสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล
  - (ข) สถานที่เพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมสวยที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งจะต้องมีลักษณะของสถานที่ การบริการหรือผู้ให้บริการเป็นไปตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยด้วย ประกาศดังกล่าวจะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบเพื่อการรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้นด้วยก็ได้ หรือ
  - (ค) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๔) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายหรือให้บริการ โดยมีรูปแบบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้
  - (ก) มีดนตรี การแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิงและยินยอมหรือปล่อยให้พลละเลยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า
  - (ข) มีการจัดอุปกรณ์การร้องเพลงประกอบดนตรีให้แก่ลูกค้า โดยจัดให้มีผู้บริการขับร้องเพลงกับลูกค้า หรือยินยอมหรือปล่อยให้พนักงานอื่นใดนั่งกับลูกค้า
  - (ค) มีการเต้นหรือยินยอมให้มีการเต้น หรือจัดให้มีการแสดงเต้น เช่น การเต้นบนเวที หรือการเต้นบริเวณโต๊ะอาหารหรือเครื่องดื่ม
  - (ง) มีลักษณะของสถานที่ การจัดแสงหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (๕) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่าย โดยจัดให้มีการแสดงดนตรี หรือการแสดงอื่นใดเพื่อการบันเทิง ซึ่งปิดทำการหลังเวลา ๒๔.๐๐ นาฬิกา
- (๖) สถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

ของพระราชบัญญัติสถานบริการ^๒ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมสถานบริการที่อาจดำเนินการไปในทางกระหอบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นสถานที่ที่ไม่ควรให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการหรือใช้เป็นที่มั่วสุม รวมทั้งเจตนารมณ์ของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘^๓ ที่มีวัตถุประสงค์ในการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ปฏิรูปและจัดระเบียบสังคม ระวังและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม ตลอดจนลงโทษผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนกฎหมายประกอบกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่า กฎหมายทั้งสองฉบับมีวัตถุประสงค์เดียวกัน โดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๒๒/๒๕๕๘ มีขอบเขตการใช้บังคับกว้างกว่ากิจการสถานบริการตามบทนิยามคำว่า “สถานบริการ” ตามมาตรา ๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการฯ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุมทั้งสถานบริการและสถานประกอบการบางประเภทที่ให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการด้วย ดังนั้น สถานประกอบการที่ไม่เข้าข่ายการเป็นสถานบริการที่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติสถานบริการ^๕ แต่หากมีการให้บริการในลักษณะที่กระหอบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนและจำเป็นต้องควบคุมการให้บริการของสถานประกอบการ

^๒ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๖

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องบทนิยามของสถานบริการเพื่อให้มีความหมายที่ชัดเจนเฉพาะการประกอบกิจการที่อาจดำเนินการไปในทางกระหอบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอันเป็นสถานที่ที่ไม่ควรให้เยาวชนเข้าไปใช้บริการหรือใช้เป็นที่มั่วสุม โดยมีได้มีเจตนารมณ์จะให้ความหมายครอบคลุมไปถึงสถานที่ที่ไม่ได้ดำเนินการไปในลักษณะดังกล่าว เช่น สถานที่ที่มีวัตถุประสงค์ด้านการศึกษาหรือกีฬา นอกจากนี้ ได้แก่วิธีการจัดตั้งสถานบริการบางประเภทเฉพาะที่ปรากฏชัดเจนในขณะนี้ว่าอาจดำเนินการไปในทางกระหอบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งในปัจจุบันเพียงแต่แจ้งแล้วก็ประกอบการได้เลยทำให้การควบคุมตรวจสอบกระทำไม่ได้ทั่วถึง และบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสังคม โดยเปลี่ยนมาเป็นเรื่องที่ต้องได้รับใบอนุญาตก่อนจึงจะประกอบการได้ เพื่อให้การควบคุมตรวจสอบทำได้อย่างเข้มงวด พร้อมทั้งกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อใช้บังคับกับสถานบริการทุกประเภท เพื่อให้สถานบริการไม่เป็นแหล่งมั่วสุมเป็นสถานที่ปลอดจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเป็นสถานที่ปลอดภัยของผู้ใช้บริการ โดยกำหนดหน้าที่ให้ผู้รับอนุญาตตั้งสถานบริการและผู้ใช้สถานบริการปฏิบัติ รวมทั้งปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมท้ายพระราชบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^๓ โดยที่ขณะนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าประชาชนทั่วไปต่างได้รับความเดือดร้อนรำคาญและได้รับอันตรายในการสัญจรไปมาจากกรณีที่มีการรวมตัวกันเพื่อแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทาง จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันภัยสังคม อีกทั้งเพื่อระงับยับยั้งและแก้ไขปัญหาการรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น นอกจากนี้ เพื่อสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบให้แก่เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสังคมในทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความปลอดภัย การให้ความคุ้มครองกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมตลอดทั้งเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ที่เข้าไปในสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ และแก้ไขปัญหาการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา และลงโทษผู้ประกอบการที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบในสังคม รวมทั้งเพื่อระงับและป้องกันการกระทำอันเป็นผลต่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ดังกล่าวในทำนองเดียวกับสถานบริการเพื่อไปยังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน การให้บริการของสถานประกอบการนั้นย่อมมีลักษณะคล้ายกับสถานบริการโดยมีต้องคำนึงถึงว่าจะมีสถานที่ตั้งที่แน่นอนเหมือนกับกรณีสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแนวทางเช่นว่านี้มีความสอดคล้องกับมาตรการในการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามข้อ ๔ วรรคสอง^๕ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘^๖ ที่กำหนดให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจในการเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิด และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวเป็นเวลาห้าปีในกรณีที่มีการกระทำความผิดได้ การดำเนินการตามข้อ ๔ วรรคสอง จึงมิได้จำกัดเฉพาะการเพิกถอนใบอนุญาตสำหรับสถานที่ที่มีที่ตั้งแน่นอนเท่านั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว

^๕ข้อ ๔ ห้ามมิให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการหรือสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์เข้าไปใช้บริการ
- (๒) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์
- (๓) เปิดทำการเกินกว่าเวลาที่กฎหมายบัญญัติ
- (๔) ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกินกว่ากำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ
- (๕) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการพกพาอาวุธ วัตถุระเบิด หรือยาเสพติดเข้าไป

ในสถานที่ของตน

(๖) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในสถานที่ของตน

(๗) ยินยอมหรือปล่อยปละละเลยให้มีการเล่นการพนันอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในสถานที่ของตน

ในกรณีที่สถานบริการหรือสถานประกอบการใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีอำนาจเพิกถอนใบอนุญาต หรือสั่งปิดและห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีกเป็นเวลาห้าปี และหากอยู่ในระหว่างการขอต่ออายุใบอนุญาตก็ให้สั่งมิให้ต่ออายุใบอนุญาต และมีให้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้นั้นเป็นเวลาห้าปี

ภายใต้บังคับตามข้อ ๖ กรณีเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดสถานประกอบการ และห้ามมิให้มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการในสถานที่ดังกล่าวอีก

ในการสั่งเพิกถอน หรือสั่งปิดตามวรรคสอง หากสถานบริการหรือสถานประกอบการนั้นได้รับใบอนุญาตขายสุรา ให้ถือว่าความผิดตามกฎหมายว่าด้วยสุรา และให้เจ้าพนักงานสรรพสามิตเพิกถอนใบอนุญาตขายสุราด้วย แต่ถ้าเป็นสถานบริการหรือสถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาหรือหอพักในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา ให้เพิกถอนใบอนุญาตขายสุรา และห้ามมิให้ออกใบอนุญาตขายสุราให้อีก

คำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือสั่งปิดหรือมิให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปล่อยปละละเลยให้มีการออกใบอนุญาตประกอบกิจการสถานบริการหรือใบอนุญาตขายสุราที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตสถานบริการหรือข้อกำหนดการออกใบอนุญาตขายสุรา และการขายสุรา ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจสั่งบรรจุของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นดำเนินการทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้นั้นอย่างเฉียบขาดและรวดเร็ว

กรณีที่หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้บังคับบัญชาปล่อยปละละเลย ไม่ดำเนินการตามวรรคหกให้นำมาตรการที่กำหนดไว้ในคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ เรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาใช้บังคับ

สถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามข้อ ๔^๖ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๕๙^๗ จึงหมายความว่ารวมถึงสถานประกอบการที่ไม่ครอบงำประกอบกิจการเป็นสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการฯ แต่มีลักษณะการให้บริการที่เห็นได้ว่าเป็นที่รวมกลุ่มหรือเป็นแหล่งมั่วสุมอันอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ด้วย

ประเด็นที่สอง สถานประกอบการดังต่อไปนี้ เป็นสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแข่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ในทางและการควบคุมสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือไม่

(๑) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีการเปิดเพลงจากเครื่องเล่นชนิดต่าง ๆ

(๒) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีผู้เพลงสำหรับหยอดเหรียญเพื่อเปิดเพลงหรือให้ลูกค้าร้องเพลง (คาราโอเกะ)

(๓) สถานที่ที่มีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มอย่างอื่นจำหน่ายโดยจัดให้มีการเปิดเครื่องรับโทรทัศน์ถ่ายทอดการแข่งขันกีฬาหรือรายการบันเทิงอื่น ๆ ให้ลูกค้าชม

(๔) สถานที่ที่มีลักษณะเป็นพลอยน้ำ โดยมีอาหาร สุรา หรือเครื่องดื่มจำหน่ายในลักษณะที่มีการเปิดเพลงหรือมีแสงสีให้ลูกค้าเต้นรำ (แพเธค)

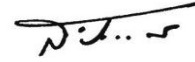
(๕) สถานที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ตั้งขึ้นชั่วคราว มีอาหาร เช่น ลานเบียร์หรือลานจัดงานเทศกาลต่าง ๆ โดยมีการแสดงดนตรีหรือเปิดเพลงให้ลูกค้าฟัง

เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า สถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามข้อ ๔ แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ฯ หมายความว่ารวมถึงสถานประกอบการที่มีลักษณะการให้บริการที่เห็นได้ว่าเป็นที่รวมกลุ่มหรือเป็นแหล่งมั่วสุมอันอาจก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้มีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ การพิจารณาว่าสถานประกอบการตามข้อหาหรือนี้เป็นสถานประกอบการใดที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการหรือไม่ จึงเป็นดุลพินิจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ วรรคสอง แห่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๒๒/๒๕๕๘ฯ ประกอบกับข้อ ๒^๗ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๐ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๒ ที่จะต้องพิจารณาจากลักษณะการให้บริการของสถานประกอบการเป็นรายกรณีไป

โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

ข้อ ๒ หากปรากฏว่าสถานที่ได้มีการกระทำผิดกฎหมายหรือมีพฤติการณ์อันขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็สถานทีที่ต้งขึ้นโดยอำนาจการอนุญาตของเจ้าหน้าที่ฝ่ายใดตามกฎหมายใดก็ตาม ให้อธิบดีกรมตำรวจหรือรองอธิบดีกรมตำรวจสำหรับจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดต่าง ๆ นอกจากจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี มีอำนาจพิจารณาสั่งการปิดสถานที่ดังกล่าวโดยมีกำหนดระยะเวลาหรือไม่กำหนดระยะเวลาก็ได้ ตามควรแก่กรณี

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) มีข้อสังเกตว่า โดยที่นิยามคำว่า “สถานบริการ” ตามมาตรา ๓ (๔) (ง) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการฯ ได้บัญญัติให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดสถานบริการได้ ดังนั้น กระทรวงมหาดไทยจึงอาจพิจารณาออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดประเภทสถานบริการเพิ่มเติมได้

(นายคิสทัต โทตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มกราคม ๒๕๖๐

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายพิษณุ สารทรัพย์
วัน/เดือน/ปี เกิด	29 มีนาคม 2530
สถานที่เกิด	อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2550 รัฐศาสตรบัณฑิต (ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2554 รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต (การบริหารงานทั่วไป) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2555 ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การแนะแนว) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2558 ศิลปศาสตรบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2559 บริหารธุรกิจบัณฑิต (สหกรณ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษา 2561
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลบพูน อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
ตำแหน่ง	นิติกรปฏิบัติการ